

عَلَيْهِ وَالْإِلهِ وَسَلَّمَ فِي الظَّاهِرِ أَيْضًا وَدَوْمِ اِرْجَبِتِ مِشَابَهَتْ صَوْرَتِ زَكَاةِ
 اِيْشَانِ اِيْنِيْ حَضْرَتِ حُسَيْنِ بُوْدَنْدِ گُوِيَاوِ لِقْصُوِيْرِ اَنْ حَضْرَتِ صَلِيْ اِلْهٍ عَلَيْهِ اَلْهَ وَسَلَّمَ
 دَرْ ظَاهِرِ نِيْزِ اِيْنِيْ چِيَاَنَكِهْ دَرْ سِيْرَتِ وَبِاطِنِ مِشَابِهْ وَمَانَا بَهْ حَضْرَتِ رِسَالَتِ بُوْدَنْدِ دَرْ حَقِيقَتِ
 وَظَاهِرِ نِيْزِ مِشَابَهَتْ وَمِثَالَتِ اَبَانِ حَضْرَتِ وَشَتَنْدِ وَسَنْدَايِنِ مِشَابَهَتْ سِتْ كِهْ
 مِيْفَرِيْمَنْدِ فَقَدْ اَخْرَجَ الْبُخَارِيُّ عَنْ اَنَسٍ قَالَ كُنْتُ اَحَدًا اَتَشَبَّهُ بِالنَّبِيِّ
 صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَالْإِلهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ وَقَالَ فِي الْحُسَيْنِ اَيْضًا
 كَانَ اَشْبَهُهُمْ بِرَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِسَبْعِ تَحْقِيقٍ رَوَايَتِ
 كِرْدِ بَخَارِيْ اَزِ اَنَسٍ كِهْ گُفْتِ بَنُوْدِ مِچِ كِسْ مِشَابِهْ تَرِيْنِ مَرْدَمِ بَا بِنِيْ صَلِيْ اِلْهٍ عَلَيْهِ اَلْهَ وَسَلَّمَ
 وَاسْمِ اَزْ حَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ وَگُفْتِ دَرْ حَقِ حُسَيْنِ نِيْزِ كِهْ بُوْدِ مِشَابِهْ تَرِيْنِ مَرْدَمِ بَارِ سُوْلِ خُدا
 صَلِيْ اِلْهٍ عَلَيْهِ وَآلْهَ وَسَلَّمَ اِيْنِيْ حَضْرَتِ اِمَامِ حُسَيْنِ وَبِهِجَانِ جَنَابِ اِمَامِ حُسَيْنِ عَلِيْهِمَا السَّلَامُ
 اَشْبَهَ النَّاسَ دَرْ صَوْرَتِ بَا حَضْرَتِ رِسَالَتِ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالتَّحِيَّةُ بُوْدَنْدِ وَچُونِ
 تَشْبِيْهِ دَرْ رَوَايَتِ بَخَارِيْ مَصُوْبِ صَوْرَتِ اِجْمَالِ وَنِيْزِ اِطْلَاقِ صِيْغَةِ تَفْضِيْلِ بَرْ خِيْزِ
 اَزْ حَضْرَتِ حُسَيْنِ بِنِظَايِرِ مَوْجُوْدِ شَكَالِ بُوْدِهْ بَرَايِ تَفْضِيْلِ اِجْمَالِ حُلْ اَشْكَالِ لِقَرْضِ
 بِحَدِيْثِ تَرَنْدِيْ سِيْرُوْدِ رَوِيْ هَذَا الْحَدِيْثُ مَقْصِدًا اَلْتَرْمِذِيُّ
 عَنْ عَلِيٍّ كَسَامَ اللهُ وَجْهَهُ وَصَحْفَهُ قَالَ الْحُسَيْنُ اَشْبَهَ بِرَسُولِ اللهِ
 صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا بَيْنَ الصَّدْرِ اِلَى الرَّاسِ وَالْحُسَيْنُ اَشْبَهَ بِالنَّبِيِّ
 صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَا كَانَ اَسْفَلَ مِنْ ذَلِكَ وَرَوَايَتِ كِرْدِ اِيْنِ حَدِيْثِ
 اِصْفَصِلِ تَرَنْدِيْ اَزْ عَلِيٍّ كَرَمِ اِلْهٍ وَجْهَهُ وَتَفْصِيْحِ كِرْدِ اَنْزَا گُفْتِ حُسَيْنِ مِشَابِهْ تَرِ بُوْدِ بَارِ سُوْلِ
 صَلِيْ اِلْهٍ عَلَيْهِ وَآلْهَ وَسَلَّمَ اَزِ سِيْنِهْ تَا سِرِّ حُسَيْنِ مِشَابِهْ تَرِ بُوْدِ بَارِ سُوْلِ خُدا صَلِيْ اِلْهٍ عَلَيْهِ
 دَرْ چِيْرِكِهْ فَرْ تَرِ اَزْ صَدْرِ سِتِ اِيْنِيْ دَرْ حَقِيقَتِ فَيَقَانِيْ بَدَنِ حَضْرَتِ اِمَامِ حُسَيْنِ وَدَرْ حَقِيقَتِ تَحْتَانِيْ بَدَنِ
 حَضْرَتِ اِمَامِ حُسَيْنِ مِشَابَهَتْ تَامَمِ بَارِ سُوْلِ خُدا عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ وَشَتَنْدِ پَسِ حَضْرَتِ حُسَيْنِ بِنِ اِيْمَانِ

عرض ماجرا نماید خداوند که از دست جور این زیاد پرسر وقت ماجر رود باز
 مبالغه در برون آغختاب نزد این زیاد بکار برده تا آنکه از طرفین کلام بطول
 انجامید و سلسله سخن از جانبین دراز کشید قصه کوتاه چون حضرت امام
 مرضی حرور یافت عنان غریمت از کوفه بر تافت و سائق و قائم قضا و قدر
 کشتان کشتان آغختاب را بکربلا انداخت حالا این واقعه شیندنی و کار گذار
 تقدیر وید نیست فَاِنْخَرَفَ الْحُسَيْنُ عَنْ طَرِيقِ الْكُوفَةِ إِلَى كَرْبَلَاءَ
 وَنَزَلَ بِهَا فِي الْيَوْمِ الثَّانِي مِنَ الْحَرَمِ سَنَةَ اِحْدَى وَنِسْتَيْنَ وَلَمَّا
 نَزَلَ سَأَلَ عَنِ اسْمِهَا فَقِيلَ هَذَا مَوْضِعٌ يُقَالُ لَهُ كَرْبَلَاءُ فَقَالَ
 مَوْضِعٌ كَرِبَ وَبَلَاءُ فَنَزَلَ الْفَوْمَ وَحَطُّوا لُثْفَالًا وَنَزَلَ الْحَرَّ وَ
 قَبَالَهَ الْحُسَيْنُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِأَرْضِ كَرْبَلَاءَ پس باز گشت حسین
 از راه کوفه و متوجه شد بسوی کربلا و رسید در آن بتیانخ دوم و محرم سال
 شصت و یکم و هرگاه رسید پرسید از نام آن مکان پس گفته شد که این مقام
 است که آنرا کربلا گویند پس گفت که این جای کرب و بلاست پس فرود
 آمدند قوم و انداختند بار بار و فرود آمدند و لشکر او مقابل حسین رضی الله عنه
 بنزین کربلا در ترجمه طبری و غیر آن نویسند که چون حسین بکربلا رسید
 حرمین نیز در ریاحی بطریق خیر خواهی عرضه داشت که اینک فوج دگر فرستاد
 این زیاد میرسد جناب را میگند از مکه شب شب کوچ کرده به جانب دگر روند
 چنانچه آغختاب کوچیده تمام شب قطع مسافت فرمود چون سپیده ببحر دیب
 دید که بهمان زمین کربلا وارد است و گویند که این معامله تا هفت شب اتفاق
 افتاده که هر شب راه می رفت و باز دوم صبح خود را بنزین کربلا می یافت تا آنکه
 کار بجایی رسید که شتران را می زدند از جای خود حرکت نمی کردند پس چار و ناچار

ایشان را اسباب موت بسوی ظالم کشش و سلطنت زبان من و گویند که حضرت
 اهل بعد یافت این ماجرا آنقدر گریست که از هوش رفت و تا ویرغیشتی بر او طار
 مانند آنچه آخروج ابو نعیم عن مزید بن جابر الحضرمی عن أمیه قالت
 سمعت الجن تنوح على الحسين وهي تقول شعرا أنى حسينا
 هبلا كان حسينا جبلا وبراورد ابو نعیم از مزید بن جابر حضرمی از
 مادر خود گفت که شنیدم که جن را که با او از بلند گریه میکرد و جستن میگفت که جز
 مرگ حسین میرسانم غمگین شده بود جستن با جمال و کوه صبر و تقبال پوشیده
 که سابق گذشت که مراد از نوحه درین مقام گریستن بیاد کرد او صاف حمیده
 و خصال پسندیده حضرت امام حسین علیه السلام است نه نوحه متعارف و مرسوم
 اهل بدعت و عمل زبان جاہلیت که آن باتفاق علما حرام و در احادیث صحیحہ
 و حدیث شدید بران واروست و آخروج ابو نعیم عن طریق لہیعہ عن
 ابی قنبل قال لما قتل الحسين احتزوا رأسه و قد وافی
 أول مرة حلة يشربون الندي فخرج عليهم قلم من حديد
 فكتب سطر ابد في شعره ثم أرموا أمه قتلت حسينا شفاعة جده
 يوم الحساب وبراورد ابو نعیم از طریق عبد الله بن لہیعہ که محدث مشہور است
 از ابی قنبل گفت که هرگاه شنید شد حسین بریدند سر او را و نوشتند در اول
 شتر می نوشیدند بنیز را پس برآمد بر ایشان قلمی از آهن پس نوشت سطر
 از خون آیا امید میدارند که وہی که کشتند حسین را شفاعت جدا و برادر است
 یعنی چون سربارک جناب سید الشہداء را بریده پیش یزید بن معاویہ بسوی شام
 می بردند همین که در اول شتر رسیدند و بخوردن بنیدند مشغول شدند دیدند که قلم
 آهنی از غیب پدیدار شد و سطر ی یقینی بیت مرقوم را بخون نوشت و بعضی گویند

سُورَةُ الْكَافِرَاتِ حَقُّ بَلَّغْ قَوْلَ تَعَالَى الْمَحْسَبُ أَنْ أَضْحَا الْكَافِرِ

جب اس آیت پر پہنچا کہ کیا تو نے جانا کہ اصحاب کہف

وَالَّذِينَ كَانُوا مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ عَمَّا بَلَغُوا نَحْوَهُ لَئِيْلٌ

اور رقیم ہماری نشانیوں قدرت سی اعجوبہ تھی تو گویا کہ دیا اللہ فی سربارک کو بزبان فصیح

فَقَالَ الْعَجَبُ مِنْ أَصْحَابِ الْكَهْفِ قَتْلِي وَحُمْلِي وَأَخْرَجَ أَبُو نُعَيْمٍ

ہر کہا سر مبارک کی کج بربہی اصحاب کہف کی قصی سی قصہ نقل میر کیا اور اوٹھائی لی پھر ہر **اول** اور سویت کی جو عین

مِنْ كَرِيْمٍ بِرِضِيْعَةٍ عَنْ أَبِي قَنْبِلٍ قَالَ لَمَّا قَتَلَ الْحُسَيْنُ أَجْتَزُوا

طریقہ ابن ابی نبیہ سے اوسنی ابی قبل سی کہا کہ جب شہید ہوئی حسینؑ اور سر مبارک کو

اسه وقعدا وانی اولم حله ییشربون الشهد فخر علیهم

شکرشام کی طرف روانہ ہوئی اور پہلی منزل پر بیٹھی مینی تھی خرمنے کا شیرہ کہ اتنی مین نمود ہو غیب سے

أَمْرٌ مِنْ خَلِيدٍ وَكَتَبَ سَطْرًا بِدَمٍ * شَدِيدٍ

او سے لکھا خون سے یہ ہے

نَرْجُو مَتَّقِلْتِ حَسِينًا شَفَاعَةَ جَلِيلِهِ يَوْمَ الْحِسَابِ *

بشیر کے قاتل کیا فردای قیامت میں + ہدایہ بھی رکھتی ہیں نانا کی شفاعت کی

[illegible]

١١٥٢



1

12

...

وَالْأَنْبِيَاءُ كَذِبُوا

وَأَمَّا الْفُلُ فَأَنزَلْنَاهُ ذِكْرًا لِّعِبَادِنَا
فِي الْبَحْرِ وَنُفِثْنَا بِهِ أَعْيُنَ عِبَادِنَا
حِينَ رَأَوْهُ فَاتَّبَعُوهُ فَتَبَّ

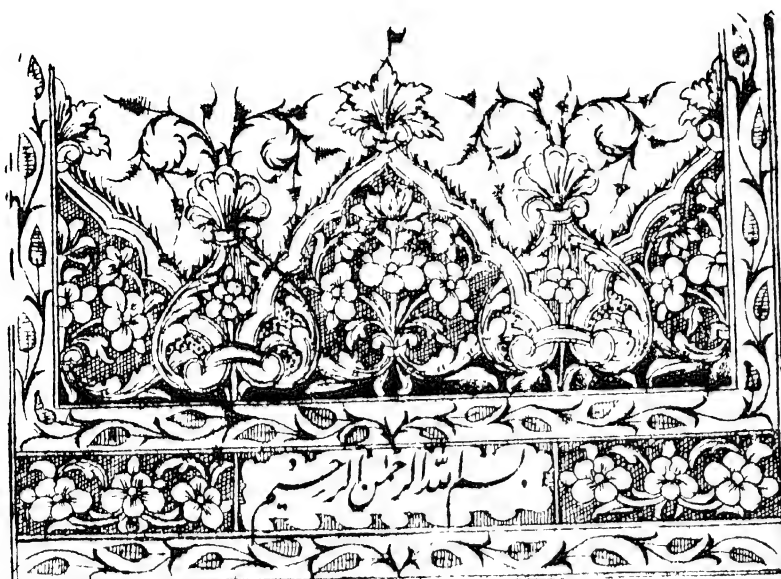
وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقِيلُ إِلَهُكُمْ

از نصیحتها چنانچه سلامت استخرج الشها و بمن لا انشاء عبد العزیز قدس سہا و



حسبكم يا سامعي عزائي اني محمد بن بشير الدين ورجل فاضل محرم على السلاطين والامراء

دَمَطِيعِ اسَدِ واقِعِ لَكهنو طَبِيعِ شَبِيعِ



الحمد لله افاض على الشهداء تحاب الرحمة من السماء واعطاهم اعلى الجنان فلم يروح
 ويرجأان واحياهم بجنوة لا يحوم حولها فناء ولا زوال ولا نقصان ^{بفتح نون} ، فنهض في عبشة
 من الرضوان ، والصلوة والسلام على خير من شهيد لدعوة الخلق الى الحق
 بصدق البيان ، فهو الذي ليس كمثله شيء من الملائك والانس والجنان ، هو
 عين الاعداء ، وعلى آله واصحابه الذين جاهدوا في سبيل الله وبذلوا اموالهم
 وانفسهم ابتغاء وجه الرحمن ، فاولئك عليهم الصلوات من ربهم ورحمة وغفران
 وهم هداة سبيل الايمان والعرفان اما بعد ، بر كسانكم سلك طريق هدايت برگزیده
 ودا من فکار از خس وفاشاك فملالت بر چیده اند منغی مستتر نخواهد بود که ماجرای
 شهادت جناب بطین بلین حضرت حسنین علیهما التسلیمات والتحيات که بحسن
 والحسين سبب اشباب اهل الجنّت طغرای فرمان مناقب شان ست ، وندان
 انبای و هم از حیاتتای من الدنيا کلي از گستان فضائل این هر دو منبع انبشان
 خاصه ساخته کر بلا و واقعه شهادت جناب سید الشهدا علیه الوف من التحنه والثنا لقر
 که عقول عقلا دران متخیر و هر کسی از اهل خرد و راکت شاه آن گم کرده پا از مرست که

نه طلبان دوش نبی باشان محبوبی که نسبت با محبوب خدا یعنی حضرت سید الانبیا
 علیه افضل الصلوات من الملک الاعلی داشتند روی اینهمه مصیبت هلویدند
 چشم ابتلا در خصوص شهادت کشیدند این را چه باید گفت چه معاملات عاشقانه
 بیکرست و حالات محشوقانه دیگر شهر گل آنچه غم که بر سر سخت تجل بست
 هر جا نیست بر دل مجروح بلبس است پس سلفا و خلفا از علماء و فضلا سخنها
 درین باب گفته و در تحقیق در سلاک بیان گفته اند لیکن بختی که ره بجای رساند
 و حرفیکه دل سامع آن فایده شود بجز کلام بلاغت نظام قدوة المحدثین اسوة النبیین
 زبدة الاصولیین والفهار والتکلمین مولانا و استاذنا حضرت شاه عبدالعزیز
 دهلوی رحمه الله بالرحمة والغفران و اسکنه فی اعلى فرا ديس الجنان که ذات ملکی
 صفاتش بغایت اشتهار در اقطار امصار و دیار مستغنی از تعریف و بی نیاز
 از توجیه افتاده فرج صباغ نکرده که در رساله الشهادتین پرده از روی این از
 که مرسته کشوده و این ستر مکتوم را چنان و انوده اند که کتب متداول علماء از ان
 عاری و اسفار متداوله فضلا از ان خالی است و رساله مزبوره با کمال بلاغتی که از
 هر چند برای ایضاح مرام و کشف مقصود کلام کافی و وافی است لیکن چون شاهد
 ثبوتی بوجه عبارات عربی جاگزین و تالیفش بعنوان متین همقرین گشته منفعت
 عامه و افادت ثامنه داعی بر تفسیر و تفصیلش بربان فارسی آمد تا لفظش عام و فایده
 آن تمام باشد لهذا فقیر نامه سیاه سلامت الله که بخواهی این شعر
 فی الجمله نسبتی بتو کافی بود مرا بلبل همین که قافیه گل شود لبس است
 روزی چند ملازم صحبت با افادت جناب استاذ البریه مانده گلهای تافیق در دیا
 تحقیق مانده خواست که بذریعہ ترجمہ رساله مسئلہ و باستحصال نسبتی که ذره را
 با آفتاب مست بردارد و پاکتساب ابن سعادت علم افتخار برافرازد چنانچه با وجود

ضیق فرصت اکثر مشاغل در اندک مهلت بانضم این رسم در ساخته و در پیشتر
 از مقامات باضافه روایات پرداخت و بجاییکه مناسب بوده باب تفصیل
 بر روی جمال اشتهاد این ترجمه را موسوم به تحریر الشهابین نمود با آنکه
 رِ الْإِسْلَامِ وَاسْتَوْدَعَهُ عَلَى مَنَافِعِ الْخَيْرِ وَالْجُودِ وَهُوَ الَّذِي التَّوْفِيقِ وَالْعِدَائَةِ وَعَلَيْهِ
 التَّوَكُّلُ فِي الْبِدَايَةِ وَالْآخِرَةِ قَالَ الْأَسَازُ الْعَلَامَةُ أَنَا اللَّهُ مُرَبُّهَا وَهَافُ
 عَلَيْهَا فَيُضَاهِي إِيَّاهُمْ رَحِمَكَ اللَّهُ تَعَالَى أَنَّ الْكَلَامَ الَّذِي أَفْتَرَقْتُ
 فِي الْأَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ قَدْ اجْتَمَعَتْ فِي نَبِيِّنَا صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِإِذْنِ رَحْمَتِهِ بِرُتُوبِهَا تَعَالَى الْبَسْمَةُ كَمَا لَا تِي كَمَا مَتَرَفَقَ
 منتشر بودند در زوات پیغمبر ان علیه السلام همه بتحقیق مجتمع و فراهم شدند
 در زوات پیغمبر علیه الصلوة و الشنا و تفصیل این اجمال است که ارشاد فرمود
 فَقَدْ أُعْطِيَ الْخَلِيفَةُ كَمَا أُعْطِيَ آدَمُ وَدَاوُدُ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ
 وَأُعْطِيَ الْمَلَكُ كَمَا أُعْطِيَ سُلَيْمَانُ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأُعْطِيَ الْحَسَنُ
 كَمَا أُعْطِيَ يُوسُفُ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأُعْطِيَ الْخَلَّةُ كَمَا أُعْطِيَ
 إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأُعْطِيَ الْكَلَامُ كَمَا أُعْطِيَ مُوسَى
 عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأُعْطِيَ الْعِبَادَةُ كَمَا أُعْطِيَ يُوحَنَّا عَلَيْهِ
 السَّلَامُ وَأُعْطِيَ الشُّكْرُ كَمَا أُعْطِيَ نُوحٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ
 پس تحقیق داده شد خلافت و نیابت را چنانکه داده شده آدم و داوود علیهما السلام
 و داده شد ملک و سلطنت را چنانکه داده شد سلیمان علیه السلام و داده شد
 حسن و جمال را چنانکه داده شد یوسف علیه السلام و داده شد خلعت و اتحاد را
 چنانکه داده شد ابراهیم علیه السلام و داده شد کلام و خطاب را چنانکه داده شد
 موسی علیه السلام و داده شد عبادت و طاعت را چنانکه داده شد یونس علیه السلام

و داده شد شکر را چنانکه داده شد نوح علیه السلام مخفی و مستتر میباد که هر یکی را از
 انبیای کرام و صفی و لقبی خاص است که باعث امتیاز و موجب اختصاص او از
 دیگری افتاده چنانکه وصف خلافت که عبارت از نیابت حق در تبلیغ احکام حق
 و ترویج امور دینی و سیاست است و تدبیر مملکت و انتظام عالم و اصلاح حال
 بنی آدم و دیگر امور متعلقه به صلاح معاش و معاشرت بندگان خداست و وصف ملک
 و سلطنت که عبارت از ریاست عامه و حکومت تامه است و وصف حسن و جمال
 که عبارت است از تناسب اعضا و صباحت خد و شرافت و دوام است و نگار و لطافت
 بدن و خوبی چشم و بینی و دیگر کیفیات و شیونات محبوبان که نه در قیاس و نه در
 عقل و دانش انجدر و نه بپیران اندازه و هم و گمان سنجد و وصف خلعت که عبارت
 از یار جانی و دوست و روحانیست که تعبیرش یکجان و دو قالب کرده اند
 و این معنی شانی از شیونات خلعت انسانیست اما نسبت بحضرت حق جل و علا
 این مرتبه غلطی و عطیة کبری بجائی رسیده که قابل شرح و بیان نیست چنانکه گفته اند
 که این معنی بخت و کیفیت صرف است که تعبیر و عنوانش از لوث تعلوق باقوالب
 الفاظ پاک و صاف برآمده و وصف کلام که مبنی از تشریف همگامی با عالم است
 و وصف عبادت که بظاهر شعر از اظهار و تضرع و عجز و خضوع و خشوع عبد و عظمه
 و جبروت معبود است و حقیقت است هلاک هستی عبد درستی حق است که نقش
 ما سوا می معبود در نظر عابد نماید بلکه پیش ظهور نور معبود عابد هم در میان نباشد
 و وصف شکر که مراد از قضای حق است بدون صرف اعضا و جوارح و قلب و
 روح در امریکه مخلوق برای آن شده حاصل نشود بلکه اگر تعبیرش لغزای شکر
 در لغای شکر نمایند اولی و النسب باشد با کجمله وصف خلافت که موصوف آن
 آدم و داود بودند چنانکه ملقب به خلیفه الله گشته اند و ملقب به سلطان است که از او

غالبه حضرت سلیمان ست و حسن و جمال که ضرب المثل بآن یوسف شده اند ملکیت
 و اتحاد که مشتهر بانصاف آن ابراهیم خلیل است گشتند و کلام که لقب کلیم است کاشف
 از سه صوفیت موسی با نیت و عبادت و طاعت که پوشش بانصاف آن مشهود
 و شکر که اثر نامزد نوح کرده اند مجموع این صفات و کلمات است این کمالات ذات
 معدن حسنات آن سرور کائنات علیه الصلوات و التسلیمات ست خوش گفت
 آنکه گفت شمع حسن یوسف دم عیسی ید بیضا داری به انچه خوبان همد دارند تو
 تنها داری به بلکه اگر دیده بصیرت و اشود و نظر بغور و اسماعان رود حضرت
 ختم المسلمین علیه الصلوة والسلام شریک غالب در جمله اوصاف کمال برآمده
 علم تصبیب سابق ربائی درین میدان برافراشته قدم اعجاز تو ام را از سائر انبیا
 فراتر گذاشته اند بنی آدم و داود اگر لقب به خلیفه است ساختند نوبت
 چهار رسول است چنانکه بنام نامی نواختند عفریتی اگر تخت بلقیس بدرگاه سلیمان
 حاضر نمود حق جل و علا خطاب سرور انبیا در مقدمه حضرت زینب زو جنانک
 فرمود زنان مصر بشا بده جمال یوسف اگر دست بجائی ترنج بریندم و ان عود
 در آینه کمال مطلق صورت من را نی نقد را می الحق دیدند ابراهیم اگر لباس
 خلت پوشید محمد قبا می محبوبیت در بر کشید موسی اگر کلام حق بر طور از دور
 شنید خیر البشر حق را بر عرض از نزدیک به دیده سر دید شتر عبادت اگر
 یونس بن تمی ست فاذا فرغنا فانصب منشور مصطفی ست نوح بشکر اگر
 مشهور است احمد و صبر و شکر هر دو مشکور المختصر به جمالی و کمالی که بسائر انبیا دارند
 همان و بهتر از ان بهتر و انبیا دارند چنانچه صفات مذکوره که فردای فردای در
 ذوات حضرات انبیا رنگ ظهور گرفتند اجتماع دوازده واج آنها در یک ذات
 پاک آن سرور عالم فخر بنی آدم صلی الله علیه و آله و سلم جلوه دیگر و کمالی آخر پیدا کرد

لیکن چون اشترک دیگران عائق از تفرد و امتیاز کلی و اختصاص جمعی است
آن حضرت خاتم نبوت و رسالت صلی الله علیه و آله و سلم را مخصوص و ممتاز بدیگر
اوصاف و کمالات ساختند تا شاید با تفصیلت بی پرده بر منصفان و جلوه گزینان
و نقیضان شرفیت بی شائبه خفا و اختفا بنگرین شهود نشینند لهذا اضافه می شود و قوله
زیدت له کمالات أخر من أنواع الولايات والمحسوبية المطلقة
والاصطفاء المطلق والرؤية والقرب الآتم والشفاعة العظمی
والجهاد مع أعداء الله إلى غیر ذلك من الکمالات کالعلم الوسیع
والعرفان الآتم والقضاء والفناء والاجتهاد والاحتساب والقراءة
وغيرها و تحقیق زیاده کرده شد برای آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم
کمالات دیگر از اقسام ولایات و تصرفات و محبوبیت مطلقه و برگزیدگی مطلقه
و دیدار حق و قرب تام و شفاعت عظمی و جهاد و محاربه با دشمنان خدا و غیر این
کمالات کمالات دیگر هم اضافه شد بجهت علم وسیع و عرفان اتم و قضاء و فتوی
و اجتهاد و احتساب و قرائه قرآن و غیر آن آباد و انست که ولایت عبادت
است از تصرف و تقلید و قرب و منزلت نزد رب المشرقیین رب الغرین
و این تصرف عام و قرب تمام متنوع با انواع کثیره و تقسیم باقسام عدیده است
که بیان تفصیلی آن بر سنجو دارین و صحیفه کونین هم ثبت نمی تواند شد و از اینجا
که الولاية افضل من النبوة گفته اند یعنی حجت ولایت نبی که عبارت از عالمه
رازدنیاز با خدا و قرب تمام با مولی است افضل از حجت نبوت است که مراد از
مشغولی با خلق برای تبلیغ احکام الهی است و محبوبیت مطلقه بغیر از آن است
که جمله اقوال و افعال و اعمال و احوال و ظواهر و باطن محبوب و مرغوب حق باشد
و تمامی امور متعلقه با دین و دنیا بلکه خودش متراسر مقصود و مطلوب حضرت مطلق گردد

بر اطفالی مطلق که ابطا هر تفسیر محبوبیت مطلقه است و واقع مشابه بین و برهان
 آنست که چه محبوبیت ملازم مقبولیت است پس مقبول مطلق البتة محبوب مطلق
 باشد فلذا تقدیم محبوبیت بر اطفال اختیار افتاده تا ترتیب وضعی میان دعوی
 و دلیل موافق ترتیب طبعی بظهور آید و ملاحظه تقدیم و تاخیر فیما بینما هیچگونه از
 دست نرود و رویت که عبارت از دیدار حق است تحقیق همین است که در شب
 معراج بیدیده سرست داده و قرب اتم که کریمه ذاتی فتمدنی و کمان قاب قوسین
 او اذنی تفسیر آنست هر چند حسب متعارف زیاده بر اتصال دو قبضه کمان که
 با هم پیوسته باشد و اضافه بر تعالق و کسبت تعالق که هر یکی هم آغوش دیگری
 گردد و قرار داده شد لیکن قرب و اتصالی که مقدمه آن آیه وافی هدایه سبحان الله
 انصری لبعده لئلا من المسنی انحرام الی المسنی الاقصی باشد بت بذات
 منبعی که متعالی از جسم و مکان و لوازم آنست مقامی است که بیایه
 عقل و شعور تا آنجا نتوان رسید و شاید این مرتبه را بنابر طلاقت و ذلالت
 و آغوش نباید کشید باینکه مثل روح الامین بقرب و منترقی که در مضمون
 این شعر شعر اگر یک بر روی بر تر پریم به فروغ تجلی بسوزد پریم به زبان کشاید
 طائر انعام و او هام ناسوتیان بل ملکوتیان را چه یار که آنجا پر پر و از کشاید
 و شفاعت غظمی که مقدمه آن نجات از تجلی دغانی که جمله انبیای کرام درین
 ضعیفه سحر است ظلال حمایت خاتم نبوت مفری ندیده اند و خاتمه آن استخا^ص
 سائر عصای^{سائر عصای} یونین از نار جهنم است که رضای شفیع المذنبین بنطوق و لسوف
 یعطیک^{یعطیک} شگاب فقر ضعی بدون آن نگفته اند خود ظاهر است و بر هکلمان با هر
 جهاد و دشمنان خدا اختصاصی است که احدی از انبیا غیر آنحضرت علیه الصلو
 و السلام نفیس نفیس خود بان مامور نشد و این کمالی است که مشعر از منتها سجدت است

که کلام مخبر نظام انا انشی لا کذب انا ابن عبد المطلب بخلافه بران گواه است
 و علم و سنج که فخری علمت علم الاولین و الآخرين گلی ازین گلستان سست و نیک
 فاکوخی الی مجتهد و کاجی شمسی ازین بوستان خارج از نطق ناطقه انسان و حال
 عرفان اتم از تقدیمه قرب اتم ظاهر چه بر قدر که مقاربت بیشتر معرفت زیاده ترو
 چون قرب اتم بجائی رسید که گنه آنرا بدیده عقل و دین نتوان دید پس عرفان
 اتم هم نه بر سه فائز که هوش و حواس از ادراک آن عاجز و منصب قضا که عبارت
 از رفع قضایا و قطع تنازع میان بندگان خداست از ملاحظه خلق کریم و لطیف
 عظیم آن مسلم کل و هادی سبل پیدا و هویدا که متخاصمین هنگام فیصله در حق و
 باطل بکج صورت رضا و مرآت و امانت میدهند و غیر از آننا و صدقنا شانه تال
 را در آغوش بیان نمی کشیدند و قانون فتوی از نظاره شواهد کتب احادیث
 و سیر نصارت بخش البصار ناظر است و دستور العمل برای قاضیان و فقهاء
 و اجتهدا و هدایت بنیاد که وحی باطنی عبارت از انست بعد از مظهر وحی البصر و
 قوت عاقله عمل بدیهه بیاضیای مبتنی بران و قاعده کلیه برای جزئیات اجتهاد
 جماعه مجتهدان و احتساب که معامله محاسبه بندگان بندگان و جزا و سزا مبتنی بر است
 ابواب حدود و قصاص و ضایات و اضریات منادی بآن و کمال قرابت
 که شتم بر صورت تجوید و وجه اختلاف کلمات و حروف قرآن است به تفهیل
 قرآن به غیر آن مستغنی از بیان اما غیر این کمالات محالاتی دیگر که در ذات
 آن جمیع کمالات انبیه کرده اند پس جمله انچه متعلق بحیثیت شریف است ازین است
 که از پس لثمت همچو پیش و در شیشه تاریک مانند و زروشن میسندیدند
 این تسویه دلیلی است روشن برینکه بدن لطیف عنصر لطیف گوینار و مجسم
 بوده که کار فرمائی قضا از شیره اوج مقدسه ترکیب داده ابواب انوار مطلق

بر روان کشاده و قوت بصارت بجائی رسیده که هنگام بنای مسجد مدینه منوره کعبه
 معظّمه را پانزدهم سر دیده سمت قبله راست فرمودند و یازده ستاره عقد ثریا بی شتاب
 تکلف بدیده ظاهر شمار می نمودند درین مقام تماشا کردنی است که نگاه بجز انبیا
 و حقیقت دورین حق بینی بوده که هر کجا که می رسید کار خود میکرد و کمال سماعت
 بعدی بود که دوزی در مجمع صحابه جلوه فرمایا بودند که ناگاه بطرف آسمان نگاه فرمود
 ارشاد کردند که ایندم صدای افتتاح بابی از ابواب آسمانی که پیشتر ازین مفتوح
 نگشته بگوش من رسید و از آن باب هفتاد هزار ملائک برای متابعت سوره
 انعام نازل از آسمان بسوی زمین کشید ازین حدیث قوت شنوایی و
 بینایی هر دو یافتنی است که هر قدر که بآن حضرت علیه الصلوٰه و التعمیة عنایت شد
 انصیب دیگری نگشت و کمالاتی که مخلوط بلعاب و من بوده خود مشهور است چنانچه
 شغای در چشم حیدر صفدر بر وزیر خیر از تطلیٰه نزاق شریف دست داده و رفع
 تشنگی امام ثانی از ائمه اثنا عشر از برکت لیت ^{العیان آب و کان} یدن لسان اعجاز بیان اتفاق
 افتاده که تمام روز از سیلابی روی آب ندیدند و روز عاشورا در واقعه کربلا اتفاق
 الهیبت عظام همین معجزه را در سلک تجربه علی الدوام یکشایند و علل و علل آن
 که شان غسل شکسته و آب جبرست را در گلوئی قند مکرگره بسته چنان بود که یکقطره
 از آن آب شور چاه انس بن مالک را شیرین و خوشگوار فرمود و از حسن جمال
 و براقیت و لمعان نور کمال چگویم که غالب بر ضیای ماه تمام افتاده چنانچه
 روایت برادرین عازب بر آن گواه هست که در شب ماه آن حضرت علیه الصلوٰه
 و السلام را آنکه سرخ پوشیده دیدم نظری بطرف آن حضرت و نظری بجانب
 پای میگردم پسند که لمعان نور آنحضرت غالب بر روشنی ماه بوده ازینجاست که
 شهر نو بدین جمال و خوبی بر طور اگر زخامی + ازنی بگوید آن کس که بگفت آن چرا

و حال لطافت و لطافت کف و عطر نیری و عنبر نشانی شمیم بدن از حدیث انس
 بن مالک عالی از باب ^{الاحتمال} بخت و اصحاب بصیرت است که و اما سبب و بیجا
 و لا خیر الا لکین من کف رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم و لا شمتت منکما
 و لا خیر الا طیب من رایحه النبی صلی الله علیه و آله و سلم یعنی نیری کف آنحضرت
 علیه الصلوٰة والسلام زیاده تر از دیبا و حریر بوده و شمیم خلدیم بدن مبارک
 باب تفصیل بر روی مشک و عنبر کشوده و از بیجا است که از هر کوچ و کوچ که میگشتند
 رگبذر تمام معنبر و معطر میگشت حتی که بهین علامت و نشان پس ماندگان ^{حضرت}
 آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم میرسیدند علی هذا القیاس دیگر کمالات بدنی که
 بیانش بسطی در کلام خواهد آمد و در این قسم کمالات پس کمال شوق قمر خود
 انظر من الشمس است که از غروب تا هفتاد و چهار یافته چند آنکه راجع سرانید کار بند
 تصدیق این سانحه غریبه از برهمنان شاستردان شده مشرف باسلام گردید
 و راجع بهوج حاکم دکن وقت شب خودش این معجزه را بچشم سر دید و کمال سیر
 معراجی و سواری براق و گذشتن از سدره المنتهی و رسیدن تا قاف قوسین
 او آذنی بمنطوق سوره اشتری عیان است و عیان راجع بیان و کمال اول
 بر آوردن سراز قبر بر وز محشر و حصول افاقه از بهوشی از همه پیشتر و سوار
 براق و بودن هفتاد و هزار ملائک در جلو و بجانب راست عرش بر کرسی ستن
 و بمقام محمود و مشرف گشتن و لواهی احمد و ز دست دادن و حضرت آدم را با
 فریت و نفل آن لوا گذاشتن و اولین گذرا نفل صراط فرمودن و سابق بر
 همه در بهشت کشودن و بر تبه و سبیل که فوق آن هیچک مرتبه تصور نیست
 اعزاز یافتن و در مقام شفاعت مخلی بالطبیع شتافتن همه مخصوص بمسروانیا
 علیه الصلوٰة و انشا است مجلا استیفای کمالاتی که از دایره تخمین تجویز بیرون است

اصاحت در بیان رازی ۱۱
 و در بیان این معجزه که در کتب معتبره
 و در بیان این معجزه که در کتب معتبره
 و در بیان این معجزه که در کتب معتبره

واحصای صفاتی که از دوره تحریر و تقریر اقرون است کار قلم زبان و زبان
 قلم نیست پس همان بهتر که قلم اختصار درین فضای ناپیدا کنار برافراخت
 و بدان بیان را به مضمون مصراع مشهور رطب اللسان باید ساخت یعنی ع
 بعد از خدا بزرگ تویی قصه مختصره متوجه نشود که القاصات ذات سر و کاینات
 صلی الله علیه و آله و سلم بحکم کمالات مسلم لیکن کمال شهادت که به نحوای خبر
 صدق اثر و دوت آنی اَقْتُلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ أُجِبْ ثُمَّ اُقْتُلْ ثُمَّ أُجِبْ ثُمَّ اُقْتُلْ
 باین قدر اهتمام از روی حصول و انصراف آن میداشتند معترض التوای مانند آنکه
 استند اک همین سخن است که بقدم براعت رقم میرود لَكِنْ بَقِيَ لَهُ كَمَالٌ
 لَمْ يَحْصُلْ لَهُ بِنَفْسِهِ وَهِيَ الشَّهَادَةُ لِيَكُنْ بَاقِيًا مَانِدَانِ حضرت را کمالی
 که حاصل نگشت آنجناب را بذات خود و آن شهادت است و چون عدم حصول
 چنین کمال محبوب و مرغوب به نفس نفیس بی خبری نباشد سخن در کشف این از
 سیر و السیر فی عدم حصولها لَهُ بِنَفْسِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 أَنَّهُ كَوَاشَتُهُ فِي الْحُكْمِ أَدَّى ذَلِكَ إِلَى كَسْرِ شَوْكَةِ الْأَشْكَاهِ
 وَ اخْتِلَالِ الدِّينِ وَ سَرَدِ عَدَمِ حُصُولِ شَهَادَتِ بِنَفْسِ نَفْسِ آنحضرت صلی
 علیه و آله و سلم اینست که اگر شهادت می یافت در معرکه جنگ میسر ساند
 آن شهادت نوبت بکسر شوکت اسلام و اختلال دین تبیین نمیدانی که در
 غرور و اُحْدَانِ شَیْطَانِ بِمِثَالِ جِبَالِ بْنِ سَرَّاقٍ وَ قُوَّةِ اَوْسَجِرِ كَذِبِ اَثَرِ
 اَلَا اِنَّ مُحَمَّدًا قَدْ قُتِلَ جَاءَهَا اَرْحِصُ وَ بَصِیْ كَ دَرِشْكَرِ اِسْلَامِ بِنَفْتَادِ وَ كَدَامِ كَمَا
 تَفَرَّقَ وَ اَنْتَشَرَ وَ حَبُو وَ نَصْرَتِ وَ فُودِ وَ نَدَادِ وَ هَرَاكَهَ جَنِینِ مَضْمُونِ كَذِبِ
 مَقْرُونِ وَ اَنْدَكَ فَرَحَتِ مَحْجَبِ اَنْقِلَابِ عَظِیمِ كَرُودِ وَ قَضِیَةِ فَسَحِ وَ نَصْرَتِ
 مَسْأَلَةِ اَمْرٍ وَ نَهْیِ نَبِیَّتِ شُودِ رُودِ اَوْ سَطَابِقِ وَ اَقْعِ رَا مَعَاذِ اَللَّهِ قِیَاسِ بَیْ كَرُودِ

این سخن از حضرت زین العابدین علیه السلام است که در جواب امیر المؤمنین علیه السلام فرموده است
 اگر من در جنگ میمیرم و شهادت نمیگیرم، پس من را چه سود؟

که کارنا کجا رساند و حال شهادت و فعی و ستری غیر ازین نیست که اگر ساد می شود
 و تَوَاسَتْهُمْ عَمَلَهُ وَ سَيِّئَاتِهِمْ وَ قَعَّ لِبَعْضِ خُلَفَائِهِ لَمْ يَشْهَدْ هَذَا
 شهادت نه اگر شهادت می گشت ناگهان و پشیمیده چنانکه واقع شد برای خلفا
 او اشتها می یافت امر شهادت و تاجرا می شهادت بعض خلفا که مراد از آن
 حضرت عمر و عثمان و علی رضی الله عنهم داشتند آنکه بکبیل اختصاص دارند نیست
 که حضرت فاروق اعظم رضی الله عنه در مدینه طیبه توبی سید نبوی اشتغال
 با نماز نماز فجر داشتند که ناگاه فیروز نجوی که او را ابوالمولومی گفتند از
 مدتی در کین بده انتظار فرصت وقت میداشت در عین مشغولی نماز قیام
 یافته از کار خود و سر و دست بر پیشک آنحضرت زده اولین زخمه در بناس
 اسلام انداخته روی خود را بدوده و پنجم تیره و سیاه ساخت پس آنحضرت
 زخمهای کاری خورده ها بخا بصیر و تحمل نشدند و عقده مستحلا نه اماست نه
 را در همان حالت بگردن عبدالرحمن بن عوف بستند بعد از آنکه آنحضرت را
 بخانه آوردند بنادیه و صایا تمیل شوی پرداخته روز سوم که یکشنبه غره
 محرم الحرام سنه بست و چهارم از هجرت نبوی بوده شربت شهادت خورده
 بغرور و اعلی شتافتند اما قصه شهادت حضرت ذوالنورین رضی الله پس آن
 سالحه در حقیقت مقدمه الهیاش واقع گردید و هنوز آن در وقوع مصیبت
 و بلاست که آنچه از جوش مهابت بر سر وقت غلیظه عصر ریخته صبر و تحمل بر آن
 که محض بداعیه حقن دمای کینه گویان بوده خارج از طوق انسان است خلاصه
 بعد نماز جمعه بنزد هم و سحبه چند کس از شور و خجنان بلوایان مصر از بام سیاه
 در منزل شریف رسیده در حین مشغولی تلاوت قرآن شربت شهادت با
 شمشیر در گلوئی تشنه آن مظلوم ریخته دست خود را بدامن و دوزخ آویختند

و تَوَاسَتْهُمْ عَمَلَهُ وَ سَيِّئَاتِهِمْ وَ قَعَّ لِبَعْضِ خُلَفَائِهِ لَمْ يَشْهَدْ هَذَا

شهادت نه اگر شهادت می گشت ناگهان و پشیمیده چنانکه واقع شد برای خلفا

او اشتها می یافت امر شهادت و تاجرا می شهادت بعض خلفا که مراد از آن

حضرت عمر و عثمان و علی رضی الله عنهم داشتند آنکه بکبیل اختصاص دارند نیست

که حضرت فاروق اعظم رضی الله عنه در مدینه طیبه توبی سید نبوی اشتغال

با نماز نماز فجر داشتند که ناگاه فیروز نجوی که او را ابوالمولومی گفتند از

مدتی در کین بده انتظار فرصت وقت میداشت در عین مشغولی نماز قیام

یافته از کار خود و سر و دست بر پیشک آنحضرت زده اولین زخمه در بناس

اسلام انداخته روی خود را بدوده و پنجم تیره و سیاه ساخت پس آنحضرت

زخمهای کاری خورده ها بخا بصیر و تحمل نشدند و عقده مستحلا نه اماست نه

را در همان حالت بگردن عبدالرحمن بن عوف بستند بعد از آنکه آنحضرت را

بخانه آوردند بنادیه و صایا تمیل شوی پرداخته روز سوم که یکشنبه غره

محرم الحرام سنه بست و چهارم از هجرت نبوی بوده شربت شهادت خورده

بغرور و اعلی شتافتند اما قصه شهادت حضرت ذوالنورین رضی الله پس آن

سالحه در حقیقت مقدمه الهیاش واقع گردید و هنوز آن در وقوع مصیبت

و بلاست که آنچه از جوش مهابت بر سر وقت غلیظه عصر ریخته صبر و تحمل بر آن

که محض بداعیه حقن دمای کینه گویان بوده خارج از طوق انسان است خلاصه

بعد نماز جمعه بنزد هم و سحبه چند کس از شور و خجنان بلوایان مصر از بام سیاه

در منزل شریف رسیده در حین مشغولی تلاوت قرآن شربت شهادت با

شمشیر در گلوئی تشنه آن مظلوم ریخته دست خود را بدامن و دوزخ آویختند

چنانچه سرخی خون آنحضرت شجر فی کرمیه کفر فیکم الله و هو السميع العليم که در
شهادت نوبت تلاوت آن و همان آیه آنوقت جاری زبان بوده گردید و هنوز
با وجود القراض زمان و مرور و دور همان اثر خون در آن مصحف که مشهور مصحف
امامت است موجود و در نظر خواص و عوام مشهود و این ساخته یعنی افتاد و آن
حضرت عثمان بر آید کد کوره و رنگین شدن آن آتینی است از آیات الهی که تفسیرش
محتاج شرح و بیان نیست و مختصری از واقعه شهادت حضرت شیر خدا یعنی جناب
مرتضی علیه السلام و الثنا اینست که از عادات شریف آنحضرت بوده که در تاریکی
شب برای روزه نماز فجر از خلافت سر میسجد کوفه تشریف آورده مردم خوابیده
بصدای بکیر شبیه میفرمودند تا بیدار شده بیدار انجام وضو و طهارت پردازند و روز
بهین عادت از مسجد درآمدند که از عقب ستون ابن بلجم ملعون یک ضربه شمشیر
زهر آگین بر سر مبارک ایشان زد و هر چند زخم کاری نبوده لیکن تاثیر زهر کار خود
منوده و این ماجرا نوزدهم رمضان سال چهارم از هجرت که زمان القطار غلامت
نبوت بوده اتفاق افتاده و روز سوم سبت و یکم آنگاه هم مجلس شهدا علیین
و هم سفر عظمای خلد برین گشتند انا لله و انا الیه راجعون بالجملة حصول شهادت
بنفس نفیس آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم منحصر در همین دو صورت بوده
که در معرکه جنگ با کفار بطریق اعلان و اشتها خلعت شهادت می پوشیدند
یا ناگهان و پوشیده بصورت تشهاد و رأیه اختفا میدیدند بر تقدیر اول
شان و شوکت اسلام می شکست و انتظام دین و ملت در هم و بر هم میگشت
و بر تقدیر ثانی امر شهادت بجد شهادت و شهادت میرسد بلکه شاهد شهادت حله
تمام و کمال نمی پوشید چنانکه میفرمایند بَلْ لَّا تَهْتَمُ الشَّهَادَةُ لِأَنَّ
مَمَّا هُوَ الشَّهَادَةُ أَنَّ يَفْقَهُهُ الرَّجُلُ فِي الْحَرْبَةِ وَالْكَرْبَةِ وَأَنَّ يُقَمَّ

جَوَادُهُ وَيُلْقِي جَنَّتَهُ مَطْرًا وَحَتَّ وَيُقْتَلُ حَوْلَهُ جَمْعٌ كَثِيرٌ مِنْ أَعْرَافِهِ
 وَأَقَارِبِهِ وَأَنْ يُنْهَبَ مَالُهُ وَأَنْ تُؤَسَّرَ نِسَاؤُهُ وَأَيُّهَا مُدَّةُ كُلِّ ذَلِكَ
 فِي ذَاتِ اللَّهِ تَعَالَى بَلَكُمُ شَهَادَاتُ بَاتِمَامٍ يَسِيرٌ يَزِيدُكُمْ تَامِي شَهَادَاتِ الْإِسْلَامِ كَمَا كُنْتُمْ
 مَرُودِي در حالت غربت و کمربست دینی کرده شود و اسب مرکب او و انداخته شود بدین
 او بر زمین کشته شود و گرد او جماعت کثیره از عزیزترین یاران و قریبان
 او و غارت کرده شود مال او و اسیر شوند زنان او و در بند روند یتیمان او و هر
 این صدمات محض برای خدا تعالی باشد و آنکس فی سبیل الله این جمله صائب
 بر خود گوید و چون حصول چنین شهادت که فائز بدرجه تمام و کمال باشد
 به نفس نفیس آنحضرت صلی الله علیه و سلم بلا واسطه ممکن نبود فاقصرت بحکمیت
 اللَّهُ تَعَالَى أَنْ تَلْمِزَ هَذَا الْكَمَالَ الْعَظِيمَ بِسَائِرِ كَمَالِهِ بَعْدَ ذَلِكَ وَأَنَّ
 أَيَّامَ خِلَافَتِهِ الَّتِي تُنَافِي الْمَظْلُومِيَّةَ وَالْمُظْلُومِيَّةَ بِرِجَالٍ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ
 بَلْ بِأَقْرَبِ أَقَارِبِهِ وَأَعَزِّ أَوْلَادِهِ وَمَنْ يَكُونُ فِي حُكْمِ أَيْمَانِهِ
 حَتَّى تَلْمِزَ حَالَهُمْ بِحَالِهِ وَيُنْزِلَ رَجَاءَهُمْ فِي كَمَالِهِ بِسِيقَانِهِ
 حکمت و کارسازی خدا تعالی که لاحق شود و منضم گردد این کمال بزرگ که هر روز
 محبوب و مرغوب بوده بسائر کمالات او بعد وفات او و عقب انقضای ایام خلافت
 نبوت او که منافی مظلومیت و مظلومیت است بوساطت مردان از اهل بیت
 او بلکه بواسطه نزدیک ترین اقربای او و عزیزترین اولاد او و شخصی که باشد
 در حکم یاران او و احوال ایشان ملحق و منضم بحال او شود و کمال ایشان در ضمن
 کمال او مندرج گردد وَكُنْتُ وَجْهَتْ عِنَايَةَ اللَّهِ تَعَالَى بَعْدَ انْقِضَاءِ أَيَّامِ
 الْخِلَافَةِ إِلَى هَذَا الْاَلْحَاقِ پس توجه شد عنایت خدا تعالی و اراده
 او بعد گذشتن ایام خلافت بطرف این الحاق تا این کمال هم ملحق و منضم بسائر

کمالات آن حضرت گردد و حالت منتظره برای حصول کمالات از کمالات باقی نماند
 وَاسْتَدْبَرْتُ الْحَسَنَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ مَنَابَ جَدِّهِمَا عَلَيْهِ
 أَفْضَلُ الشَّوَابِ وَالنَّجِّيَّاتِ وَجَعَلَتْهُمَا عِرْأَتَيْنِ لِمَا لَحِظْتَهُ وَخَدَّتَيْنِ
 لِحَالِهِ پس نامحب و قائم ساخت آن عنایت و اراده الهی حضرت امام حسن و
 امام حسین علیهما السلام را مقام جدا جدا ایشان و گردانید این هر دو و قریب این
 دو آینه برای ملاحظه کمال او و در خساره برای مشاهده جمال او تا صورت
 کمال شهادت درین مرآت رسول تمام می شود و صفای طینت حسنین عینک
 شهادت را قبول الثقلین گردد و چون شهادت در نفس الامر منحصر در دو
 قسم از تنزیه و علانیه داشت و هر یکی را از اینها لوازم و آثار مخصوص است کما
 و تقسیم تفصیل آن می رود و لما کانت الشهادة على قسمين شهادة
 سيرة وشهادة علانية قسمت علیهما و هر گاه بود شهادت بدو قسم
 یکی شهادت سری و دیگر عیانی و اجتماع این قسمین متضادین در محل احسن
 از محالات است قسمت کرده شد بران هر دو یعنی یکی را بسطین طبعین
 شهادت تنزیه و از یک در حجاب خفا و اختفا باشد حالش مستور و محبوب ماند
 و دیگر سیر است شهادت علانیه چنانند تا صورت این ماجرا چون آفتاب
 نیمه روز از ارض تا سما آشکارا و همه دیدا باشد و از آنجا که غیب را بر شهادت و سیر
 بر علانیه تقدم بمشابه تقدم طبع بر وضع است و نیز مثل اجمال است و علانیه
 همچو تفصیل و تفصیل بعد از اجمال اوقع و المبلغ فرزند کبر را مختص بقسم اول فرزند
 و فرزند اصغر را مخصوص بقسم ثانی نمودند تا محاطت تقدم و تاخر رتبی سیاه
 بسطین از دست نرود و ظهور شهادت بعد از تنزیه غیب و وقوع تفصیل بعد
 اجمال صورت پذیرد و اجمال همین تفصیل است که ارشاد می شود فَاخْتَصَّ السُّبُّطُ

بدین
 بنابر
 چادر ۱۲

الْكَبِيرِ بِالْقِسْمِ الْأَوَّلِ پس مختص گشت فرزند کبر با قسم اول یعنی شهادت
 ستریه - اما شروع در لوازم و آثار میرود و لما كان أمرها مستورا لم
 يظهر لها ذكر في الوحي وأمرها عند الوقوع أيضا خفي
 وقامت على يدي زوجته والزوجة من علائق المحبة دون
 العداوة وكل ذلك لا يثبت مبنية على السر والاختفاء ولذلك
 لم يخبر به النبي صلى الله عليه وآله وسلم ولا أمير المؤمنين
 عليه السَّلَام والثنا ولا غيرهما وهرگاه بود حال شهادت ستریه پوشیده
 و پنهان از نظر مردمان ظاهر نگشت ذکر آن در وحی و ثبت به مانند حالش نزد
 وقوع نیز تا آنکه واقع شد بر دست زوجه او حال آنکه زوجه از علقه های
 صحبت ستند عداوت و اینهمه برای آن بود که این قسم شهادت بنی بر سر افتخار
 است و لذا خبر نداد بوقوع آن مخفی خدا صلی الله علیه وآله وسلم و نه اسیر المؤمنین
 علی علیه السلام و نه غیر ایشان یعنی هرگاه بنمای این قسم شهادت بر سر افتخار
 بوده از کتمان این راز ناگزیر افتاد لکن وقوع آن از دست زوجه که از
 همچو اینچنین کار نباید برای اشتباه و استتار صورت بست و بیانش در وحی
 سماوی و هم در خبر خیر البشر و نیز در اثر جناب حیدر کشف در این نگاشت تا این سر
 مکتوب قبل از وقوع در پرده احتجاب باشد بخلاف قسم ثانی که بنمای او بر شهادت
 و اعلان است چنانکه مالش بیان میشود و انحصار السبب الاصفى
 بِالْقِسْمِ الثَّانِي وَمَا كَانَ مَبْنِيَّ امْرَأَةٍ عَلَى الشَّهَادَةِ وَالْإِعْلَانِ أَنْزَلَ
 أَوَّلًا فِي الْوَحْيِ عَلَى لِسَانِ جِبْرِئِيلَ وَتَحْمِيلَهُ مِنَ الْمَلَائِكَةِ ثُمَّ
 بِتَعْيِينِ الْمَلَائِكَةِ وَتَسْمِيَةِ الرَّمَّانِ وَهُوَ رَأْسُ السَّيِّدِينَ
 لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ وَأَعْلَنَ ذِكْرَهُ عَلَى لِسَانِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ

كَرَّمَ اللَّهُ وَجْهَهُ فِي سَفَرِهِ إِلَى صِفِّينَ وَاخْتِصَاصِ يَافَتِ فَرْزَنْدِ اصْفَرِ قَبْرِهِ
 دوم از شهادت و هرگاه بود بنای امرآن بر شهرت و اعلان نازل کرده شد
 اول در روحی بزرگان جبرئیل و غیر آن از ملائکه ابداً از آن به تعیین مکان و
 تشبیه آن که مشهور بکبر بلاست و تعیین زمان که شروع سالی شخصیت و کیم
 از هجرت بوده پستراشته یافا است امرآن و ظاهراً کرده شد ذکر آن بزرگان
 جناب اسیر المؤمنین علی کرم الله وجهه و سرفرا و بطرف تعیین که نام هر شخصیت
 در حد و عراق است و بیانش بیاید یعنی چون مقامی تشبیهانی که مرتباً
 کمال شهادت است برشته و اعلان و شهادت ترتیباً و از آن آثار که تشبیه
 کمال ظهور و اظهار باشد ضرور باید لهذا ذکرش قبل از وقوع واقعه در روحی سعاد
 بالغین مکان و زمان و اردگشت و نیز بیانش از زبان ولایت ترجمان
 حضرت علی مرتضی علیه السلام پیش از سنوح ساخته صورت بست آما اموریکه
 بعد از وقوع واقعه موجب اشتها و اظهار باشد پس بیانش میرود و تشبیه
 وَقَعَتْ وَاقِعَةُ الشَّهَادَةِ اشْتَهَرَ أَهْمُهَا بِانْقِلَابِ الثُّرْبَةِ
 دَمًا وَ امْطَارِ الدَّمِ مِنَ السَّمَاءِ وَ هَتَفَ الْهَوَاقِفُ بِالْمَرَاثِي وَ فُجَّ
 الْحَيَّ وَ بَكَتْهُمْ وَ طَوَّافِ السَّبَّاحِ حَافِظَاتِ الْحَيَّاتِ وَ دُحُولِ
 الْحَيَّاتِ فِي مَنَاحِرِ قَاتِلِيهِ إِلَى غَيْرِ ذَلِكَ مِنْ أَسْبَابِ الشُّهُرَةِ
 شهرگاه واقع شد واقعه شهادت مشهور شد حال آن با انقلاب خاک بخون
 و باریدن خون از آسمان و نالیدن با تفتان بر شیه با و نوحه جن و گریه ایشان
 و گریه و زاری درندگان گرداگرد برای محافظت بدن او و آمدن مارها و سگها
 بینی قاتلان او و غیر آن از اسباب و علامات شهرت و اعلان باید دانست
 که بعد سنوح ساخته هوش ربا و وقوع واقعه جانگزی شهادت حضرت سید الشهدا

علیه الوف من التجه والتمنا بشیتری از آثار ارضی و سماوی بظهور آمد تا موجب
 اشتها و باعث اظهار این واقعہ غریبه و سائنح عجیبه گردد و از آن جمله انقلاب
 خاک بخون است حتی که سنگی از احجار بیت المقدس باقی نماند که از زیر آن
 خون تازه در غایت سرخی نه بر آید و باریدن خون از آسمان بجائی رسیده
 که خمرها و سبزهها و دیگر ظروف مردمان را پر از خون نمود اما اگر لیستن هوا توف
 برائی و نوحه جن و بجائی اینها پس بر عرف حال که از بدعات شنیعه مختصر
 بهالست و هیچ محملی از عقل و نقل نمی نشیند محمول نباید کرد بلکه مراد از متصف
 بهوائف برائی اظهار خزن و ملال و گریستن بر حال شمایان و بجای و رفت ^{مست}
 سید ایشانست چه حقیقت مرثیه مجرب و ذکر اسوات بطریق تاسف و تلمذ
 ست و بس نوحه جنیان و بجای ایشان عبارتست از گریستن بفرایده
 فغان فقط نه آن نوحه ممنوع که معمول و مرسوم بتدعان این زمان است
 که در کتب صحاح و روایات معتمده مخالفت شدید و زجر و منع و وعید بر آن
 ثابت و متختم پس عبارت متن رساله شریفه را محمول بر سبب بدعت ساختن
 خود را در راه و ضلالت انداختن است و برهان ساطع و حجت قاطع بر منی
 مراد مصنف علیه الرحمة فحادی مرائی و نوحه های منقوله از زبان جنیان است
 که بجای خود بیاید و آنچه گفته شایبه از لغضب ندارد که مقصود ازین کلامها
 خاص و عام است نه ضلالت کاذا نام اما محافظت و زندگان برای ابدان
 شهیدان و دزدان مارها و سوراخ بینی قاتلان پس برای عبرت ناظران
 سامعان و منظری و جزای بدبختان است اما و راجی اینهمه از اسباب شهرت
 و اهلان مانند غفل شدن گوشت خشران لشکریان امام زمان و سوخته
 شدن زعفران و ممالیدن بر سر و زنان و سیاه شدن روزگار همچو شهاب

وگر پسین آسمان تا استداوزمان و غیر از ان از حوادث دوران آمیزه
 مذکور بشود و ظهور چنین وقایع خون کین دل و بگز زمین و زمینیان و آسمان
 و آسمانیان برای آنست که مذکور می شود ایستماع الحاضرون و الغائبن
 عَلَى وَقْعِهِمْ بَلْ بِإِنْفَاءِ الْبُكَاءِ وَالْحُجْرَانِ الْمُسْتَمِرِّ وَتَذَكُّرِ تِلْكَ
 الْوَقَائِعِ الْهَائِلَةِ فِي أَمْتِهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ فَقَدْ بَلَغَتْ نَهَائِيَةَ
 الشَّهْرَةِ فِي الْمَلَأِ الْأَعْلَى وَالْأَسْفَلِ وَالْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ وَالْحُجْرَانِ
 وَالْأَنْسِ وَالنَّاطِقِ وَالصَّامِتِ تَامِطُ شُونَ حاضران و غائبان بر
 وقوع این واقعه بلکه اطلاع یابند به باقی گذاشتن گریه و زاری ستم و یادداشتن
 این وقایع هولناک در است اوتار و ز قیامت فلما ان تخفون رسید آن
 وقایع بنهایت شهرت در عالم علوی و عالم غیب و شهادت و جن و انس
 و گویا و بی زبان که مراد از میوان است و حوادث است یعنی غایت از اظهار
 داشت تبار ظهور لوازم و آثار بعد از وقوع این واقعه اطلاع و انزال آن نسبتاً
 که هر حاضر و غائب برین ساخته هوشت با مطلع شود و هر کس از دور و نزدیک
 و ترک و تابع یک چنین واقعه غم فراخبردار کرد بلکه مقصود اصلی و غرض
 حقیقی ازین همه باقی ماندن غم و الم و اتم و تذکره و یادگاری و قایل مول اند
 و دو سواخ غم فرسود درین است تا قیام قیامت است و لهذا واقعه ایست
 شهرت و شهرت در عالم علوی و غلی بسیده و در جمله ساکنان عالم غیب و
 شهادت و جن و انس و ناطق و صامت شهرت گردیده و چون مقدمه شهادت
 ممد شد او ان بیان مقصود و آنچه متعلق بآنست رسیده چنانچه میفرماید
 إِذَا تَمَّ تَذَكُّرُ هَذِهِ الْمَقْدِمَةِ وَلَمْ تَذَكَّرْ مَا يَتَعَلَّقُ بِهَا
 الْبَابُ مَعَ الْأَشَادَةِ إِلَى مَا مَهَّدُ لَهَا مِنَ الْمَقْدِمَةِ هَرَكَا

تمهید یافت این مقدمه پس باید که ذکر نسیم چیزی را که متعلق باین باب است
 باشارتی بسوی آنچه تمهید کرده ایم از مقدمه یعنی چون بعد تمهید مقدمه بتمام
 بیان مقصود دست و بیانش موقوف بر تخریر ابیت بدطین طیبین برای
 جناب رسول الثقلین و تقریر مرآتیت حسنین مطهرین برای ملاحظه جمال الکمال
 نبی الحزمین صلی الله علیه و آله و سلم است شروع در اثبات هر دو مقدمه
 میشود اما مقدمه اولی پس تفصیلاًش اینست فنقول اما کوننا ذی بطنین
 ابْنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فَلَهُ وَجْهَانِ پس
 میگوئیم اما بودن بدطین یعنی حسنین و حسین و دو فرزند از جنبد پیغمبر خدا
 صلی الله علیه و آله و سلم پس برای آن دو وجه است یعنی ثبوت ابیت
 حسنین ایها السلام برای حضرت پیغمبر علیه الصلوة والسلام نبی بر دو
 وجه و جمیع است الأول ان ابن البنت له حكم الابن ولهذا يثبت
 عيسى عليه السلام في بني إسرائيل وجه اول آنکه سپهر خست
 یعنی نواسه برای او حکم سپهر است و لهذا شمرده شد عیسی علیه السلام در فرزندان
 یعقوب علیه السلام زیرا که عیسی سپهر تمیم است و حضرت مرثم از اولاد یعقوب
 و لهذا عیسی از فرزندان یعقوب معد و گشت پس ثابت شد که سپهر دختر در
 حکم سپهر است والثانی الثبوتی فقد ثبت بطريق متعدد ان النبي
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ قَالَ هُمَا ابْنَايَ ووجه دوم نمیشد یعنی سپهر
 خواندگی است پس تحقیق ثابت شد بطرق متعدد که پیغمبر صلی الله علیه و آله
 و سلم فرمود ایشان یعنی حسنین هر دو سپهرین اند و از مؤیدات این حدیث
 است آنچه امام احمد بن حنبل در مسند خویش وایت فرموده بیاننش این است
 وَرَوَى أَحْمَدُ فِي مُسْنَدِهِ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ السَّيِّدِيِّ عَنْ هَاشِمِ بْنِ هَاشِمٍ

و در آخر برای مهملات شیر بر وزن تمییز فتح شین مجرّم و کسر بای موحده مخفّف لمحق بی
ثناة تختانی و رای مهمل در آخر و شیر بر وزن محدث بضم سیم و فتح شین بمعجمه
بای موحده مشدده مکسوره و رای مهمل در آخر پسران بارون علیه السلام اند
پوشیده نمائند که ازین روایات و امثال آنها مقرر میشود که حضرت محسن
در حضور حضرت رسالت علیه الصلوٰة و السلام صحیح و سالم پیدا شده مشرف بشرف
تسمیه از زبان نبوت ترجمان گشتند و نیز باید دانست که جناب امیر المومنین
کرم الله وجهه موافق عرف و عادت عرب که پسران خود را اسمی بنام اکابر بشکوه
و رؤسای معلومه میکردند فرزندان خویش را بنام حرب که از مشایخ عرب بوده
مسمی فرموده بودند و هرگاه تبدیل اسمی سه گانه از ارشاد رسالت بنیاد بطور آید
در یافت شد که نام فرزندان بنام رؤسای جاهلیت نباید گذاشت و لهذا حضرت
ایشان کرم الله وجهه بعد از آن پسران خود را بنام های کبرای زمان فترت و
ایام جاهلیت مسمی نفرمودند بلکه با اسمی صحابه کبار و خلفای نامدار مسمی نمودند
چنانچه ابوبکر و عمر و عثمان و غیره اسمای فرزندان جناب ولایت مآب باتفاق
علمائ ثابت و در کتب معتبره مرویست پس قیاس تسمیه بنام خلفاء کبار
بر نام حرب قیاس بمقابل نصست اما مقدمه ثانیه پس بیان آن نیست و آنکه
کَوْكِبُهُمَا صِرَافَتَيْنِ لِمَا لَحِظْتَهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمِنْ وَجْهِ
و اما بودن چنین دو آینه برای ملاحظه جمال با کمال آنحضرت صلی الله علیه و آله
و سلم پس بدو وجه است الاول مِنْ جِهَةِ السِّيَاقَةِ الْمَطْلَقَةِ اول از
جست سیادت مطلقه است یعنی بحجت سیادت مطلقه که عبارت از سرانگی نیست چنانچه
حسین آینه جمال سید الکوین گردیدند و سندش اینست که مذکور می شود فَقَدْ أَخْرَجَ النَّسَائِي
وَالرُّوْيَانِيُّ وَالْأَصْبَاغِيُّ عَنْ حَدِيثِ أَبِي سَعِيدٍ وَأَنَّ مَلَاحِظَةَ

عَنْ ابْنِ عُمَرَ وَابْنِ عَبْدِ يَاسٍ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ
وَأَبُو ثَعْلَبَةَ عَنْ عَلِيٍّ وَالطَّبْرَانِي
فِي الْكَبِيرِ عَنْ عُمَرَ وَجَابِرٍ وَالْبَرَاءِ وَأَسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ وَمَالِكٍ
بْنِ الْحُوَيْرِثِ وَالِدِّي عَنْ أَنَسٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ عَائِشَةَ
وَابْنِ عُمَرَ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَأَبِي رَمْثَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ قَالَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا أَشْبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَنَزَادَ ابْنُ
مَاجَةَ وَغَيْرُهُمَا وَأَبُوهُمَا خَيْرٌ مِنْهُمَا وَعِنْدَ الطَّبْرَانِيِّ وَأَبُو دَهَبٍ
أَفْضَلُ مِنْهُمَا وَزَادَ الْحَاكِمُ وَابْنُ حِبَّانَ وَغَيْرُهُمَا إِلَّا ابْنَ الْخَثَّابِ
عَلَيْسَى بْنُ هَرَيْرَةَ وَيَحْيَى بْنُ زَكَرِيَّا يَأْكُفُّ عَنْ تَحْقِيقِ بَرَأوردۀ یعنی روایت
کردن سانی و رویانی و ضیای مقدسی از خلیفه و ابو یعلی از ابی سعید و ابن
ماجه از ابن عمر و ابن عدی از ابن مسعود و ابو نعیم از علی کرم الله وجهه
و طبرانی در معجم کبیر از عمر و جابر و برادر ابن عازب و اسامة بن زید و مالک بن
حویرث و دلمی از انس و ابن عباس و عائشة و ابن عمر و ابن عباس و ابی رمثه
رضی الله عنهم که تحقیق رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمود حسن و حسین
هر دو سردار و جوانان بهشت اند و زیاده کرد ابن ماجه و غیر او و پدر ایشان
بهتر از ایشان است و نزد طبرانی و پدر ایشان فاضلتر از ایشان است
و زیاده کرد حاکم و ابن حبان و غیر ایشان مگر هر دو پسرخاله علیسی بن مریم و
بن زکریا تجملأ حدیث مذکور که مثبت سیادت مطلقه برای جناب حسنین
علیهما السلام است هرگاه بچندین طرق متعدده مروی از اجله صحابه است بحد ثواب
معنوی رسیده و حدیث خیریت و افضلیت حضرت امیر المومنین کرم الله وجهه
از جناب حسنین طبعین که استفاد از زیادت ابن ماجه و طبرانی و غیر ایشان است

عَنْ ابْنِ عُمَرَ وَابْنِ عَبْدِ يَاسٍ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ
وَأَبُو ثَعْلَبَةَ عَنْ عَلِيٍّ وَالطَّبْرَانِي
فِي الْكَبِيرِ عَنْ عُمَرَ وَجَابِرٍ وَالْبَرَاءِ وَأَسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ وَمَالِكٍ
بْنِ الْحُوَيْرِثِ وَالِدِّي عَنْ أَنَسٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ عَائِشَةَ
وَابْنِ عُمَرَ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَأَبِي رَمْثَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ قَالَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا أَشْبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَنَزَادَ ابْنُ
مَاجَةَ وَغَيْرُهُمَا وَأَبُوهُمَا خَيْرٌ مِنْهُمَا وَعِنْدَ الطَّبْرَانِيِّ وَأَبُو دَهَبٍ
أَفْضَلُ مِنْهُمَا وَزَادَ الْحَاكِمُ وَابْنُ حِبَّانَ وَغَيْرُهُمَا إِلَّا ابْنَ الْخَثَّابِ
عَلَيْسَى بْنُ هَرَيْرَةَ وَيَحْيَى بْنُ زَكَرِيَّا يَأْكُفُّ عَنْ تَحْقِيقِ بَرَأوردۀ یعنی روایت
کردن سانی و رویانی و ضیای مقدسی از خلیفه و ابو یعلی از ابی سعید و ابن
ماجه از ابن عمر و ابن عدی از ابن مسعود و ابو نعیم از علی کرم الله وجهه
و طبرانی در معجم کبیر از عمر و جابر و برادر ابن عازب و اسامة بن زید و مالک بن
حویرث و دلمی از انس و ابن عباس و عائشة و ابن عمر و ابن عباس و ابی رمثه
رضی الله عنهم که تحقیق رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمود حسن و حسین
هر دو سردار و جوانان بهشت اند و زیاده کرد ابن ماجه و غیر او و پدر ایشان
بهتر از ایشان است و نزد طبرانی و پدر ایشان فاضلتر از ایشان است
و زیاده کرد حاکم و ابن حبان و غیر ایشان مگر هر دو پسرخاله علیسی بن مریم و
بن زکریا تجملأ حدیث مذکور که مثبت سیادت مطلقه برای جناب حسنین
علیهما السلام است هرگاه بچندین طرق متعدده مروی از اجله صحابه است بحد ثواب
معنوی رسیده و حدیث خیریت و افضلیت حضرت امیر المومنین کرم الله وجهه
از جناب حسنین طبعین که استفاد از زیادت ابن ماجه و طبرانی و غیر ایشان است

عَنْ ابْنِ عُمَرَ وَابْنِ عَبْدِ يَاسٍ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ
وَأَبُو ثَعْلَبَةَ عَنْ عَلِيٍّ وَالطَّبْرَانِي
فِي الْكَبِيرِ عَنْ عُمَرَ وَجَابِرٍ وَالْبَرَاءِ وَأَسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ وَمَالِكٍ
بْنِ الْحُوَيْرِثِ وَالِدِّي عَنْ أَنَسٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ عَائِشَةَ
وَابْنِ عُمَرَ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَأَبِي رَمْثَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ قَالَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا أَشْبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَنَزَادَ ابْنُ
مَاجَةَ وَغَيْرُهُمَا وَأَبُوهُمَا خَيْرٌ مِنْهُمَا وَعِنْدَ الطَّبْرَانِيِّ وَأَبُو دَهَبٍ
أَفْضَلُ مِنْهُمَا وَزَادَ الْحَاكِمُ وَابْنُ حِبَّانَ وَغَيْرُهُمَا إِلَّا ابْنَ الْخَثَّابِ
عَلَيْسَى بْنُ هَرَيْرَةَ وَيَحْيَى بْنُ زَكَرِيَّا يَأْكُفُّ عَنْ تَحْقِيقِ بَرَأوردۀ یعنی روایت
کردن سانی و رویانی و ضیای مقدسی از خلیفه و ابو یعلی از ابی سعید و ابن
ماجه از ابن عمر و ابن عدی از ابن مسعود و ابو نعیم از علی کرم الله وجهه
و طبرانی در معجم کبیر از عمر و جابر و برادر ابن عازب و اسامة بن زید و مالک بن
حویرث و دلمی از انس و ابن عباس و عائشة و ابن عمر و ابن عباس و ابی رمثه
رضی الله عنهم که تحقیق رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمود حسن و حسین
هر دو سردار و جوانان بهشت اند و زیاده کرد ابن ماجه و غیر او و پدر ایشان
بهتر از ایشان است و نزد طبرانی و پدر ایشان فاضلتر از ایشان است
و زیاده کرد حاکم و ابن حبان و غیر ایشان مگر هر دو پسرخاله علیسی بن مریم و
بن زکریا تجملأ حدیث مذکور که مثبت سیادت مطلقه برای جناب حسنین
علیهما السلام است هرگاه بچندین طرق متعدده مروی از اجله صحابه است بحد ثواب
معنوی رسیده و حدیث خیریت و افضلیت حضرت امیر المومنین کرم الله وجهه
از جناب حسنین طبعین که استفاد از زیادت ابن ماجه و طبرانی و غیر ایشان است

شعر کمال بالای کمال و از قبیل نور فوق نور تصور باید کرد و استثنائیکه در زیاده
 حاکم و این جهان و غیر ایشان مذکورست محمول بر زمان نیست که آنحضرت صلی الله
 علیه و آله و سلم نیز چنین استثناء در باب تفضیل خود فرموده اند پس این استثناء
 برای مطابقت مرآت با مرئی ضرورست و بعد از آنکه رفع استثناء از مرئی
 مرویست از مرآت هم رفع آن لابدیست تا مرآت مطابق مرئی باشد و تطابق
 میان مرآت و مرئی از دست نرود و از فروع مطابقت و اتحاد مرآت با مرئی
 است که ارشاد می شود وَ مِنْ مُتَفَرِّعَاتِ هَذِهِ الْمِرَآتِ أَنْ تَكُونَ مُحِبَّةً
 مُحِبَّةً وَ بُغْضِهِمَا بُغْضُهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ كَمَا وَقَعَ فِي رِوَايَةِ
 ابْنِ عَسَاكَرٍ وَغَيْرِهِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ مَنْ أَحَبَّهُمَا فَقَدْ أَحَبَّنِي وَ مَنْ
 أَبْغَضَهُمَا فَقَدْ أَبْغَضَنِي وَ از جمله متفرعات این مرآتیتست بودن محبت
 و دوستی حسنین علیهما السلام محبت و دوستی آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم
 و بغض و عداوت ایشان بغض و عداوت آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم
 و آنکه و سلم چنانکه واقع شد در روایت ابن عساکر و غیره از ابن عباس
 رضی الله عنه که یک دوست دارد ایشان یعنی حسن و حسین را پس تحقیق دوست
 دارد و مراو که یک دشمن دارد ایشان را پس تحقیق دشمن دارد و این محبت
 حسنین بعینه محبت بارشعول و دشمنی ایشان دشمنی بارشعول است و چون
 دوستی و دشمنی بارشعول دوستی و دشمنی با خداست پس دوستی حضرت حسنین و
 خدا و دشمنی ایشان دشمنی خداست و اینمغنی مثبت اتحادیست که فوق آن متصو
 نباشد این بود بیان وجه اول مرآتیت که مبنی از اتحاد منی و سیرت محبت
 سیارت مطلقه بوده اما وجه ثانی مرآتیت که مبنی بر اتحاد صوتیست آنرا باید شنید
 وَ الثَّانِي مِنْ جِهَةِ مُشَاهَدَةِ الصُّورَةِ فَإِنَّهَا كَأَنَّا كَالْتَصَوُّورِ بْنِ كَعْبٍ صَلَّى اللَّهُ

مجموعه جنین تصویر صورت حضرت رسالت و مراتب جمال رسول خدا تعالی
 بودند که گویا صورت جسمی طینت محمدی و وحده شده در راه خلقت هر دو نور دیده
 نبوت جاوه ظهور یافته و بارقه شعاع نور شمع رسالت بر قمر استعدا این هر دو کلام
 و دو مان بنالت و جلالت از محاذات تام در سیرت و صورت تافته و چون وسط
 نبوت سیرت نبوی در شین جناب علی مرتضی و ذریعه ظهور صورت محمدی در شین
 حضرت زهرا بودند پس مجموعه این پنج تن که همچو حواس خمسہ هر یکی کامل و مکمل بر آمده
 و بابه الامتياز نیا بینیم غیر از اصلیت و فرعیت چیزی دیگر نمانده یکی عجیب و جلوه
 غریب از خلقت و اتحاد دارد که محبت و ووداد با این هئیت مجموعی فرض عین برابر با
 ایمان و موصل بدرجبعیت در روز قیامت باینی آخر الزمان باشد و خدا که این
 کلام و غلام همین مراد است که ارشادی شود و آخِرُ الَّذِیْنَ اُتِیَ اَنَّ النَّبِیَّ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ اخَذَ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ فَقَالَ مَنْ احَبَّنِي وَ
 احَبَّ هَذَيْنِ وَاَبَاهُمَا وَاتَّهَمَاهُمَا كَانَ مَعِيَ فِي دَرَجَتِي يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَقَالَ
 هَذَا احَدُكُمْ مُنْكَرٌ وبراورد ترمذی بدستیکه پیغمبر خدا صلی الله علیه
 و آله وسلم گرفت امام حسن و امام حسین را پس فرمود کسیکه دوست دارد مرا
 و دوست دارد این هر دو را و پدر ایشان و مادر ایشان را باشد با من در
 درجه من و در قیامت و گفت ترمذی که این حدیث منکر است پوشیده نماند
 که منکر در اصطلاح محدثین حدیثی را گویند که راوی غیر ثقه به خلاف ثقات
 روایت کرده باشد و این از اقسام احادیث صغافست لیکن چون ترمذی
 دیگر ثقات مانند ابن حبان و امام حنبل تقوی در ثبوت و وثوق پیدا کرده این
 حدیث حسن قابل اعتماد گشت لهذا استناد با آن بکار رفت و اشارت بدین جماع
 و اتحاد است این جناب مصنف علام علیه الرحمة در رساله غرر الاقباس این حدیث نقل فرمودند

خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِدَاةً وَعَلَيْهِ هِرْطُ مَرْحَلٍ مِنْ شَعْرِ سَوْدَ
نَجَاءِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ فَأَدْخَلَهُ ثُمَّ جَاءَ الْحُسَيْنُ فَأَدْخَلَهُ مَعَهُ ثُمَّ جَاءَتْ
فَاطِمَةُ فَأَدْخَلَهَا ثُمَّ جَاءَ عَلِيٌُّّ فَأَدْخَلَهُ ثُمَّ قَالَ إِنَّمَا بُرِّدُ اللَّهَ لِيُذْهَبَ
عَنْكُمْ الرَّحْصُ أَهْلُ الْبَيْتِ وَيُطَهَّرَ كُمْ كَطَهْرٍ لِبَرُونَ أَمَدٍ بِمَنْبَرِ خَدِصِ صَلَاسِ
عَلَيْهِ وَالْهَ وَسَلَمَ زَنَانَهُ وَقَتِ صَبَحَ وَبَرَانِ حَضَرَتْ كَلِيمِي بُوْدَنْقَشِشِ كِهْ شَكْلِ كِهْ جَاوَهْ
شْتَرِازَانِ پیدَا بُوْدَازِ مَوِی سِیَاهِ پَسِ آمَدِ حُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ پَسِ دُخْلِ كِرْدَ وَاوَرَا دُرَا
کَلِیمِ پَسِ آمَدِ حُسَيْنِ پَسِ دُخْلِ كِرْدَ وَاوَرَا بَا وِیَسْتَرِ فَا طَمِعِ پَسِ دُخْلِ كِرْدَ وَاوَرَا پَسْتَرِ آمَدِ
عَلِيٍّ پَسِ دُخْلِ كِرْدَ وَاوَرَا پَسِ خَوَانْدَا یَهْ تَطْهیرِ كِهْ تَرْجَمَهْ اَشْ اِیْنِسْتِ جَزَا یَنْ نِیْسْتِ
كِهْ مِیخَوَاهِ خَدَا یِ تَعَالٰی تَا بِیَرِ دَا زِ شَمَا پَلِیْدِ یِ رَا یِ اِیْلِیْتِ پِغْمِیَرِ وِیَا كِهْ سَا زِ شَمَا
بِیَا كِهْ تَامَمِ تَوْشِیْدِهْ نَمَانْدِ كِهْ تَفْسِیرِ آیهِ تَطْهیرِ شَرْحِی وِیَسْطِی دِرْ كَلَامِ خَوَاهِدِ كِهْ اِیْنِجَا لِهْ
مُشْمَلِ آنِ نَمِی تَوَانْدِ شَدَا اِمَّا نِجَا اِعْتِمَادِ رَا قَمِ الْحَرْفِ سِتِ اِیْنِسْتِ كِهْ ذِلِ نَفْسِ
اِیْنِ حَضَرَاتِ قَادِسَهْ زِلْوُثِ كِبَا ئِرْ وَصَغَا ئِرْ عَمْدِی وَاخْلَاقِ ذِ سِیمِی بَا طَنِی بَا كَلِیْطِیَا كِهْ
وَصَافِ سِتِ وَنِیَزِ دِرْ رِسَالَهْ عَزِیزِ الاَقْبَا سِتِ اَمَانِی مَلَكِ فِیْ عَمِ عَلِی تَزَلِ مِنْ السَّمَا
لَمْ یَتَزَلْ قَبْلَهَا فَبَشَّرَنِی اَنْ الْحُسَيْنُ وَالْحُسَيْنِ سِیْدَا شَبَابِ اَهْلِ الْجَنَّةِ وَاَنْ فَا طَمِعَهْ سِیْدَهْ
نَسَا وَاَهْلِ الْجَنَّةِ رَوَاهِ ابْنِ عَسَا كِهْ آمَدِ پَشِشِ مِنْ فَرِشْتَهْ پَسِ سَلَامِ كِرْدَ بَرِ مِنْ فِرْوَدِ
آمَدَا اَزْ آسْمَانِ كِهْ فِرْوَدِ نِیَا دِهْ بُوْدِ پَشِشِ اَزِ یَنْ بَا زِ پَسِ مَرْدِهْ دَا وِیْرَا بَا اَنَكِهْ حُسَيْنِ وَیَسِ
سَرْدَارِ نَوْجَوَانَانِ بَهْشْتِ اَنْدِ تَحْقِیْقِ فَا طَمِعِ سَرْدَارِ زَنَانِ بَهْشْتِ اَنْدِ بَا یَدِ دَانِسْتِ
كِهْ اِیْنِ حَدِیْثِ مَبْشُتِ سِیَادَتِ مَطْلَقَهْ بَرَا یِ حُسَيْنِ بَرِ مَرْدَمَانِ بَهْشْتِ وَبَرَا یِ حَضَرَتْ
زَهْرَا بَرِ زَنَانِ جَنَانِ بَدَوْنِ هَسْتِ ثَنَا سِتِ وَاِیْنِ صِرَا خَهْ اَنِ اِشَارَتِ سِتِ كِهْ
بَا اَلَا ذِ شَبْتِ وَنِیَزِ دِرْ اَنْ رِسَالَهْ اِیْنِ الْحُسَيْنِ وَالْحُسَيْنِ هَمَا رِیْحَانَتَا یِ مِنْ الدُّنْیَا
رَوَاهِ التِّرْمِذِیْ هَرِ آیهِ حُسَيْنِ وَحُسَيْنِ دَوَكُلِ بَاغِ مِنْ اَزْ دُنْیَا هَسْتَنْدِ لَعْنِی كَلِ مَرَا وِیْ قَرْنِهْ

من از باغ دنیا غیر احسن و حسنین دیگری نیست و نیز در آن سال هست لهذا آن
 ائمه ای و ائمه ائمتی اللهم انی احبهما و احب من حیتهما رواه الترمذی این دو کس
 یعنی حسن و حسین دو لبه آهن اند و دو لبه مس و خمر من اند بار خدا یا هر آینه دست
 سید ارم ایشان را پس دوست دارد ایشان را و دوست دارد کسی را که
 دوست دارد ایشان را و هرگاه دعا رسول مقبول صلی الله علیه و آله وسلم
 مقرون با جابت است در دوست داشتن خدای تعالی حضرات حسنین
 و دوست داشتن این ارباب نیست و از لطائف این حدیث است که من
 ابنیت و محبوبیت حسنین برای حضرت رسالت علیه الصلوٰة و التحیة و محبوبیت
 حسنین و محبوبیت حسنین برای خدای تعالی هر دو واقع شد و نیز در آن سال که است
 صدق الله و رسوله انما اتواکم و اولادکم فترت انظرت الی الیهین الصائین
 میثیان و غیر آن فکم اضیع حتی قطعتم حدیثی و رفعتم رواه احمد و الترمذی
 و این ماجه و الی و الی و الی راست فرمود خدا و رسول و جز این نیست
 که اموال و اولاد شما سبب زایش است نظر کردم بسوی این دو طفل یعنی
 حسن و حسین که می رفتند و می لغزیدند پس صبر کردم تا قطع کردم سخن خود
 را و برداشتم آن هر دو را یعنی روزی آن حضرت صلی الله علیه و آله وسلم
 مشغول بخطبه خواندن بودند که حضرت امام حسن و امام حسین علیهما السلام
 تشریف آوردند و بای مبارک اینها در رفتار لغزش میکرد و چنانکه مبارک ابروین
 افتند و آیه بر بدن شریف ایشان رسد چون این حالت را آن حضرت
 در اثنای خطبه مشاهده فرمودند بغرض شفقت از دست ضبط برآید خطبه گذاشته
 هر دو صاحبزاده را بکنار گرفتند ازین مقام شفقت و محبت حضرت رسالت پر
 گرد نیست که چه قدر این تمام ایشان حضرت حسنین داشتند و با اینهمه شورش

در این حدیث
 که در این حدیث
 که در این حدیث
 که در این حدیث

گیتی دیگر رسید و چنین تقسیم علی السویه شاق تر بر نفس از اعطای بالکلیه است
 و از جمله تهذیب اخلاق آن حضرت علیه السلام است که روزی بر سرندامانست
 جلوه فرما و کرد اگر دموالی و اهلای چون هاله کرد و قمر دور نما بودند که مردی از کفار آمد
 و پرسید که رئیس مجلس کیست و نام چیست فرمودند که نعم حسن بن علی آن مرد
 گفت که همان علی که مرد خو غوار و بغایت جبار بود و دیگر کلمات نامالئم به نشان
 اسد السد غالب جاویده هرزه درائی را به نهایت رسانید و حضرت مجلس گرامی
 ابرام چنین مهنوات خرافات مهات از دست ضبط برآمده خو استند که بتاویب
 آن بی ادب پر دازند که آنجناب سر بال تعظیم مقتضای خلق عظیم متوجه حالش
 شده ارشاد کردند که از نظر گرفتار و اطوارت پیدا است که ربخی داری و بصیبت
 گرفتاری اگر گیر سینه طعام لذیذ حاضر و اگر نشئه آب سرد موجود و اگر دومی بد
 نشست باو ایش پر دازم و اگر دشمنی در قفای تو باشد اعانت و حمایت تو سازم
 چون آن مرد همچو سخنان دلا و نیز شکر ریز و بقایه کلمات زهر آفرین و خشونت انگیز خود
 گوش کرد و گفت که الحق تو پسر علی ولی اللهستی که قانع باب خیر و برادر و صبی منم بود
 و بدولت اسلام رسیده یکی از موالیان خاص و فدائیان با اختصاص گردید و ازین هم
 نقل و حکایات بجایست که استیعاب آن نتوان کرد و چون کیفیت شهادت سریه
 موقوف بر بیان وفات و سبب آن بود سخن در آن میرو و کان و فائده رضی
 الله عنه سَنَةِ ثَمَانٍ وَارْبَعِينَ عَلَى أَزْجِ الْأَقْوَالِ فِي أَوَّلِ رَبِيعِ الْأَوَّلِ
 أَوْ فِي الْآخِرِ صَفَرٍ وَهُوَ الْمَشْهُورُ وَبُودَ وَفَاتَ شَرِيفُ آن حضرت رضی الله عنه
 سال چهل و نهم از هجرت بنا بر قوی ترین اقوال غره ربیع الاول یا در آخر صفر و همین
 مشهور است یعنی تقبیق اول ربیع الاول و مشهور آخر صفر یعنی تاریخ بست و هشتم
 و بعضی نوشته اند که پنجم ربیع الاول سَنَةِ نِجَاهٍ از هجرت وفات یافتند و سَنَةِ

این کلام را در
 کتاب تاریخ
 ابن کثیر
 در کتاب
 مناقب
 حضرت علی
 علیه السلام
 در باب
 وفات
 آن حضرت
 مذکور است

مَوْنِهِ أَنْ زَوْجَتَهُ جَعَلَتْهُ بِلَيْتِ الْأَشْعَثِ بْنِ قَلْبِيسَ سَمِيَّتُهُ يَا غَوَايَ زَيْدُ
 بْنُ مُعَاوِيَةَ وَكَانَ زَيْدٌ مَضْمُونًا لَهَا أَنْ يَتَزَوَّجَهَا فَفَعَلَتْ فَمَرِضَ الْحَسَنُ
 رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَرْبَعِينَ يَوْمًا ثُمَّ مَاتَ فَجَعَلَتْ جَعْدَةً إِلَى زَيْدٍ
 سَأَلَهُ الْوَفَاءَ بِمَا وَعَدَ مَا فَقَالَ إِنَّا لَمْ نَكُنْ كَرَضًا لِلْحَسَنِ أَفَرَضَاكَ
 لِنَفْسِنَا فَصَارَتْ حِمْنٌ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ
 الْمُبِينُ وَسَبَبُ وَفَاتِ أَوْ أَنَّ بُوْدَكَ زَوْجَهُ أَوْ جَدَهُ وَخَرِاشَعْتُ بْنُ قَلْبِيسَ نَهْرٍ
 وَادِ أَوْ رِابَاغَوَايَ زَيْدِ بْنِ مُعَاوِيَةَ وَبُوْدِ زَيْدِ كِهْ وَعَدَهُ دَادَهُ بُوْدِ جَدَهُ رَابِرَاتِ كَا
 اَيْنِ كَارِ بَانِيَكِهْ تَزَوُّجِ خَوَاهِدِ كِرْدَا وَرَاسِ جَدَهُ كِرْدَا نِجِي زَيْدِ خَوَاسْتَهْ بُوْدِ پس
 بيمار شد حضرت امام حسن تا چند روز پستروفات یافت پس فرستاد جده
 شخصی را بطرف نرید و میخواست وفای آنچه وعده باو کرده بود پس گفت
 زید را ماضی نبودیم بیرون تو پیش حسن آیا پس چگونه راضی باشیم بیرون
 تو پیش خود پس کشت جده از جمله کسانی که زیان کار دنیا و آخرت است این
 زیانکاری همان زیانکاری است ظاهر و کان مَرَضُهُ الْأَسْهَالُ الْكَبْدِيُّ
 وَتَقَطُّعُ الْأَمْعَاءِ وَبُوْدِ بيماری آن حضرت اسهال کبدی و پاره پاره شدن
 روده یعنی هنگام اجابت دستها پاره های جگر در روده پاره شده می برآمد چنانکه
 شخصی برای عیادت آنجناب علیه السلام رفت آن حضرت چون از بیت الخلا
 برآمدند فرمودند که جگر من پاره پاره شد آن شخص گوید که من آن پاره ها را خطه
 کردم و دیدم که فی الواقع قطعات جگر بودند و کَمَا حَضَرْتُهُ الْوَفَاءُ أَهْلَاءُ
 الْحَسَنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَقَالَ أَيْ أَخِي مَنْ صَاحِبُكَ قَالَ
 ثَرْيَدُ قَتْلَهُ قَالَ نَعَمْ قَالَ لَعَنَ كَانِ صَاحِبِي لَدِي أَظُنُّ اللَّهَ
 أَشَدَّ لَهُ نِقْمَةً وَإِنْ كُنْتُ يَكُنُّهُ مَا أَحَبُّ أَنْ تُقْتَلَ مِنِّي بِرِيًّا

تَقَالِ لَقَدْ سَقَيْتُمْ مَعَادًا وَمَا سَقَيْتُمْ مَرَّةً أَشَدَّ مِنْ هَذِهِ كَاهِر
 حاضر شد و اروافات بیاورد امام حسین رضی الله عنه پس گفت ای برادر من کیان تو
 این حرکت کرد یعنی کدام کس تر از هر داد گفت میخواهی قتل اورا گفت آری گفت بهتر
 اگر قاتل من همان است که من گمان میدارم البته خدای تعالی سخت ترست بر او
 او در انتقام یعنی خدای تعالی که منتقم حقیقیست برای گرفتن انتقام کافیست
 و اگر نیست او در واقعه که با و گمان نداشت دوست نمیدارم که بکشی با انتقام من
 بیگناهی را بگیر گفت که هر آنچه بجهتق نوشانیده شدم زهر چند بار و نه نوشانیده شدم
 هیچ بار سخت تر از این بار پوشیده نماند که داعی بر اعراض از یقین و تشخیص قاتل
 اموری چند است اول چون مناسط شهادت ستر به بر خفا و اشتباه بوده قاتل را
 هم بعضی گمان و اختلاف گذاشتند تا ازین جهت نیز این راز در پرده باشد شیاع
 اظهار و ابراز برین شبستان ننماید دوم اخذ قصاص از امور است که بحکم شرع
 حرم و احتیاط را در آن مدخلی تمامست تا آنکه بدون ثبوت کامل و قطع یقین و تیز
 قاتل امضای آن جایز نیست سوم طی کش از تحقیق و تمییز قاتل دلیل بر کمال
 حلم و کظم غیظست چه اگر نقص و لغتیش بکار میرفت یقین و تشخیص قاتل من
 حیث الشرح ممکن الحصول بود پس دست از انتقام کشیدن و پهلوانه اخذ قصاص
 در نور دیدن کار همین حضرات است که شائبه از اغراض نفسانی و حیلت پاک
 طغیان در روز الست باقی نگذاشته اند و الاکت نفس از انتقام با وجود قدرت کائنات
 دشواری که چه جا عوام از دست خواص هم سر بخام آن منعزست و آنچه از شدت
 نوشانیدن زهر این باره نسبت بهرات سابق ارشاد شد کنایه میاس از حیات ایما
 بقرب وفاتست چنانچه از فضل الخطاب نقل کرده اند که امیر المومنین حسن علیه السلام
 را شش بار زهر داده اند پنج بار کاری نکرد و بار ششم کار گرفتند و در حلیه ابو نعیم

از عمیر بن اسحاق مروزیست که من و شخصی دیگر در مجلس موت حضرت امام حسن علیه السلام
 برای عیادت رفیقتم فرمود که ای فلان چیزی از من بپرس عرض کردم که در نیجات
 عمری پرسیدن نمی توانم همین که افاقه از مرض دست دهد خواهم پرسید
 راوی گوید که آن حضرت بخانه تشریف بردند و باز برآمده و فرمودند که آنچه پرسید
 پرس که باز فرصت سوال نخواهی یافت و مرا طاعت جواب کجا پس فرمود که
 مرا چند باره زهر داده اند و این بار کار گرفتار و که پاره های جگر من بریده می افتد
 پس راوی گوید که من روز دیگر بخیریت آن حضرت حاضر شدم دیدم که حالت
 اجتماع دست و جناب امام حسین علیه السلام بر سر بالین آن حضرت نشسته است
 از قائل میفرمایند الی آخر الروایه که آنفا گذشت و نیز روایت کرده اند که آن حضرت
 علیه السلام بخواب و یک گویا میانه چشم او قل می افتاد احد مکتوب است چون
 این خواب را پیش سعید بن السائب بیان کردند گفت که زمان وفات جناب
 امام حسن قریب رسیده المختصر هرگاه وقت رحلت قریب آمد جناب امام حسین
 وصیت فرمودند که من از عالیشان خواسته ام که چون من بمیرم قبر مرا در خانه خود
 جادید و عالیشان با من وعده کرده است پس بعد وفات من جنازه مرا پیش نه
 رسول خدا علیه الصلوٰه و الثنا ببرد و از عالیشان دستوری خواهد آورد اگر اجازت
 دهد مرا در جوار قبر محمد بن دفن کند و می دانم که مردم نمی امتیاز این کار را خواهند گذاشت
 پس با ایشان نزاع کردن نشاید و باید که جنازه مرا در بقیع بزنند و ما بخانجی دفن کنند
 و چنان بود وقوع آمد که هرگاه حضرت امام حسن علیه السلام لشکر بکشد بدایعی حق گفت
 جناب امام حسین بخیریت عالیشان رفته دستوری خواست عالیشان گفت که خوب است
 که حسن در بخانجی دفن شود و چون انجمن بگردان رسید خبر روز و جبهه تدفین در راه نهادند
 که آنرا ششصد نفر دفن کردند و پس جنازه آن حضرت از دفن رسول خدا علیه الصلوٰه و الثنا

والله وسلم به التبع بر دارند و در قبه عباس پهلوی قبر فاطمه بنت اسد جدّه آنحضرت
 مدفون گردند و کسی از بنی امیه بر جنازه آنجناب حاضر نشد مگر سعید بن العاص
 که آن زمان امیر مدینه بود و با جازت حضرت امام حسین ادای نماز کرد و خلاصه در مقام
 همین قدرت که بقلم رفعت اما تعیین سنین عمر شریف و تشخیص زمان ولادت پس
 نیست که رشاد میشود و کان محمد الشریف خمسة وأربعين سنة
 و سنة أشهر إلا أياماً وقد ولد النصف من شعبان سنة ثلاث
 الهجرة على الصحيح وقيل في رمضان و بود عمر شریف او پهل و پنجسال و شش ماه
 که در کتب کما از روزها و تحقیق پیدا شد پانزدهم شعبان سال سوم از هجرت تروا
 صحیح و گفته شد در رمضان پوشیده نماند که در زمان ولادت حضرت امام حسن
 علیه السلام و همچنان در وقت وفات آنجناب اختلاف است و لاری آنحضرت
 نوزدهم شعبان و نوزدهم شعبان و نوزدهم شعبان سال سوم از هجرت
 و وفات آنجناب بر قول مختار و راه بیع الاول نوزدهم شعبان و نوزدهم شعبان
 مذکور و مشهور است و هشتم ماه صفر سال پهل و نه هجری است و سنین عمر شریف پهل
 و پنجسال و شش ماه چند روز کم بر روایت صحیح است پس اعتبار سنین حیات متفق
 ترجیح تاریخ ولادت پانزدهم شعبان و تاریخ وفات روز پنجم بیع الاول می افتد
 تا پهل و پنجسال و شش ماه که کسی کم حساب است آید و موید اینست آنچه گفته اند
 که عمر شریف آنحضرت پهل و پنجسال چند ماه بوده هفتم سال در کنایه حضرت
 رسالت علیه الصلوة و التحية پرورش یافتند و سی سال در ظل حمایت پدر بزرگوار
 یعنی جناب شاه ولایت جا داشتند و هشت سال چند ماه دیگر فقط در کفایت
 حضرت رسالت زندگانی کردند و اینها ما تین بالشیء أدلة الشریة
 التي تضمن لها الشهد إلا کبر اینست آنچه مشایخ خود به شهادت کرده

وگویند که چون نامه نرید بولید بن عقبه رسید مروان مشورت کرد مروان گفت که
 حشیم بن علی و عبدالرحمن بن ابی بلر و عبدالسد بن عمر و عبدالسد بن یزید اطلب کن این چهار
 کس و درخواست بیعت بکن اگر بیعت کردند بهتر والا این چهار تن را گردن بزن
 تا بر همه کس عبرت شود و دیگری از قبول بیعت حلف نوزد و ولید مشورت
 مروان را ضی نگشت و گفت که من پس فاطمه و پس ابوبکر و پس عمر و پس زبیر را
 کشتن نمیتوانم آنحضرت گویند که ولید بن عقبه حضرت امام حسین را طلبید آنحضرت
 جماعه غلامان و موالیان خود را همراه گرفته همه را بر در ساری ولید گذاشته
 تنها پیش او رفتند ولید برآه تعظیم درآمده عرض مضمون نامه نرید نموده در خوا
 بیعت کرد آن حضرت در جواب ارشاد کردند که من بیعت نرید نخواهم کرد
 که او فاسق و دائم انحر و ظالم است گویند که مروان خبیث از شرارت
 خود باز نیامده و دست از خبیثا طینت برنداشته بولید گفت که ای امیر
 حشیم را بی اخذ بیعت مگذار که بار دیگر بر او قدرت نیابی او را ورنه باید در
 تابعیت کند و اگر از بیعت باز ماند کشتن او بفراتنا خلیفه از تو راضی شود
 ولید گفت و یکجای مروان مرا بکشتن حشیم میگوئی اگر شرق و غرب عالم
 به من بخشد من هرگز قصد خونش نکنم مروان بعد از این خاموش ماند و
 آنجناب از آنجا برخاسته مراجعت بخانه ساخته بقصد روانگی بطرف مکه معظمه
 برداختند چنانچه ارشاد میشود وَخَرَجَ الْحُسَيْنُ إِلَى مَكَّةَ لَا رِبْعَ خَلَوْ
 مِنْ شُعْبَانَ فَدَخَلَ مَكَّةَ وَاقَامَ بِهَا وَرَوَانُ شَدَّ حُسَيْنَ يَسْجُو مَكَّةَ
 بتاریخ چهارم شعبان پس دخیل شد بکه واقاست گرفت در آن و چون خبر
 خروج حضرت امام حسین از مدینه منوره و وصول بکه معظمه را مصاد و دیار
 گردید و مردم اطراف و جوانب برین سانحه وقوف یافتند اهل کوفه با طاعت

والقیاد آنجناب اتفاق کرده نامه با علی سبیل التواتر و التعاقب متضمن طلب
ارسال اشتند چنانچه بیا نش می رود و لکن وصل الخبر الى اهل الكوفة
اتفق منهم جمع کثیر و کتبوا الى الحسين عليه السلام يدعونهم
اليهم و يمدون له بالقيام بين يديه بانفسهم و اموالهم و بالخوا
في ذلك و تنابعت اليه نحو مائة و خمسين كتابا من كل طائفة
و جماعة فسئل اليهم ابن عمه مسلم بن عقیل و حشمتهم على نصرته
و حمايته و هرگاه رسید خبر بسوی اهل کوفه متفق شدند ازینجا جماعت کثیر و
نامه با نجیست امام حسین بضمون طلب آنحضرت و بذل جانها و اموالها و در
جهد و شگداری بحضور آنجناب و مبالغه نمودند درین باب و پی در پی رسید
آنحضرت قریب صد و پنجاه نامه از هر گروه و جماعت پس روانه کرد بطرف
ایشان پس عمر خود مسلم بن عقیل را و ترغیب و تالکید فرمود آنرا بر نصرت و حما
او با جمله کوفیان بالحال تمام نامه های متواتر و قاصدهای تشکاتر طلب
حضرت امام حسین علیه السلام فرستادند و در خصوص اصرار و استبداد
زیاده تر بکار بر بردند و گویند که نامه اخیر که به دست معتمدی از اهل کوفه رسید
عبارتش این بود للمؤمنین بن علی من شیعته و شیعته ابیه علی امیر المؤمنین السلام
ما بعد فان الناس يتظرونك و لا راى لهم غيرك فاعجل العجل یا بن رسول الله
و السلام عليك و رحمة الله وبركاته یعنی تمامی مردمان منتظر مقدم شریف اند
و اجماعت و القیاد دیگری سوای آنجناب منظور ندارند ای پسر رسول خدا
خود را برودی برسان و مایان را از بند انتظار و اربابان چون استدعا
کوفیان در باب طلب زیاده از حد گذشته آنحضرت خواهشند که از خای عفا
غمت بانصوب فرمایند عبد الله بن عباس و دیگر اجداد اصحاب که در کوفه مخطوبند

ما گفت نمودند و گفتند که انجواهی الکونی لایونی بیوفائی اهل کوفه ضرب امثال
 و مشهور در عالم است قول و فعل سکنه آنجا اصلاً قابل اعتماد نیست آخر بعد قال
 و مقال قرائت کرد آن حضرت عازم کوفه نشوند و شخصی را از متوسلین خوش
 با لطف روانه کنند چنانچه برادر عمر و مسلم بن عقیل را به نیابت خود فرستادند
 فرمودند و کوفیان را بر اطاعت و متابعت و نصرت و حمایت آنحضرت تحریص
 و ترغیب نمودند اکنون کیفیت وصول مسلم بکوفه بگوش بگوش شنیدنی عهد
 کوفیان بخیم انصاف دید نیست فلما وصل مسلم الکوفه نزل فی
 دار المختار بن عبید و بایع الصلین علی یدیه خلق کثیر اکثر
 من ابی عیسیٰ الفافا طلع علی ذلک الثمان بن بشیر و الی الکوفه
 من جانب یزید و کان صحاباً فهداه الناس علی ذلک لکن
 اکتفی بحجز التمهید و لم یعرض لاحد پس هرگاه رسید مسلم
 بکوفه فرستید در خانه مختار بن عبید و بیعت کرد حستین را بر دست او خلق
 بسیار زیاده از دوازده هزار کس پس مطلع برین حال شد نعمان بن بشیر
 که حاکم کوفه از جانب یزید بوده و بود صحابی پس تهدید کرد مردم را برین کار
 لیکن گفتا نمود مجروح تهدید و متعرض نکشت برای هیچکس جملاً چون مسلم بن عقیل
 داخل کوفه شده به خانه مختار بن عبید لقفی خست اقامت کشاد مردم کوفه هجوم
 آورده بیعت بر دست او نمودند چنانکه نوبت از دوازده هزار درگذشته کار
 به سوره هزار و بر و ایتی بستی هزار و بر و ایتی به چهل هزار رسید نعمان بن بشیر حاکم
 کوفه که مردم را برین ماجرا و قوفن یا فیه بحسب ظاهر کار تند تهدید و
 تحریف نموده با شمار اعراض و اغراض متعرض حال جدی از سبائین نکشت
 بلکه در باطن معاون و مددگار حضرت مسلم بوده پنهانی ترغیب مردم بر بیعت

و اطاعت میکرد و آخر کار چون تغافل نعمان بر همه کس نمایان شد بعضی از
 بد نهادان یزید را از حقیقت حال آگاه ساختند و بسعایت و شکایت نعمان
 پیرا ختنه چنانچه می فرمایند فکتبَ مُسْلِمُ بْنُ يَزِيدَ الْحَضْرِيَّ وَعُمَارَةَ
 بَنِي الْوَلِيدِ بْنِ عُقْبَةَ إِلَى يَزِيدَ مُخْبِرِينَ عَنْ أَمْرِ مُسْلِمٍ وَمَيْلِ
 أَهْلِ الْكُوفَةِ إِلَيْهِ وَتَغَافُلِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ عَنْهُ. پس نوشت
 مسلم بن یزید حضرمی و عماره بن ولید بن عقبه بسوی یزید در حالیکه خبر و اسیر
 این هر دو او را از امر مسلم میل اهل کوفه بطرف او و تغافل نعمان بن بشیر از ولایت
 مسلم بن یزید حضرمی و عماره بن ولید بن عقبه حال و رو و مسلم کوفه و رجوع
 مردم بنجد است او برای اطلاع یزید نوشتند و از تغافل نعمان بن بشیر او را
 خبر داد کردند فعزل بنزید النعمان و ولی مكانه عبد الله بن
 زیاد و كان والياً على البصرة فيجهد عبد الله من البصرة
 إلى الكوفة و دخلها ليلاً من الجهة البادية في لباس
 أهل الحجاز و أوهم أنه الحسين رضي الله عنه و هتفت به
 الناس في ظلمة الليل و سلموا عليه و مشوا بين يديه و
 قالوا أمر حباً بك يا بن رسول الله قد مت خيراً مقدماً فسكت
 حتى دخل دار الأماة پس مغرول کرد یزید نعمان را و حاکم گردانید
 بجای او عبید الله بن زیاد را و بود او حاکم بر بصره پس سامان سفر کرد
 عبید الله از بصره بسوی کوفه و داخل شد در الوقت شب از طرف بیابان
 بلباس حجازیان و دروهم انداخت مردم را باینکه حسین است پس استقبال
 کردند او را مردم در تاریکی شب و سلام کردند و رفتند پیش ایشان او گفتند
 هر چه باد ترا ای پسر رسول خدا آمدی تو نیک آمدن پس خاموش ماند بن یا

تا آنکه داخل شد مکان حاکم نشین را مخفی مبارک چون مردم کوفه بعد از احتیاج و بیعت
 در انقباض و اطاعت مسلم بن عقیل کو شعیبه داعی بر طلب حضرت امام حسین
 علیه السلام گردیدند و آن حضرت نیز بعزم الطواف عنان از کوفه بکوفه خیمه
 و خیمه آمد و در اطراف و جوانب اشهدا یافته گویند که یزید بدربار افتاد
 سانچو بکار خود حیران و مشوره طلب از ندیمان گشت مشاوران بدآل چنان
 اندیشیدند که اگر حسین بکوفه رسید عراق از دست مارت بلکه بنای این سلطنت
 و حکومت از هم شکست پس صواب دید آنست که نعمان بن بشیر از حکم دست کوفه
 مغرول و شخصه دگر بجای او منصوب شود که مسلم بن عقیل را با اعوان و انصار او
 بکشد و بیخ فتنه و فساد را پاک نماید بر کند آخر بعد رو و تبعیض قرار دادند که این کار
 غیر از دست عبید الله بن زیاد سر انجام نیابد یزید این زیاد را که حاکم بصره بود
 بامارت کوفه و عراق مقرر کرده باو نوشت که زود باز و خود را از بصره بکوفه
 رسانده مسلم بن عقیل و مبارکان و متابعان او را بکشد و از حسین طلب بیت
 مانماید اگر او قبول بیعت کرد بهتر والا او را نیز بکشد چون نامه یزید بنام
 ابن زیاد رسید برادر خود را قائم مقام خود به بصره گذاشته با الفور عازم
 کوفه شد تا آنکه بقایا رسید سپاه خود را در آنجا گذاشته و از راه فریب
 خود را بلباس حجازیان آراسته و عمامه بپوشیده و بر اشتهری نشسته با حدود
 چند انداهی که قافله حجازی آمد در تاریکی شب میان نماز شام و عشا بکوفه آمد
 و مردم کوفه که همه تن چشم انتظار براه حضرت امام حسین بودند غلط خورده و او را
 امام حسین پنداشتند و با استقبالش پرداختند و سلام کردند و مهربان
 گفتند و پیش پیش او رفتند و این زیاد و قتل سکوت بلبان نموده هیچ نمی گفت
 تا آنکه داخل و اما الامانه گشت و این همه بجای آن بود تا مردم کوفه بر آمدن او

خبردار نشوند و دفعه بلوا کرده آماده فتنه و فساد و دفع او نکردند فلما اصبح
 جمع الناس و قرء علیهم منشور الایالة و هددهم و حدّهم
 عن مخالفة یزید و فرق جماعه مسلم بقوّة التّدبیر و اختف
 مسلم فی دارهانی بن عروة پس هرگاه صبح شد جمع کرد ابن زیاد مردم را
 و خواند بر اینها سنانده که است خود را تهدید و تهدید کرد اهل کوفه را از مخالفت
 یزید و شفق کرد و انی جانت مسلم بالقوت تدبیر و پوشیده شد مسلم بخانه
 بانی بن عروه یعنی بحر و تهدید اسمانی و تخویف زبانی ابن زیاد جماعه سبایان حضرت
 مسلم متفرق گردید و مسلم خود را بخانه بانی بن عروه پیرده اختفا کشید فاذا سل
 عبید الله محمد ابن الاشعث مع فوج الی داره فأتوا بهانی بن
 عروة فحبسه و حبس جمیع رؤساء الکوفه عنده
 فی القصر و اتی الخیر مسلم فنادی شعاره فاجتمع معه ازبوع
 الفا و احوال القصر پس فرستاد ابن زیاد محمد بن اشعث را بانوجی بسو خانه بانی
 بن عروه پس آوردند او را پس قید کرد ابن زیاد او را و محبوس نمود و جمله رؤسای کوفه را نزد
 خود در قصر و رسید این خبر به مسلم پس از داد و اخصان رفیقان خود را پس جمع شدند
 او چهل هزار مردم را حاطه کردند و در قصر یعنی چون ابن زیاد بانی بن عروه و دیگر رؤسا که
 در آنجا از قصر خود محبوس کرد حضرت مسلم بدایت ایحال خاصان و رفیقان خود را جمع نمود
 باجمعی چهل هزار کس محاصره قصر بیداد بن زیاد نموده فامر عبید الله الأسادی من
 رؤساء الکوفه ان یکلموا عساکرهم و یردوهم عن رفاقه مسلم فکلموهم فقفوا
 کلهم و امنی مسلم فیهم فکلموا الضحاک الظالم فذهبوا لک ایضا و بقی
 و حید که پس امر کرد ابن زیاد اسیران را که از رئیسان کوفه بودند با نیکه
 بفرمانند عزیزان و فریبان خود را و باندارند اینها را از رفاقت مسلم پس

فمانند اسیران عزیزان خود را پس متفرق گشتند همه اینها و شام کردند و مسلم
 در پانصد کس یعنی تمامی مردم همراه متفرق گشتند و تا شام از چهل هزار پانصد
 باقی ماند پس هرگاه پیدا شد تیرگی شب رفتند ایشان بهم و باقی ماند مسلم
 تن تنها یعنی اول از چهل هزار پانصد کس همراه مسلم ماند بعد از آن چون
 شب تاریک شد این پانصد هم راه خود گرفتند و مسلم تن تنها باقی ماند و
 گویند که چون برای نماز شام حضرت مسلم در مسجد کوفه تکبیر افتتاح گفت
 پانصد کس اقتدا با او کردند و چون سلام در داد یک کس را ندید و درین تر
 فرصت همه هارفتند و مسلم را تن تنها گذاشتند و گویند که چون مسلم نزدیک
 قصر ابن زیاد رسید و دید که مردم از همراه او گریخته اند از آن جمله قریب
 سه صد کس باقی ماند حیران شده چپ و راست نگاه میکرد و می گفت که اینها
 ما کجا میرود و از آن هم دو دوازده کس باقی ماند انگاه فرمود که ای اهل کوفه خطوط
 متواتر فرستادید و ما را طلبیدید و حواله بآمد نمودید چون یک دو قدم دیگر
 رفت هیچکس با او نبود فَتَرَدُّدَ فِي الطَّرِيقِ فَأَتَى مَنْزِلَ امْرَأَةٍ
 فَاسْتَسْقَاهَا فَسَقَتْهُ وَادَّخَلَتْهُ فِي مَنْزِلِهَا پس آمد و رفت میکرد
 مسلم در راه پس آمد خانه زنی را پس طلب آب کرد پس آب نوشانید
 آن زن مسلم را داخل کرد او را در خانه خود یعنی رفیقان مسلم آنحضرت را
 تنها گذاشتند و همه با گریختند مسلم در راه سر آید تنها میگشت و ازین طرف
 با نظر میرفت درین حال تشنگی بر مسلم مستولی گشت بر در خانه زنی که طوط
 نام داشت او را طلب آب فرمود آن زن او را آب نوشانیده و داخل خانه
 خود نمود وَكَانَ ابْنُهَا مَوْلَى مُحَمَّدِ بْنِ الْأَشْعَثِ فَأُتِلَقَ
 فَأَخْبَرَ مُحَمَّدًا وَأَخْبَرَ مُحَمَّدٌ عَبْدَ اللَّهِ فَبَعَثَ عَبْدُ اللَّهِ

عَمْرُو بْنُ حَرْثٍ صَاحِبُ شَرْطٍ وَفَحْلُ بْنُ الْأَشْعَثِ فَأَحَاطَا
 بِالذَّارِ وَبُودَ پسران زن مولی یعنی غلام آناد محمد بن اشعث پس رفت
 او و خبر کرد محمد را و خبر کرد محمد عبید اسد را پس فرستاد ابن زیاد عمرو بن حرث
 کو توالت شهر و محمد بن اشعث را پس محاصره کردند این هر دو خانه را یعنی هرگاه
 طوعه مسلم را بخانه خود جاداد از اتفاقات قضا و قدر پس طوعه که چیله محمد بن
 اشعث بوده مولای خود را از حال مسلم خبردار کرد و آن کس هماندم پیش
 ابن زیاد رفته سر کلافه این راز و انمود ابن زیاد و بجز در یافت این حال
 کو توالت شهر که عمرو بن حرث نام داشت و محمد بن اشعث را برای گرفتار
 مسلم فرستاد ایشان با جماعه کثیره رفته خانه طوعه را که حضرت مسلم در آن
 سکونت داشت محاصره نمودند و داعیه گرفتاری مسلم کردند چون حسیّت
 شجاعت بنی هاشم نهان نشستن در خانه گوارا نکرد و نخواست مسلم را بیسیف
 يَقَاتِلَهُمْ فَأَنَا وَفَحْلُ بْنُ الْأَشْعَثِ بِالْأَمَانِ فَجَاءَ بِهِ إِلَى عُمَيْدِ اللَّهِ
 فَضَرَبَ عُنُقَهُ وَآلَفَى حَبَشَتَهُ إِلَى النَّاسِ وَصَلَبَ هَانِيًا وَكَانَ
 ذَلِكَ لَيْلَتِ خُلُوفٍ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ سَنَةِ سِتِّينَ مِنَ الْهَجْرَةِ
 وَقَتْلَ عُبَيْدِ اللَّهِ مُحَمَّدًا وَأَبْنَاهُ هَيْمَةَ ابْنِ مُسْلِمٍ أَيْضًا مَعَهُ
 پس برآمد مسلم با شمشیر خود در حالیکه جنگ میکرد با آنها پس پیش آمد محمد بن اشعث
 بآنان پس آورد مسلم را بسوی بن زیاد پس او گردن زد او را و انداختن
 او را بطرف مردمان و بردار کشید بانی را و بود این واقعه سوم ذی حجه سال
 شصتم از هجرت و کشت ابن زیاد و محمد را بر اہم هر دو پس مسلم را با او گویند که چون
 این حرث کو توالت را بن اشعث سر طلقه لایاب جدال با جماعت فحست کس
 خانه طوعه را محاصره نمودند مسلم تن تنها شمشیر گرفته از خانه برآمد و هنگامه محاصره

اگر چه که در چند انکه بعضی را از طرف مقابل زخمی کرد و برخی را به بنم سیاه فرستاد و اینست
 دانست که نخل بیخ بنی هاشم کار این جماعت نیست بر او خلع پیش آمده آنها را مانع و
 مسلم را از مقابل باز داشت و مسلم بن جحش و محمد و ابراهیم پسران آنحضرت را همراه گرفته و پیش
 ابن زیاد برد آن سر آمد شقی قبل از رسیدن مسلم نزد ابوبابان را حکم داد پس هر وقت
 مسلم داخل روزه شود گردنش زنده و سرش از تن جدا سازند چنانچه از رقیان ابن
 زیاد انچه و راست شمشیر نکشیده در دم در روزه استاده بودند مسلم ناگاه که از گرد
 گردنش زدند و سرش از تن جدا کرده پیش مردمان انداختند و گویند که تا اینکه مسلم داخل قصر
 ابن زیاد میشد شغول تملیل و تسبیح بود که ریه بنا آتش بیند و بدین توینا بالحق و انت غیر الغافلین
 می نمود که وفقه شریعت شهادت چشید و زنت اقامت از او فنا بدایع
 کشید بعد از آن محمد و ابراهیم پسران مسلم را نیز کشتند و دانی بن عروه را
 کشته بردار کشیدند و سرهای این بطله را بر نیزه کشیده در کوفه دید
 گردانیدند و این سانحه سوم و سیج سال شصتم از هجرت اتفاق افتاد تمام شد
 این دوستان حال ابراهیمای حال حضرت امام حسین علیه السلام در وانگی
 آنحضرت از یک بطرف کوفه رسیدن بکر بلا و مبتلا شدن با انواع کربلا
 گوش فرا باید داشت و فی ذلک الیوم خرج الحسین من مکه الی
 الکوفة و قیل کان حروجه یوم الذر و یه و در آن روز یعنی سوم
 ذیحجه که روز شهادت حضرت مسلم بوده روانه شد حسین از یک بطرف کوفه و بعضی
 گفته که بود روانگی آن حضرت روز تروییه یعنی هشتم ذیحجه و کان سبب
 حروجه آن مسلم بن عقیل کان قلک کتبت الیک بکلمتین
 قدومه و بود سبب روانگی آنحضرت اینکه مسلم بن عقیل با جمل تمام شش
 تا و بالتماس قدم او مخفی نماند که پسر مسلم بن عقیل بکوفه رسیده و با سا

غطای آنجا بر دارت بردوش و طلقه اطاعت بگوش کشیدند تا آنکه زیاده
 بر چهل هزار گس و نخل دایره بیت گردیده مستدعی تشریف آوری جناب
 امام حسین علیه السلام از آنکه بکوفه شدند حضرت مسلم خدیست جناب امام شریف
 که اهل کوفه قبول بیعت نموده و همه یاتن باطاعت و انقیاد و در داوه در گرد
 انتظار قدمینیت از و نشسته اند لهذا آنجناب تقصیر غم روانی از آنکه
 بکوفه فرمودند و کما جَعَزَ بِالْحَدُوجِ مَنَعَهُ هَاجِرٌ عَبَّاسٌ وَ ابْنُ
 عَمْرٍ وَ جَابِرٌ وَ ابْنُ سَعِيدٍ نَاحِلٌ رَیٌّ وَ ابْنُ وَاقِدٍ الْکَلْبِيُّ
 فَكَمْ مَتْنَعٍ بَيْنَهُمْ وَقَالَ ابْنُ سَمِيعٍ ابْنِي يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ أَنَا كَيْتَا تُشْخَلُ بِهِ مَكَّةُ
 قُلَا أَكُونُ أَنَا ذَلِكَ الْكَيْتُ وَ هرگاه جناب امام حسین علیه السلام تبه
 سامان سفر فرمود منع نمود او را ابن عباس و ابن عمر و جابر و ابوسعید
 و ابو و اقد لثی پس باز ماند از باز داشت ایشان گفت بدرستی که من شنبام
 از پدر خود که میگفت که شنیدم از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم که میفرمود
 هر آنکه گویندی باشد که کعبه بآن حلال گرد پس نباشم من آن گویند
 پوشیده نماند که چون حضرت امام حسین علیه السلام غریت کوفه بهت
 فرمود اجله اصحاب که در مکه معظمه حاضر بودند به مخالفت پیش آمدند چنانچه
 عباس گفت که ای حسین از حرم مکه که خانه خداست مرو و بر قول کوفیان
 اعتماد کن نمیدانی که باید و برادرت چه کردند و اگر تو باز نمایی اهل عیال
 خود را همراه بر و من بترسم که مبادا تو کشته شوی و زنان و کودکان تو
 بلا شوند و نیز گفت که مرا گمان است که ترا همچو عثمان میان زنان و دختران
 باشند چون عرض ابن عباس جاب عرض قبول نیافت ابن عباس بدوین شد

و گفت و احبیب الد و یای یای که اسیت و نیز عبد الد بن عمر از غریت کوفه منع نمود
و گفت که ای حسین بر قول و فعل اهل کوفه غره مشو و از مکه بسوی کوفه با کلمه جابری
ابو سعید خدری و ابو واقد لیشی و دیگران هر کس که حسین را آواره سفر کوفه دید منع کرد
آخر کار چون سبالغه و اصرار مانعین از حد در گذشت حسین در جواب کشف راز
فرموده ارشاد کرد که من از پدر خود و او از رسول خدا علیه الصلوٰة و الثنا شنیده است
که گویند می در یک گشته شود که بسبب آن حلت کعبه گردد پس من نخواهم که من
همان گویند باشم یعنی شتمی را در یک گشته شدنش موجب بجزمتی کعبه شود پس
من دوست ندارم که در یک گشته شوم و این همه بلکه زیاده ازین در ترجمه تاریخ مگر
و ترجمه صلوات و دیگر کتب مذکور و مستطوع است و باید دانست که مصداق حدیث
مذکور عبد الد بن زبیر بوده که او را در یک گشته شدن و این سفک و باعث بر آتش
کعبه شد و هر چند این کشت و خون بجز و ظلم واقع شد لیکن چون منجر به تنگ
کعبه گردید جناب سید الشهدا علیه النجیة و الثنا بحال حرم و احتیاط و مراعات آب
کعبه گوارا نکرد که قتلش موجب آتش کعبه شود و درین مقام سخنی است ظاهر
که با وجود اشعار و اخبار از واقعه شهادت که از سید الشهدا بطور آمد گو بطریق جزم
و یقین نباشد اجماع صحابه مثل ابن عباس و ابن عمر و جابر و ابو سعید خدری و غیر
ایشان چرا اتفاق از رفاقت و معیت حضرت حسین فرموده فقط بر منع خروج از
مکه و رفتن بکوفه اکتفا و زبیده اظهار خیر خواهی نمودند و همراه نرفتند و جواب این
اعضال متنبی بلفصیل است که بسط در کلام خواهد و نیز اندیشه شایسته نقیب نسبت
به بعض او هم در ربط و ضبط تقریر است و بنای این مختصر بر اختصار و تنزه از لوث
نقص افتاده پس طبعی کشف از تفصیل نموده بالا جمال این قدر گفته می شود که معلوم
یستحق نموده که در همین سفر آنچه مقتضای فضا و قدر است از قوت بغل خواهد آمد

نخستین خط

بعد از آنکه این عباس که عظمت و جلالت شان شان باتفاق ثابت و متحقق است
 باوصف انجمن بطنون خاطر خود تقاعد از رقابت کردند و با وجود قلق مفارقت
 و گریه های بانی همراه نرفتند هر یک برای ایشان قرار داده شود همان عذر
 را از جانب دیگران هم قبول باید کرد آنحضرت جناب امام حسین علیه السلام سوم
 و پنجم بروایت صحیح و نیز و بعضی ششم و پنجم روز ترویج با بعد و دی از اهل بیت
 و شیعیان و موالیان که میانش میشو و از که روانه کوفه شدند و سار
 مع انثنین و ثمانین نفساً من اهل بیت و شیعته و موالیع فسمع فی آنکه
 الطریق یقتل مسلم و یفرق جماعت فصر بالرجوع فقال بنو عقیل
 و الله لا نرجع حتی نصیب بئارنا او نقتل فقال الحسنین لا خیر فی
 الخویة بعد کفر و روانه شد حسین با جمعیست هشتاد و دو کس از اهل بیت
 و یاران و غلامان خود پس شنید در اثنای راه خبر قتل مسلم و انتشار جماعت او
 پس قصد بازگشت کرد پس گفتند فرزندان عقیل که قسم بخدا باز نخواهیم
 تا آنکه با انتقام ریم یا کشته شویم پس گفت حسین که بهتری نیست در زندگانی
 بعد شما یعنی چون آنحضرت با بعد و دی از اهل بیت و یاران و غلامان از که
 بعزم کوفه خروج فرمود و در اثنای راه خبر شهادت مسلم بن عقیل و بدعت
 کوفیان و تفرق جماعت ایشان اصفا نموده غم مراجعت بکند کرد که پس از
 عقیل قسمتها یا و کزوه باتفاق گفتند که ما معاودت نمی کنیم و بگونه میرویم تا
 انتقام خود و قصاص مسلم از دشمنان بگیریم یا خود بآن کشته میشویم یا ب
 بعد ملاحظه گفتگوی برادران مسلم بن عقیل اگر شاد کردند که لطف زندگی
 بعد ازین نیست که شما همه با کشته شوید و من تن تنها بمانم و گویند که حضرت
 امام حسین علیه السلام را در راه با جماعه حبیب پوش فرزدق شاعر ملاقات کردند

و احوال کوفه پرسید و فرمود که زبان من در آن وقت مرخصی داشت
 که کلام کردن نمی توانستم لهذا با اشاره گفتم که بکوفه مرو و بجه روان شو و گویند
 که چون فرزدوق شامعنا حضرت حسین ملاقات کرد و دست آنحضرت پیوسید
 آنجناب پرسید که ای ابافراس از کجایم آنی گفت از کوفه فرمودند اهل کوفه
 ملایکونند آشتی گفت که دلمای مردمان با تو گذاشتم و شیرامی ایشان بانی آ
 و قضا و قدر اند آسمان نازل است و الدفیل با شام حضرت حسین در جوار گفت
 که قضا را باز نتوان داشت بالجمله چون پسران عقیل سنگ راه مراجعت شدند
 حضرت حسین متوجه عراق شد چنانکه میفرمایند فَقَدْ سَارَ تَحَوُّ الْعِرَاقِ حَتَّى إِذَا
 كَانَ عَلَى مَرِّ حَلَتَيْنِ مِنَ الْكُوفَةِ فَلَقِبَهُ الْحَزْبُ بِزَيْنِ بْنِ أَبِي
 وَمَصَّاهُ الْفُتَّارِ مِنَ اصْحَابِ بْنِ زِيَادٍ شَاكِي السَّلَامِ بَعْدَ انْجَا
 رواند شد بطرف عراق تا آنکه رسید بجای که دو منزل بود از کوفه پس ملاقی
 گشت با زید و بن زید ریاضی و همراه او بودند هزار سوار مسلح از همریان
 ابن زیاد و فقال للحُسَيْنِ اِنَّ عُبَيْدَ اللَّهِ بْنِ زِيَادٍ قَدْ ارْسَلَنِي اِلَيْكَ
 وَاهْتَدَيْتُ اَنْ لَا اُفَارِقَكَ حَتَّى اَقْدِمَ بِكَ اِلَيْهِ وَاَنَا وَاللَّهِ كَارِهُ
 فَمَا يَمْلِكُنِي الرَّجُوعُ اِلَى الْكُوفَةِ وَلَا سَبِيلَ اِلَى مُقَارَفَتِكَ پيگفت
 جز با حسین که این زیاد فرستاده است مرا بسوی تو و حکم کرده است مرا با اینکه
 جدا نشوم از تو تا آنکه پیرم ترانزد او و من بخدا ازین کار گرا هست کنند ام
 پس نیست ممکن همراه گشت بکوفه و نه راه بسوی جدای تو یعنی چون حزن
 یزدید ریاضی در اثنای راه با جناب حسین در خورده گفت که مرا هر چند این زیاد
 با هزار سوار مسلح برای گرفتاری تو فرستاده است لیکن دل من راضی بآن نیست
 که ترا گرفتار کرده پیش ابن زیاد رسانم و این هم نمی توانم که ترا گذارم و مرا

کوفه نماید فقال له الحسين اني لهما قدّم هذا البكد حتى انيني كنت
 اهله وقد مت علي رسلهم وانتم من اهل الكوفة فان دمت
 على بيعتكم دخلت مصركم والا انصرفت فقال له الحزب والله ما علم
 هذه الكتب ولا الرسل ولا يملكني الرجوع الى الكوفة فلا افارقك
 حتى اؤدّم بك اليد و طال الكلام بينهما پس گفت با حشین علیه السلام
 که من نیادم باین شهر تا رسیدن نامه های اهل آن و نیامد پیش من ایلمچی
 ایشان و شما از اهل کوفه هستید پس اگر ثابت و قائم باشید بر بیعت خود و در ایام
 بشهر شما و گرنه باز گردم پس گفت حبابا ما حشین که بخدا من نمیدانم این نامه ها را
 و نایلمچیان را و نیست ممکن مرا بازگشت بکوفه پس نیکذارم ترا تا آنکه بیرحم ترا
 پیش این زیاد و دراز شد سخن میانه هر دو با جمله چون حربن نیزید ریاحی سبب
 آمد خود بخیمت حضرت امام عرض نمود آنجناب در جواب ارشاد فرمودند که من
 از خود عازم کوفه نشده ام بلکه کوفیان ^{مرا} نامه ها و قاصد ها فرستاده با صرا و مبالغه
 تمام مرا طلبیدند و شما که آمده آید نیز از اهل کوفه هستید اگر ثابت و برقرار بماند
 بیعت خود باشید رخت غمیت بشهر شما می شوم و الا امر حجت بوطن خود می کنم
 حزن بخبری خود از ترقیم نامه ها و ترسیل قاصد ها عرض داشته گفت که اکنون بازگشت
 من بکوفه بدون بردن جناب نزد این زیاد ممکن نیست و گویند که اولاً حربه
 و اگر داشت حضرت امام راضی شده گفته بود که جناب را اختیار هست به جانب
 که خواهند بروند من بکوفه می روم و پیش این زیاد عرض میدهم که حشین با من
 ملاقی نشد و بطرفی دیگر رفت که درین حال نامه بن زیاد بنام حربین مضمون
 رسید که در اسیر کردن حشین تقصیری نکنی و الا بنرا مبتلا گردی که تحمل آن
 نتوان کرد و بعد از آن حربال خود ترسمید که اگر سواران این زیاد که همراه ما تنید

به تقاضای مثبت کردگارها نجات اقامت گشوده طرح مقام انداخت و
 همین که پنج در زمین میزدند و بنیرم از درخت میگردیدند خون از زمین و درخت
 گل میکرد و بشایده این حال فرمود که از اینجا رفتن نمی توانم که جای موعودین
 و مشهد و قتل من این زمین است و نیز در ترجمه طبری است که چون حسین
 بکر بلا رسید و خواب دید که آنحضرت علی السعد علیه وآله وسلم با جماعه ملائکه
 آورده حسین را و کتار گرفتند و فرمودند که ای فرزندان من میدانم که دشمنان
 قصد کرده و در صدد کشتن افتاده اند ایشان از شفاعت من در قیامت
 محروم اند و نزد یک است که خدای تعالی ترا بدرجه شهادت رساند و بهشت را
 برای تو آراستد و پدر و مادر تو منتظر است پس آنحضرت علیه الصلوٰه
 و السلام بر سینه حسین نهاده فرمود اللهم اعط الحسین صبراً و اجر الحسین از خوا
 بیدار شد و بر اهل بیت خود این خواب بر خواند جمله گریان شدند و گریه آتا شد
 و انا الیه راجعون بزبان رانند القصه چون خبر وصول حضرت امام حسین
 علیه السلام بر زمین که بلا و کوفه گروش این زیاده رسید آنچه از دست جوش
 بوقوع آمد آنرا بایشانید فكتب عبيد الله كتابا الى الحسين كتابا
 الى بيعة يزيد فلما ورد الكتاب على الحسين فقرأه و الفأه
 وقال للرسول ما له عندي جواب فرجع الرسول الى بن زياد
 فاشتد غضبه و جمع الناس و جهز الحساك و صبر مقتدا
 عمر بن سعد و كان ولاءه الرعي و أعما لها و كتب له فاستغفر
 من خروجه الى قتال الحسين فقال له ابن زياد امان
 تخرج و امان أن تعيد علينا كتابنا بنو لسيك الرعي و أجمع
 و تقع في بينك فاختار و لابة الرعي پست نوشت عید

کتب
 حسین
 بن
 علی

کتب
 حسین
 بن
 علی

کتب
 حسین
 بن
 علی

نامه حسین برای طلب بیعت نیرید پس هرگاه رسید نامه پیش حسین پس خواند
 آنرا و انداخت آنرا و گفت به قاصد که نیست این نامه را نزد من جواب
 پس باز کردید ایلمچی بسوی ابن زیاد پس سخت شد خشم او و جمع کرد مردم را
 و سامان کرد لشکر را و تجویز نمود سردار لشکر عمر بن سعد را و بود ابن زیاد
 که حاکم کرده بود ابن سعد را بر ولایت رومی و اضلاع آن و نوشته بودند
 برای او پس استغفار نمود ابن سعد از خروج خود برای جنگ حسین گفت
 با ابن سعد این زیاد که یا خروج کنی برای جنگ حسین و یا باز دهی ناراستند ما
 که بگویم رومی و اضلاع آن بتو داده ام و نشینی در خانه خود پس اختیار
 کرد ابن سعد ولایت رومی را بجملا چون ایلمچی ابن زیاد ناگام گشته عوف بن قیس
 پیش او کرد و نامه غضب ابن زیاد رو بآشنداد آورده سری با سگاشید
 و بچو رسن سوخته بر خود چیده در بن محاربه حسین افتاد و جمع مردم و سامان
 لشکر برای جنگ نموده ابن سعد را که عامل رومی و اضلاع آن ساخته بود
 طلبید تا مقتدره الجیش گشته پسر کردگی لشکر از پی قتال بکربلا روانه شود
 و جنگ با حسین نماید ابن سعد از اختیار این کار استغفار نموده خود را یکسو
 کشید و خواست که بمقاتله و محاربه حسین نرهد که ابن زیاد با و نوشت که
 ای ابن سعد یا حسین خروج بکن و برای جنگ او برو یا از حکومت ری
 دست برداشته سندی که بنموده ام آنرا استر و نهاد در خانه خود و حسین
 پس ابن سعد دنیا را بر دین اختیار کرده استر او سندی که حکومت ری
 و موقوفی ازان گواران ساخته بقبول حکم ابن زیاد پرده حجت و طلع اسل
 قِتَالِ الْحُسَيْنِ بِالْفَسَاكِیَ فَمَا ذَاكَ بَنُ زِيَادٍ جَهْرُ حُمُوشَةٍ
 إِلَى أَنْ يَجْمَعَهُ عِنْدَ كَهْمِ بْنِ سَعْدٍ لِمُتَانٍ وَ عَشْرُونَ أَلْفًا مَا يَكُنْ

استغفار طلب
 معاف نمودن
 مکرر می

فَارِسَ وَرَاجِلَ فَكَرُّوا شَاطِئَ الْفَرَاتِ وَحَالُوا بَيْنَ الْمَاءِ
وَبَيْنَ الْمُسْلِمِينَ وَاصْحَابِهِ وَكَانَ أَكْثَرُ الْخَارِجِينَ يَحْتَالُ لَهُ
فَدَّ كَانُكُهُ وَبَايَعُوهُ وَبَرَأَ مِنْ سَعْدِ بْنِ سَعْدٍ بِرَأْيِ قِتَالِ حُسَيْنٍ بِالشَّكْرِ بِإِسْمِ
ابْنِ زِيَادٍ تَهْنِيزَ لَشَكْرِ دَسَامَانَ فَوَجَّعَ بِرَأْيِ ابْنِ سَعْدٍ سِكَرَةً تَأَنَّهُ مَجْتَمِعٌ وَفَرَاهِمٌ شَدِيدٌ
نَزَلَ عَمْرُو بْنُ سَعْدٍ بَسْتُ وَوَهَرَ كِسْزُ السَّوَارِ وَبَادِيَةٌ بَسْتُ فَرُودَ آتَدَنَدَ بَرَكْتَ رَهْ آبِ
فُزَاتٍ وَحَاطِلُ شَدِيدِ دَرِيَانِ آبِ حُسَيْنٍ وَاصْحَابِهِ وَوَبُودَنَدَ الْخَرْجُ خَرَجَ كُنْزِ
بِهَنْكِ اَو كَسَانِكِهِ بِحَقِيقَتِ نَامِهِ بِاَنُوشْتَنَدَ وَبَعِثَ بَاوُ نَمُودَنَدَ لَعْنَتُ ابْنِ سَعْدٍ
بَطْمَحِ حَطَامِ دَنِيوِي دِينَ رَا بَدَنِيَا فَرُوحَتَهُ وَفُزِيَهْ نَكَالِ وَوَبَالِ اخِرُوعِي آتَدَنَدَ
بِقَالِ حُسَيْنٍ بَرَأَ لَشَكْرِ شِيَهَا كَرُودِ ابْنِ زِيَادٍ حُسْرَانِ نَهَادِي وَرُوحِ
نُوحِ بَارِزِي كَمَكِ ابْنِ سَعْدٍ مِفْرَتَاو تَأَنَّهُ ابْنِ سَعْدٍ بِاجْمَعِيَّتِ بَسْتُ
وَوَهَرَ اَرِپِيَادَهُ وَسَوَارِ مِفْتَمِ مَحْرَمِ دَرُكِرِ بَلَا سِيدِهِ حَاطِلِ مِيَانِ لَشَكْرِ حُسَيْنٍ وَشَطِ
فُزَاتِ كَرُودِيدِهِ بَرَكَنَارِ آبِ لَشَكْرِ فَرُوشِيدِ وَصَرَفَ آبِ رَا از لَشَكْرِ حُسَيْنٍ بَارِ
وَشَشْتِ عَصَهْ رَا بَخَنَابِ تَنَكِ سَاخْتِ چَنَدَانِكِهِ چِه جَايِ يَارَانِ وَموَالِيَانِ
صَفَارِ وَكِبَارِ اَلْبَيْتِ سَاقِي كُوشِ وَتَفْطِيعِ رُوحِ مَحْشَرِ مَحْتَاجِ بَرَايِ كَيْقَطَرِ آبِ
وَاَزِ شَنْكِي بَتِيَابِ وَدَلِ سِينِهْ بَرِيَانِ وَكِبَابِ كَشْتَنَدَ دَرِ نِجَالَتِ يَزِيدِ
هَدَانِي كِه از لَشَكْرِ يَانِ حُسَيْنِ بَنِ عَلِيِّ بُو دِنْجِ مَسْتِ اِمَامِ مَظْلُومِ عَرَضِ شَدِيدِ
كِه اَكْرِ فَرَمَانِ رُو دِ پِشِ ابْنِ سَعْدِ رَفْتَهْ هَسْتَجَازَتِ آبِ كَنَمِ اَرِشَادِ شَدِيدِ كَلَاخْتِيَا
سَتِ چُونِ يَزِيدِ هَدَانِي نَزْدِ ابْنِ سَعْدِ رَفْتِ بَاوُ دَرُخُورِ وَبَسَقَتِ بِهْ سَلَامِ
كِه شَعَارِ اِسْلَامِ سَبْتِ نَكْرِدِ ابْنِ سَعْدِ خَطَابِ بَا يَزِيدِ هَدَانِي كَرْدَهْ كَفْتِ كَرَا سِي اِدِرِ
هَدَانِي تَرَكِ سَلَامِ چِرْ كَفْتِي آيَا مِنْ سَلَامَانِ نَيْسْتَمِ وَفَرَاوِي سَلَامِ اَلْمُهَيِّ شَنَامِ
يَزِيدِ هَدَانِي جَوَابِ دَاوُ كِه وَايِ بَرِ اِسْلَامِ تُو كِه دَعْوِي سَلَامَانِي يِ اَلْمُهَيِّ وَخُسْرُوجِ

بر این رسول و اولاد بتول نموده که بقتل ایشان بسجده و تشنه برای خون اینها نشسته
 و فرات دریای ست که سگ و خوک از آن آب میخورند حسین بن علی و برادران
 و فرزندان و زنان اهل بیت و طهارت از تشنگی جان بلب دارند و تو آب
 از ایشان منع کرده و باز میگوئی که من خدا و رسول را می شناسم و شما نمی شناسید
 گفت که ای یزید بیدانی همه راست گفتی لیکن چه کنم که دل من را نمی بگذاشتن
 حکومت ری و اضلاع آن نمی شود پس یزید بیدانی مرا جبت کرده حقیقت حال را
 بخبر مت حسین عرض نمود و ما ناچار این حکایت است آنچه در صحیح بخاری و ترمذی و
 خلاصه اش اینک شخصی از اهل عراق بخبر مت ابن عمر از طهارت خون پشه رسید
 گفت ندکه عراقیان از خون پشه می پرستند و فرزندان رسول را کشتند و خوش
 حلال هستند و من بگوش خود شنیده ام که آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم
 میفرمود و بهما رجایا تنمای سن الدنیا گویند که چون لشکر ابن سعد آماده جنگ شد
 حسین بن علی علیهما السلام از مقام خود برآمده رو روی ایشان بایستاد
 و بعد حمد و ثنای خدا خطاب بشکریان یزید نموده فرمود که ای مردمان بنید
 که من کدام و نسب مرا بیان کنید و در دلهای خود تامل کرده بگوئید که شما
 را بختن خون من و تهک حرمت من درست است یا نیست و من پدر
 و خربنی شما نیستم و فرزندان غیر رسم رسول خدا نیستم آیا حمزه سید الشهدا عم
 من نیست و آیا رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم در حق من و برادر من سید
 شباب اهل البیت نفرموده و دیگر از فضائل مناقب خود بیان فرموده و حجت
 بر اعدا تمام ساخت و نیز گویند که چون شکریان ابن سعد آب را بر شک
 حسین بنید نموده کار بر اهل بیت نبوت تنگ گرفتند حسین بن علی با بن سعد
 نوشت که از سه کاری اختیار کن یا مرا بگذار تا بکاهم و مرا با اجازت به که خست

عزیمت بشهر دگر گشتم و آنجا به نشینم یا مرا پیش یزید بفرست ابن سعد جواب داد
 که باش تا باین زیاد بنو لیسیم چون باین زیاد مایه فساد نوشت از تهدید می این
 کرد که اگر حسین دست به بیعت یزید گذارد بهتر و آلا او را باید کشت و من ترا
 برای جنگ فرستاده ام نه برای صلح باید که هنگامه قتال با و کرم کنی و آلا
 بجای تو دگری میرسد چون نامه ابن زیاد باین سعد رسید همانوقت صفت
 آراست و لشکر را بمقالبه درست کرد و گفت که امی حسین من بسیار خواستم
 که تو بیعت با یزید کنی و من به خون تو مبتلا نه شوم این کار سر انجام نیافت
 اکنون آماده جنگ باید شد و نیز گویند که چون لشکر ابن سعد آب فرات را
 پس پشت گرفته فرود آمد و خمیه گاه چشمتین ریگستان بوده آب هرگاه که منع کردند
 چاه ها کند میزد تا بهفتاد و دست کاویزند آب نیافتند ابلهیت نبوت و دیگر
 یاران و موالیان و دو اب از تشنگی بیتاب شدند و از خشکی کام احدی اطفال
 گفتار نماند و با اشاره سخن می گفتند و با تیمم نمانی گذارند چون بیطاعتی بر زبان
 و کوکان از حد در گذشت حسین عباس بن علی را باتنی چند برای آوردن آب
 فرستاد نیز پدیان نگذاشتند که آب بگیرد عباس را مجروح کردند و همراهیان
 او را کشتند عباس زخمها خورده بخیمت حسین رسید و بزبان حال گفت که
 بجز آب شمشیر آبی نصیب شدنی نیست و بعضی روایت کرده اند که خیمه حسین
 در صحرا استاده بود شخصی بخیمت آن حضرت حاضر شد و دید که آنجناب مشغول
 بتلاوت قرآن است و اشک از چشم جاریست عرض نمود که چگونه وارد این موضع
 شدی فرمود که کوفیان نامه ها نوشتند و قاصدها فرستادند و ما را طلب میدند
 و این زمان تشنه خون من شده اند و اکثر از خارجین بقتال من کسان می کنند
 که دست به بیعت من واده اند و از ترجمه صواعق منقول است که چون حسین

این سختی گذشته نصیحت برادر خود یعنی حسن بن علی یاد میکرد می گریست
 که وقت رحلت فرموده بودند که اسی حسین از سفهای کوفه و اعران آن میزد
 باشی و بر اقوال ایشان خروج نکنی که موجب نفست پریشانی تو گردد و در ترجمه
 طبرسیست که حسین در خیمه آمد و حرم محترم نصیحت فرمود و امر به ما برت نمود
 زنان بگریه در آمدند حسین زنان را از گریه منع کرده نظر بجانب آسمان برداشت
 گفت که خداوند اتمیدرانی که بیعت با من کردند و باز عهدش گسستن با من تو
 و او من از ایشان بستان پس مردم همراه را طلبید و همه را جمع کرد و گفت که
 آنچه بر شما بود گردید و بشرط خدرست بجا آوردید شما اندک آید و ایشان بسیار
 شمار از بیعت خود برون کردند هر یک که خواسته باشید بروید و من از جان خود
 نا امید شدم همه با غم داشتند که این از ما نخواهد شد که ترا در دست اعدایان
 روز سیاه مبتلا بگذاریم و جان خود بسلامت بریم فردای قیامت پیش جدت
 چه نکریم ما همه جانهای خود را پیش تو فدایم کنیم پس بضمون این شعر شعر

گردست دهد نهر احسانم | در پای مبارکت فشانم | همراهیان خضر
 که هست چست بستند و دست از حیات خود بستند و منتظر شهادت شدند
 که لشکر ابن سعد مقابل درآمده آماده کار را گردید پس انچه اتفاق افتاد آنرا
 باینند فلما یقین ان القوم قاتلوه احرأصحابه فاحتفروا
 حفرة شديدة بالخنذق حول الحسكر وجعلوا لها جهة
 واحدة يكون القتال منها وركب عساکر ابن سعد
 واحد قوا بالحسين ورحقوا واقتلوا پس هرگاه به یقین دانست
 که هر این جماعه ابن سعد قاتل خواهند کرد با او امر فرمود اصحاب خود را پس
 ساختند شکری شبیه خنذق گردانید و اگر لشکر دوشتند برای آن جهت و

که باشد قتال آنان درین حال سوار شدند لشکریان ابن سعد در غه کردند لشکر
 حسین را و هجوم نمودند و شروع جنگ ساختند یعنی چون حسین منطلقه
 دانست که لشکریان ابن سعد دست از تهر ضیافت میزدند و مرابی جنگ نمی کردند
 اصحاب خود را حکم فرمود تا آماده جنگ شوند و داد و شجاعت داده کسب شهادت
 نمایند پس یاران آنجناب به نگرانی گردیدند و لشکر شبیه بخندق ساختند و به
 آن راهی داشتند که همان راه برای جنگ برآیند و کارزار نمایند و همین که اصحاب
 حسین این سامان کردند سواران ابن سعد خیمه گاه حسین را حلقه نموده جنگ
 پروا ختند و هنگامه قتال کرم ساختند پوشیده نماند که چون و هم محرم رسید
 و صبح عاشورا از افق مشرق محیبت و سیدان سعد شکر آراسته صف بمقابل
 جنگ کشید جناب سید الشهدا علیه التحیه و الثنا بعد از ادای نماز صبح بر چهار نشسته
 و بر لشکر ابن سعد برآمده خطبه خواند و بعد فراغ از حمد خدا و لغت مصطفی صلی
 علیه و آله و سلم خطاب با طرف مقابل فرموده ارشاد کرد که ای مردمان به بینید
 که ترسایان نشان سیم خرمیشی را تقطیع می کنند و جهودان اگر اثری از آثار
 موسی می یابند آنرا عزیز میدارند و منکله پسر دختر پنجبر شما هستم که بقتل من
 بسته اید و نمیدانید که رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم را فرزند خود خوانده است
 و عزیز داشته و مدح و ثنای من کرده آیا خون کسی از شما ریخته ام که در صد قصاص
 او دشمن جان من شدید یا مال شما بر ذمه منست که طلب آن می نمایم یا دیگر
 مطالبه دارم که برای آن عرصه بر من تنگ گردید من بگذریم منوره برگزید
 نه پوشیده بودم مرا آنجا نگذاشتید بلکه آدم رسولان و طلب من فرستادید
 و نامه ها نوشتید و نزد شما رسیدیم با من عذر گردید و نقض عهد نمودید چون این
 خطبه خواند یکس باب ندا پس فرمود که حجت خدا بر شماست و شمار این

جمعی نیست و اشتر را بخوابانید و بر اسب سوار شد و صف بپا راست تا ایشان را بکشد و گویند
 که مردی از لشکر ابن سعد عبد الله نامی که در حقیقت عبد الشیطان بود و سپه را جولان داده
 بمیدان و غارت دید که آتشی بر گرد عیال اطفال حسین بن شمر کرده اند تا کسی بخانه و بخت
 که احمی حسین بشارت باو تر آید آتش دنیا پیش از آتش آخرت آتخاب در حق او دعائی به
 کرد و همان دم باجی آتش در گوی افتاده و او را بدان نندق پر آتش انداخت آخر آن
 ناری در میان آتش بسوخت بعد از آن دو تن از لشکر ابن سعد برآمده باز سوختند این
 طرف و کوس بمقابل برآمدند و آن نیز واکشته جهنم سیاه رسانند و گویند که هرگاه مبارزی
 بر آید جنگ لشکریان ابن سعد بنحوتند امام مظلومان پیش قدمی میکرد و مولیان را شمشیر میزدند
 و می گفتند که یا بن سول الله از انبایان کبریا هم زنده و سلامت ترا جنگ میگذاریم با این
 ابن سعد یافتند که همراهیان حسین را برگ نهاده اند بمقابل فردی فردی از عده جنگ توان
 لهذا بمقابل یک کس چند تا برآمده مبارز حسین تیر باران میکرد تا آنکه هر کس از لشکر
 حسین برای جنگ سیرفت زنده نمی گشت و ازینجا است که سیر یافتند و گفته اند که کشتن
 مِنْ أَهْلِ الْحُسَيْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَأَصْحَابِهِ وَاحِدٌ بِحَدِّ وَاحِدٍ لِيَأْتِيَ الْقَتْلُ
 مِنْهُمْ بِأَقْبَعِ عَلَى خَمْسِينَ رَجُلًا وَبِمَوَارِثَةِ يَشْدَا بِالْبَيْتِ حُسَيْنٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَيَأْتِي
 أَوَّلِي لَيْسَ كَيْ تَأْتِي كَشْتُهُمْ زِيَادَةً بِرِجَالِهِ كَسَفْعِ ذَلِكَ صَاحِبِ الْحُسَيْنِ
 إِمَامٍ مُعَيَّنٍ يُعَيِّنُ اللَّهُ لَوَجْهِهِ اللَّهُ إِمَامٌ ذَا بِيَدٍ عَنْ حَكَمٍ
 رَسُوْلُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ بَيْتٍ وَبِرِجَالٍ فَرِيَادٍ حُسَيْنٍ
 آبا فریاد بی هست که فریاد دارد بر سر برای خدا آبا و افعی هست که دفع کند از حرم نهی خدا
 صه الله علیه و آله و سلم یعنی چون اکثری از یاران و مولیان ابلیس بقتل
 رسدند و زیاده بر پنجاه کس از اهل و اصحاب حسین علیه السلام جام شهادت کشیدند
 سیر علیه السلام فریاد آمده اظهار استغاثه کرد و این فریاد استغاثه

فقط برای اتمام حجت بوده تا معلوم شود که درین حال کدام کس از عیال
 اسلام شریک مصیبت امام انام میگردد و اذایا الحزین یزید بن ابی احنان
 تقدّم ذکره قدّ اقبل علی نفسه الیه و قال یا بن رسول الله انی
 لکنت اَوَّلَ مَنْ خَرَجَ عَلَیْکَ وَاَنَا الْآنَ فِی حَزْبِکَ فَعَمْرَی اِنْ اَکُوْتُ
 مُقْتُولًا فِی نَصْرَتِکَ لَعَلَّ اَنَالَ شَفَاعَةَ جَدِّکَ عَدَا اَنْتَ کَرَمَ عَلَی عَسْکَرِکَ
 لَمْ یَمَرَّ بِنَ سَعْدِ بْنِ سَعْدٍ فَلَکُمْ نِزَالٌ یَقَاتِلُکُمْ حَتّٰی قُتِلَ وَ قُتِلَ مَعَهُ اَخُوهُ
 وَ ابْنُهُ وَ مَوَّلَاةٌ اَیضًا پس بیک ناگاه حربن یزید ریاحی که مقدم شد ذکر او
 تحقیق متوجه شد سواره بر اسب خود بطرف حسین و گفت ای فرزندی پیغمبر خدا
 صلوات الله علیه و آله و سلم بر آینه بود من اول کسی که خروج کرد بر تو و اکنون در
 گروه تو ام پس بفرما بر ابا اینکه بشم کشته شده در مدد گاری تو تا بیا بم شفاعت
 به تو فرمای قیامت پس حمله کرد بر لشکر ابن سعد پس مقاتله کرد و آن قوم تا آنکه
 کشته شد و کشته شد با و برادر او و پسر او و موالا او یعنی چون حسین فریاد کشید
 و صدای استغاثه از امام ظلمت بلند گردید حربن یزید ریاحی همین که بکسی جناب
 سید الشهدا و فرزند رسول خدا ملاقات کرد و به فین سعادت ابدی از اطاعت
 ابن سعد خود را یکسک کشیده و به سابقه عنایت سردی از رفاقت یزیدیان
 انحراف ورزیده بحضور امام مظلومان رسید و عرض داشت که چنانکه از او پس
 خارجین لقتال تو بود و همچنین از سابقین تا صرین تو ام فرمان رو و که جان
 خود را در محوای نصرت تو گذارم و فرمای قیامت نقد شفاعت جدای تو بد
 ایمان آرم این بگفت و بعیت برادر و پسر و مولای خویش بر لشکر ابن سعد باخت
 و این هر چهار تن چندان بجزایه مقاتله گرم گیراد و پند که بسیاری را از قوم شقیان
 تنبیغ و تیر کشیده شادان شادان بمنزل شهادت رسانیدند مجمل چون یاران

و موالیان حسین یک یک داو شجاعت بمیدان جنگ داده جانهای خود را فدا می
 تو لای فرزند رسول خدا و اهل بیت مصطفی نمودند و غیر از تنی چند از عزیزان و
 قریبان باقی نماندند جناب سید الشهدا فرمود که حالانوبت منست و خواست که از
 صف قتال برآمده متوجه به لشکر اعدا شود که برادر و برادرزادگان و سایر عزیزان
 فریاد کردند که تا یک تن هم از ما جانی بقالب دارد و ترا بجنگ نمی گذاریم چون اینها
 هم کمی بعد و کرمی کار خود کرده بدرجه شهادت فائز گردید چار و ناپار نوبت بمقابله
 سید الشهدا تن تنها بالشکر اشقیار رسید اکنون آنچه ناشنیدی بود شنیدی نیست
 و هر چه ناویدی بود دیدی فاللهم الفیال محسن قتل اصحاب الحسین باسلام
 و ولد و اخوت و بنو عمت و بقی و حده قباد ز بنفسه و سیفه
 مصلحت فی یدیه کم نزل یقاتل و یقتل من بذر الیه حتی قتل
 منهم الکثیر فاختنعت الجحاکات و السهام تأتيه من کل
 جانب پس باشتاد رسید قتال تا آنکه شته شدند همه یاران حسین
 و فرزندان او و برادران او و عم زادگان او و باقی ماند آن حضرت تن تنها
 پس مبارزت فرمود بنفس نفیس خود در حالیکه شمشیر برهنه بود و در دست او
 پس بسیار مقاتله میکرد و میکشت هر کسی را که می برآمد بمقابله او تا آنکه گشت
 از ایشان بسیار پس در گرفت او را زخمها و تیرها می رسیدند بر بدن او
 از هر جانب یعنی چون نائره قتال سر فلک کشید و کار باز یاران و موالیان
 و فرزندان و برادران و عم زادگان درگذشته نوبت محاربه بجهت الشهدا
 رسید تن تنها سیف سلول و در دست گرفته بمقابله تشون اشقیاء پر خست
 و زبان بلاغت ترجمان را باین شعار آبدار آشنا ساخت لظم انابن علی انحر
 من آل هاشم کفانی بهذا منفر حسین افخره و جدی رسول الله اکرم من مشی

و نحن سراج اسد فی الارض نیر بهر و فاطمه امی سلامه احمد و عمی سعیدی
 و البنی صین جعفر و فینا کتاب اسد انزل صا و قاه و فینا الهدی و الو
 و الخیر نیکو و بهر کسکه از لشکر مخالف روی او میگشت او را می گشت
 تا آنکه جم غفیر و جماعه کثیر از دست و تیغ او به ماویه و وزخ شتافتند و تزلزل
 عجیب و غریبی غریب در فوج مخالف راه یافته پس هرگاه عرصه مقاتله
 بر لشکر اعدا تنگ شد از دور حمله کرده او را زیر تیر گرفتند چون ازین هم کار
 نکشود و مرموزی الجوشن حیل و گرانگینخت و آتش تدبیر تازه در کاسه فریب نیت
 بنا که میفرمایند و آفتاب السمر د و الجوشن السکونی فی کتبه
 و قال بینه و بین رجله و حرمة فصاح الحصین و یحکم بالشفعة
 الذی انما انا نلکم فاکلمت عرضون الحرم فان النساء کلمن بالکلم
 و قال لشمه لا صحابه کفو اعین النساء فاصد و الرجل فی نفسه
 فاکلوا بالشهام و الرماح حتی سقط علی الارض شهید او شد و راسه
 بفرس خرسه کلم یفد بر علی فطع راسه فکول خولی بن
 یزید فطع راسه و فی رواية فقال الشمه لا صحابه و ایاکم
 ما تنظرون بالرجل و قد اخذته الجراحات و توالث
 علیه الشهام و الرماح حتی وصل سهم شقی من الاشقیاء
 الی حنکة فسقط عن الفرس و ضرب به سهم
 علی وجهه فادس رکه سینان بن انس النخعی
 فطعته برمح و نزل خولی بن یزید لیتقطعه
 راسه فارتدت یداه فکول اخوه شبل
 بن زید فطع راسه و دفعه الی خولی

و بنی صین جعفر و فینا کتاب اسد انزل صا و قاه و فینا الهدی و الو
 و الخیر نیکو و بهر کسکه از لشکر مخالف روی او میگشت او را می گشت
 تا آنکه جم غفیر و جماعه کثیر از دست و تیغ او به ماویه و وزخ شتافتند و تزلزل
 عجیب و غریبی غریب در فوج مخالف راه یافته پس هرگاه عرصه مقاتله
 بر لشکر اعدا تنگ شد از دور حمله کرده او را زیر تیر گرفتند چون ازین هم کار
 نکشود و مرموزی الجوشن حیل و گرانگینخت و آتش تدبیر تازه در کاسه فریب نیت
 بنا که میفرمایند و آفتاب السمر د و الجوشن السکونی فی کتبه
 و قال بینه و بین رجله و حرمة فصاح الحصین و یحکم بالشفعة
 الذی انما انا نلکم فاکلمت عرضون الحرم فان النساء کلمن بالکلم
 و قال لشمه لا صحابه کفو اعین النساء فاصد و الرجل فی نفسه
 فاکلوا بالشهام و الرماح حتی سقط علی الارض شهید او شد و راسه
 بفرس خرسه کلم یفد بر علی فطع راسه فکول خولی بن
 یزید فطع راسه و فی رواية فقال الشمه لا صحابه و ایاکم
 ما تنظرون بالرجل و قد اخذته الجراحات و توالث
 علیه الشهام و الرماح حتی وصل سهم شقی من الاشقیاء
 الی حنکة فسقط عن الفرس و ضرب به سهم
 علی وجهه فادس رکه سینان بن انس النخعی
 فطعته برمح و نزل خولی بن یزید لیتقطعه
 راسه فارتدت یداه فکول اخوه شبل
 بن زید فطع راسه و دفعه الی خولی

و پیش آمد شمر زنی الجوشن سکونی بالشکر خود پس مائل گشت و بیان امام مظلوم
 و خیمه و حرم او پس فریاد کرد حسین که وای بر شما ای گروه شیطان منم که قتال
 میکنم با شما پس برای چشمها متعرض نشوید بچرم که بر آینه زنان قتال با شما نکرده اند
 پس گفت شمر باصحاب خود بازماند از زنان و قصد کنند بسوی این همه و پس سل
 کردند به تیرها و نیزه ها تا آنکه افتاده بر زمین شهید شده و خواست که ببرد سرا و را نصر
 بن خرشه پس قدرت نیافت بر رسیدن سرا و پس فرود آمد از اسب خولی بن
 یزید پس برید سرا و در روایتی است پس گفت شمر میاران خود وای بر شما چه غفلت
 می کشید این مرد و حال آنکه فر گرفته است او را زخمها و پیاپی رسیده برو تیرها و
 نیزه ها تا آنکه رسید تیر بختی از بد بختان بسوی حلق او پس فرود افتاد از اسب
 و نزد شمر شیری بر روی او پس رسید او را اسنان بن النسنخ پس مجروح کرد
 او را به نیزه و فرود آمد از اسب خولی بن یزید تا بهر سرا و را پس ببرد و دستها
 او پس فرود آمد از اسب برادر او شبل بن زیاد پس برید سرا و را و بینداخت
 آنرا بسوی برادر خود خولی جمل چون لشکریان ابن سعد تاب مقابله و محاربه اجتناب
 سید الشهدا علیه الوفاء من التجهة و الثنا در خود نیافتن شمر بد بیکر حیل و گداز کشیده
 خود را با جماعه خود میان محسین و حرم محترم حائل کرده خواست که دست تعرض
 با بلایت نبوت دراز کند که امام مظلوم لغوه و یکنیم یا شیعه الشیطان زده
 فریاد کرد که من با شما می جنگم این چه نامردیست که بر زنان می گزیند می تازید بجز
 اصغای این صدای مهابت انما شمر از تعرض تخیم سرا برده عصمت و طهارت دست
 کشیده با همراهیان خودش متوجه آنحضرت گردید پس از یکطرفی جماعه شمر و از طرف
 دیگر فوج آخر حمله آورده بناب سید الشهدا را از پس و پیش در میان گرفتند
 آنقدر باران تیر و نیزه از هر دو سو بر سر وقت امام مظلوم باریدند که آن یکه تاز

و حکم کرد این سعد و شمر گرویی را پس سوار شدند بر سپاه و پی سپاه شدند تن حسین
 علیه السلام را و آذسوا لوالکس المکرم مع بشیرین مالاک و نحو
 بن بزیل الکی ابن زیاد و فرستادند سر کرم امام علیه السلام را بابشیرین
 مالک و نحو بن بزیل یسوی ابن زیاد با کله چون سر حسین منطوقم را به خنجر بداد
 از تن جدا کردند و شجره رسالت و دو وجه نبوت و بنالت را به همیشه فلان کردند
 و گویند که قیس بن اشعث پیر منش از تن بی سر بر کشید و صیب بن کثیر
 او گرفت و شمر با هم میان خودش قصد خیمه الهبیت عفت و ملهات نموده همان
 پرده خست علی بن الحسین که بر بستری جاری افتاده بود همین که نظر شمر بر او شد
 افتاد و خواست که او را بکشد که شخصی دستش گرفت و گفت که سلمان الان داخل
 کفار را نکشند و تو این کودک بیمار را می کشی شمر جواب داد که ای بن
 ابن زیاد فرموده است که زنی از آل عبا نباید گذاشت او گفت که اینمه را پیش
 امیر باید فرستاد و نام هر چه خواست او باشد لعل آرد پس شمر و ابن سعد گفتند
 که اسپان را بر تن حسین و دو اند چنانچه بست کس از سواران جسم شریف و
 عنصر لطیف حسین را با مال سم سپان ساختند چنانکه استخوان تن مبارک
 ریزه ریزه شده بشکست و سر مبارک را بر نیزه کرده بابشیرین مالک و نحو بن
 نیرید بگونه پیش ابن زیاد فرستاد و زنان الهبیت را بر شتران بی پرده سوار
 کرده و علی بن حسین بیمار را بر شتری انداخته روانه بگونه ساختند و گویند که ابن سعد
 یک روز در کربلا مقام کرده کشتگان خود را و گور نموده و تن حسین و همراهانش
 تا سه روز همچنان افتاده ماند و کسی دفن ننیکد تا آنکه مروه عاصریه که آن قبیله
 بر کنایه فرات فراهم شده تن حسین را در یک گور و دیگری را شمر را در جنب او و با
 شمر را یکی کرده دفن کردند حالا اسامی شهدای الهبیت که با جناب سید الشهدا

مالاک و نحو بن بزیل
 یسوی ابن زیاد
 با کله چون سر حسین
 منطوقم را به خنجر بداد
 از تن جدا کردند
 و شجره رسالت و دو
 وجه نبوت و بنالت
 را به همیشه فلان
 کردند و گویند که
 قیس بن اشعث پیر
 منش از تن بی سر
 بر کشید و صیب بن
 کثیر او گرفت و
 شمر با هم میان
 خودش قصد خیمه
 الهبیت عفت و
 ملهات نموده
 همان پرده خست
 علی بن الحسین
 که بر بستری
 جاری افتاده
 بود همین که
 نظر شمر بر او
 شد افتاد و
 خواست که او را
 بکشد که شخصی
 دستش گرفت و
 گفت که سلمان
 الان داخل کفار
 را نکشند و تو
 این کودک بیمار
 را می کشی شمر
 جواب داد که
 ای بن ابن زیاد
 فرموده است که
 زنی از آل عبا
 نباید گذاشت
 او گفت که اینمه
 را پیش امیر باید
 فرستاد و نام
 هر چه خواست او
 باشد لعل آرد
 پس شمر و ابن
 سعد گفتند که
 اسپان را بر تن
 حسین و دو اند
 چنانچه بست کس
 از سواران جسم
 شریف و عنصر
 لطیف حسین را
 با مال سم سپان
 ساختند چنانکه
 استخوان تن
 مبارک ریزه
 ریزه شده بشکست
 و سر مبارک را
 بر نیزه کرده
 بابشیرین مالک
 و نحو بن نیرید
 بگونه پیش ابن
 زیاد فرستاد و
 زنان الهبیت را
 بر شتران بی
 پرده سوار کرده
 و علی بن حسین
 بیمار را بر شتری
 انداخته روانه
 بگونه ساختند
 و گویند که ابن
 سعد یک روز در
 کربلا مقام کرده
 کشتگان خود را
 و گور نموده و
 تن حسین و
 همراهانش تا سه
 روز همچنان
 افتاده ماند و
 کسی دفن ننیکد
 تا آنکه مروه
 عاصریه که آن
 قبیله بر کنایه
 فرات فراهم شده
 تن حسین را در
 یک گور و دیگری
 را شمر را در جنب
 او و با شمر را
 یکی کرده دفن
 کردند حالا
 اسامی شهدای
 الهبیت که با
 جناب سید الشهدا

یابنده مرد از بهترین المیبت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم تحقیق
 شهید شدند آن روز بمحلاً پنج کس از برادران جناب سید الشهدا
 یعنی عباس و علی و محمد و عبد الله و جعفر ابناء عسلی مرتضی علیه السلام
 و قاسم و عبد الله و عمر و نذر و بعضی ابو بکر نیز از فرزندان حسن
 بن عسلی برادر بزرگ او و دو کس از فرزندانش یکی عسلی الکبر که
 بحضور پدر بزرگوار در معرکه جنگ بالشک کف رخت کارزار کشاده
 و دیگری عبد الله که بعضی او را علی اصغر گویند در خود سالگی
 از صدمه تیر و پیکر از بد بختان فوج اعدا که بر حلق معصوم رسیده
 و کتار پدر جان داده و محمد و عون و کس از پسران عبد الله
 بن جعفر بن ابی طالب و عبد الله و عبد الرحمن و جعفر هر سه
 پسر عقیل بن ابی طالب این جمله شازنده یابنده کس از خیار
 المیبت رسالت و معرکه کربلا همپای سید الشهدا محرز قصبات بسبق
 در شمار شهادت گشتند و دیگر از اولاد مهاجرین و انصار نیز در آن
 روز شهید شدند و علی اوسط که لقب شریف او زین العابدین است
 و واقعه کربلا بیمار و بس زار و تزار بوده بعد شهادت برادر خودش
 یعنی حضرت علی اکبر عجلت امام آل عبا حاضر شده عرضه داشت که اجازت
 رود تا بادشمنان جنگ کرده در حضور اقدس شرف شهادت یابم
 آن جناب فرمود که ای فرزندم تو یادگار رسول خدا و بقیه آل عباسی
 اگر تو هم کشته شوی نسل رسول بالکلیه منقطع و دوحه رسالت پنج و بن
 برکنده شود و باش که هنوز با تو حسابهاست و عقب من بادشمنان
 سار به ناز و همواره پاسبان و شکر پرواز به با تیر و انست

خداوند شهادت
 حسین علیه السلام

که در اولاد شریف حضرت امام حسین علیه السلام اختلاف است از صفرة الصفوة
 ابن جوزی منقول است که امام حسین راسه پسر مشمی بعلی اکبر و علی اصغر و جعفر و دو
 دختر فاطمه و سکینه بودند و ابن الاثیر در معالم الغرة گفته که چهار پسر و دو دختر بودند
 و عبد الله را بران سه پسر زیاده نموده و حافظ محب الدین ابو العباس در ذخائر
 العقبی گفته که اولاد امام حسین شش پسر و سه دختر بودند و پسر که زیاده نمود علی
 اوسط و محمد است و دختر زینب و نزد بعضی علی اصغر لقب امام زین العابدین است
 و بعضی ایشان را علی اوسط گویند و محمد و جعفر را حال معلوم نیست شاید قبل
 بلوغ وفات یافته باشند و باقی از پسران آنحضرت در واقع که بلا فقط علی بن ابی
 مازنه و حق تعالی آنچه را بخت در اولاد شریف حضرت ایشان بخشید که تمامی
 عالم از اولاد امجاد ایشان پر است و تا قیام قیامت زمانه خالی ازین نیست
 برکت نخواهد ماند و در بعضی از کتاب جناب مصنف علامه علیه الرحمة مرقوم است
 که حضرت امام حسین علیه السلام وقتی که در کربلا شریف آوردند همراه ایشان
 سه پسر بودند علی اوسط امام زین العابدین که در آنوقت بیمار بودند پسر و علی اکبر
 بیست و دو ساله عمر داشتند جنگ کرده شهید شدند پسر سوم در نام ایشان
 اختلاف است بعضی عبد الله و بعضی علی اصغر گفته اند ایشان نیز شهید
 شدند شیر خواره بودند حضرت امام ایشان را بسبب غلبه تشنگی در کنار گرفته
 زبان خود برای تسکین عطش در دهان ایشان میدادند که ناگاه تیری از
 جانب شقیاء بملقوم معصوم رسیده در کنار پدر جان داد و یک دختر همراه
 حضرت امام علیه السلام بود سکینه نام داشت و با حضرت قاسم منسوب بود و
 در آنوقت هفت ساله عمر داشت و روایت نکاح ایشان با حضرت قاسم غلط
 است در آنوقت فرصت این کار نبود و آنکه مشهور است که حضرت سکینه

در راه شام فوت شدند این هم غلطی محض است چنانکه ایشان ظاهری ایام زنده ماندند و با مصعب بن زید بن کعبه شامی از بزرگان و از دو حضرت پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم و حضرت علی کرم الله وجهه پیوسته و وقتیکه آن حضرت امام علی علیه السلام که فاطمه صغری نام داشت و همراه شوهر خود که حسن یعنی پسر حضرت امام حسن علی علیه السلام بود در مدینه مانده و در وقتیکه بلایا میآمد و نام مادر را در این زمان که شهربانو لقب پادشاه زمان و دختر بزرگوار بن خسرو پسر و وزیر پادشاهان بود و در آن وقت است و نام مادر علی کبر اعلی و دختر ابی مراد بن عروه بن سید که سرور ابی اقیس است بود و نام مادر پسر خود که شیه خواره بودند بیاور نیست این ظن و معلوم است که از عرب بود و از نسل بنی قصاعه و نام مادر سکینه رباب و دختر امیر القیس بن حنیف که از بنی کلب بود و از جله از واج خود حضرت رباب را بسیار دوست میداشتند و نزد حضرت امام عزت تمام داشت چنانکه درین باب شعری هم فرموده اند
شعری کعمری اننی لاجب انیسا ببحل بها سکینه و التراب یعنی قسم جان خود که من آن زمین را دوست میدارم که سکینه و رباب در آن باشند و منتر که کنند و نام مادر فاطمه صغری که دختر کلان حضرت امام علی علیه السلام در مدینه مانده بود ام سلمه دختر حضرت طلحه که یکی از ده یار بشتی بودند مشهور و معروف اند و حضرت امام باقر در آن وقت چهار ساله بودند چرا که قبل از واقعه کربلا که در سنه شصت و یک هجری شده بود چهار سال بیشتر در سنه نجاه و هفت هجری پیدا شده بودند و از جمله از واج حضرت امام در آن وقت همراه ایشان شهر بابو و مادر پسر سوم شیه خواره بودند و حال دیگر از واج معلوم نیست که در آن وقت زنده بودند یا مرده و نیز ندان حضرت امام حسن علی علیه السلام که شربت شهادت نوشیدند چهار تن بودند حضرت قاسم و عبد الله و عمر و ابوبکر و از فرزندان

بنی از مدینه
و از مدینه

حضرت امیر المومنین علی کرم الله وجهه پنجمین همراه بودند حضرت عباس بن علی و
 حضرت جعفر بن علی و حضرت عثمان بن علی و حضرت محمد بن علی و حضرت عبد الله
 بن علی و حضرت جعفر بن علی شهید شدند و عباس بن علی که علمدار بودند از راه
 حضرت امام در کربلا دو سه تیر پرتاب روضه ایشان جدست و دیگر شهیدان
 کربلا در روضه حضرت امام مدفون اند و آن فرزندان حضرت عقیل حضرت
 مسلم قبل از آمدن حضرت امام در کربلا و در محججه سینه شصت از هجرت
 و کوفه شهید شده بودند و ایشان را حضرت امام از مکه پیشتر روانه فرموده بودند
 که از مردم کوفه قول و قرار محکم استوار گرفته اطلاع دهند و دو پسر نیز همراه پدر
 شهید شدند محمد و ابراهیم نام داشتند و عبد الله بن عمر بن عبد الله بن جعفر پسران پیش
 بن ابی طالب که همراه بودند شهید شدند و از فرزندان عبد الله بن جعفر طیار
 همراه حضرت علی کرم الله وجهه دو پسر همراه حضرت امام شهید شدند که محمد و عون
 نام داشتند و خواهرزاده های حقیقی حضرت امام بودند و مادر ایشان حضرت
 زینب که دختر حقیقی حضرت امیر المومنین علی علیه السلام از بطن حضرت رسول
 بودند خواهر حقیقی حضرت امام بودند و عبد الله بن جعفر طیار نکاح شده بود
 و حضرت امام زین العابدین و عمر بن الحسن و محمد پسر عمر بن علی و دیگر ماجراوه
 صغیر السن در بندهایان رفتند و حضرت زینب خواهر حقیقی حضرت امام و همراهان
 زوجه حضرت امام و حضرت سکینه دختر حضرت امام و دیگر زنان اهل بیت همراه
 بودند در بلا و شام فرستند انتی کلامه الشریف اینست حال همایان کربلا که
 همراه سید الشهدا بودند آمار روز و سال شهادت پس بیانش سیر و دوگان
 شهادت که یوم عاشوراء سینه احدى و سیتین من الهجرة
 و له یوم مئین سینه و خمسون سینه و خمسة اشهر و خمسة ایام

و
 (۱)

و بود شهادت آن شاه شهیدان روز عاشورا سال شصت و یکم از هجرت و سن پنهان
آن حضرت آنروز پنججاه و شش سال و پنج ماه و پنج روز بوده پوشیده نخواهد بود که
شهادت جناب سید الشهدا شهید و شست گمر بلاد روز عاشورا یعنی دهم محرم هر روز
جمعه بعد از زوال آفتاب سال شصت و یکم از هجرت اتفاق افتاد و بن عمر شریف در آن روز پنججاه
و شش سال و پنج ماه و پنج روز بود و ولادت با سعادت نجم شعبان سال چهارم از هجرت شهادت
روز عاشورا سنه شصت و یکم از هجرت است پس عمر شریف بی کمالات پنججاه و شش سال و پنج ماه و پنج روز
اگر چه درین باب اختلاف است لیکن صحیح و معتبر همین است که بر آن اختصار افتاد و القاص
سیرا که شهادت او دیگر شهیدان و شست گمر بلاد اسیران اهل بیت رسول خدا بگونه سید مرتضی از و غنا
و پیدا و این زیاد و بس وقت و دو مان مصطفی رفت شمره از ان ارشادی شود و
أَمَّا الشَّعْبِيُّ ابْنُ زَيْدٍ بِالرَّاسِ الْمَكْرَمِ فَمَدَّ يَدَيْهِ فِي سِكَكِ الدُّو
نَهْ أَرْسَلَهُ مَعَ رُؤَسِ سَائِرِ الشَّهْدَاءِ وَسَبَّأَ أَهْلَ الْبَيْتِ إِلَى
بَزِيدِ بْنِ مَعُوذَةَ مَعَ شُرَيْذِ بْنِ الْحَكَمِ وَكَانَ يَدُ شَيْقُ ثَمَّ وَجْهَ دُرَّةٍ
الْحُسَيْنِ وَرَأْسَهُ مَعَ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ إِلَى الثَّنَاءِ
إِنَّ اللَّهَ وَآلَهُ إِلَيْكُمْ رَاجِعُونَ وَحُكْمُ كَرْدِ ابْنِ زَيْدٍ شَقِيٌّ وَخُصُوصُ سِرِّكُمْ أَمَامَ كَرَمِ
که گردانیده شود و در کوه های کوفه پستتر فرستاد سر مبارک را با سربای هاتنی
شهیدان و اسیران اهل بیت بسوی یزید بن معاویه یا شمر ذی الجوشن و بود
یزید بدشوق بعد از ان روانه گردید یزید ذریت حسین و سر مبارک او را با علی
بن حسین علیهما السلام بطرف مدینه مابرای خدایم و ما بسوی او تعالی باز گشتن
بر ناظرین کتب سیر اخبار و ما برین اسفند ما را خیر نفعی و متعجب بنموده باشند که
هرگاه اسیران اهل بیت رسالت و بنده ان و دو مان نبوت و نبالت با سیرا
سید الشهدا و سایر شهیدان شست گمر بلاد داخل کوفه شدند ابن زیاد لعنه الله

و در این باب اختلاف است لیکن صحیح و معتبر همین است که بر آن اختصار افتاد و القاص سیرا که شهادت او دیگر شهیدان و شست گمر بلاد اسیران اهل بیت رسول خدا بگونه سید مرتضی از و غنا و پیدا و این زیاد و بس وقت و دو مان مصطفی رفت شمره از ان ارشادی شود و

ایلوچم القسا و نصرا مارا ت خود بیا را تبا مهیبت و وقار در کوشی نشسته و رخا نه را
 بارعام کرد چون و شیو بر خیزد و نروم کوفه حاضر آمدند سبا ای ای الملیت مصطفی
 و ز کور و اثاث و دینیت و معمول خود را با بر سر بار یک سید الشهدا بخنور خود و طلبید
 همین که در مبارک حضرت امام حسین علیه السلام پیش نظرش رسید بار بار بر سرید
 و بوسه میکرد و چپنی که بدست داشت بر لب و دندان مبارک می نزد زید بن ارقم
 را و عیال کبار و در آن مجلس حاضر بود و گفت که ای ابن زیاد چه بنحو و در آن
 دندان حسین بر در و بار دیگر بر این میزان بزار که من بار پادیده ام که رسول خدا
 صلی الله علیه و آله و سلم کب و دندان حسین را می بوسید و از آن زید بن ارقم
 خود را بر سر تگزی سپرد و میلای خود را از بوی هر دو دیده روان کرد و ابن زیاد
 ملعون چون تا نزد زید بن ارقم رسید و حال کرد و او را چشمش میزد و میگفت بجای می که
 چشم ترا پیرایه دار که اگر تو بگری ای و سسین خرافت نمی رسیدی من ترا
 می کشم و کمر و دشت میزد و پس زید بن ارقم گفت که ای ابن زیاد حدیث کنم با
 چیزی را که ترا غصه دهنده و تر و آزرده کننده تر از سابق باشد که دیدم رسول خدا
 صلی الله علیه و آله و آله که حسین را بر زبان راست و حسین را بران چپ نشانید
 و در سب مبارک بار بر سر ای ایشان مالیده فرمود که ای بار خدا یا من ایشان را
 بنور و بر این صلح امامت سپردم پس ای بن زیاد بگو که با امامت پیغمبر خدا چه کرد
 و گفت که ای مردم حق جهان و تعالی از شما شو مشو و سباد که ابن فاطمه زهرا را
 و ابن مرچانه یعنی ابن زیاد را بر خود امیر کرد و گویند که در همین حال ابن زیاد بر
 سر منبر رفت و خطبه خواند که شکر خدا را که اظهار حق نمود و امیر المؤمنین یزید را شکر
 او را فتح داد و کاذب ابن کاذب را کشت و دیگر الفاظ کفریه بر زبان راند که شهادت
 بن عتیف از جای خود بر حسب و گفت که ای دشمن خدا و عدوی مصطفی تو

در و خنجر هست و پدر تو را کس که ترا میسر ساخته او نیز در و خنجر است و ترا میسر کرده است
 نال که اولاد پیغمبر شتی و الهیست رسول خدا و لیکن خود را در و خنجر میگردانند
 صدیقان است ایستادی و از خدا شرمند و ترسیده و خجسته و بگوشی و راه
 کند با تو چو می پوی و او ایست که در و خنجر با او ایست که در و خنجر با او ایست
 حاضر که که حضرت الحارثی را می آید و در و خنجر با او ایست که در و خنجر با او ایست
 حضرت ام کلثوم چه بگوید از آنکه در و خنجر با او ایست که در و خنجر با او ایست
 کرد و مارا بجهت پاک کرد و پاک کرد و پاک کرد و پاک کرد و پاک کرد و پاک کرد
 چگونه و دیدید قدرت خدا را که کلثوم در و خنجر با او ایست که در و خنجر با او ایست
 بینا و بینم زد و دست که هیچ کس خدای تعالی را ندیده و انصاف فرماید و زبان
 ما و شما یعنی در روز قیامت این زیاد ازین براسه با صواب برآشت و گفت که
 نه از این قدر لیری و تمدی در کلام است خواست که عقوبت کند که گفتندش
 سخنان زنان را اعتباری نیست پس بخدا این زیاد و علی بن جعفرین افتاد و چیده
 که این پسیر است گفتند که پسیر بن علی است گفت که این پسیر این را بشنید که دوست
 ندارم که از نسل فاطمه زینیه باقی ماند شعله شهر خواست که علی بن جعفرین را کشیده برود
 بیرون قصرش کشید که حضرت زینب را در کنار گرفته خود را سپرد و گفت که
 اگر می کشید یا کشید که از بنی فاطمه یک کس باقی مانده است که محرم با زنان است
 است اگر او را هم می کشید با جمله زنان بدون محرم با نیمه بن زیاد از کلام حضرت
 زینب جیدتی در گرفت و از سر خون علی بن جعفرین در گذشت گویند که چون زنان
 الهیست بر شتران بی پرده و پسیر این در پرده که نهند رسیدند کوفیان حال خرابی
 و دوران نبوت دیدند و گریستند ام کلثوم گفت که ای مردم که در حال برای چه
 گریه می کنید این همه بیدار که بر سر رفت از دست شما رفت ما را شما کشید و باز

می گریید و این ابیات بر زبان عفت بیان را ندا بیات **مَا ذَا الْقَوْمِ لَوْنِ اَوْ**
قَالَ النَّبِيُّ لَكُمْ ما ذَا قَوْمُكُمْ وَاَنْتُمْ خَيْرُ الْاُمَمِ **بِعِزَّتِي وَبِاَهْلِي اَجِدُ مَعْتَدِي** **فَنُفِمْ**
اَسَارِي وَفَتْلِي كَمَنْ هُوَ اَبَدِي **كَانَ اَبْدًا جَزَاؤُكَ اَصْحَبْتُ لَكُمْ** **اَنْ تَخْلُقُونِي الْقَبْوَةَ**
 مِنْ دُونِي **رَحِمَ حَاصِلُ ابْيَات** جواب چیست شمارا اگر سوال کند محمد علی از
 شما بر و جزا که آن چه بود که با اهل بیت من کردید چون بملک بقار فتم از
 ساری فنا جزای آنکه شمارا بحق نمودم راه را و بود که چنین با مبارک شما
 التقتصر بن زیار بعد ملا خطه حال اسیران الهیبت حکم داد که اینها را در بندی خانه
 دارند و حسین را بر نیزه گذاشته در کوچه های کوفه بگردانند چنانچه دست علی
 بر حسین بسته و زنان الهیبت را گرفته داخل زندان خانه کردند و حسین را
 بر نیزه سوار کرده خانه بخانه و سنگ و شوارع کوفه گردانیدند از زید بن ارقم
 مردی است که چون حسین بر در خانه من گذشت دیدم که بر نیزه بود و من در
 غریبه نشسته بودم همین که مقابل من شد شنیدم که این آیه میخواند **اَمْ حَسِبْتَ**
اَنْ اَتَّخِذَ الْكُفَّاءَ وَالتَّزْوِجَ كَانُومًا من آیاتنا عجبا دیدم ارقم گوید که نه گاه این
 که میوه از زبان مبارک بگوش من خورد و جدا که تمامی سو با برتن من برخاست
 و گفت که یا بن رسول الله حقیقت حال تو عجیب تر از آن است بعد از آن این بود
 رسید لشکرها و سایر شهیدان و شت کربلا و جمله اسیران الهیبت را با شتر ذی الحوز
 بسوی دمشق پیش نرید بن معاویه فرستاد پس قافلہ زنان و یتیمان الهیبت
 بر شتران بی پرده سوار و حسین بر نیزه در هر شهر و دیار که میرسید فریاد و اولای
 و مصیبتا از زمین تا آسمان میکشید تا آنکه بقطع منازل طوی اطل قافلہ سبا پای
 الهیبت بدمشق رسید همین که نرید علیه السلام پیغمبر را خبر شد قصر امارت الاست و تیر
 قماش خود برداخته در زمانیکه جمله عظامی شام پیش او حاضر بودند حکم با اعضا اسیران

و ادباً لغد سرای شهمدار با زنان و یتیمان اهل بیت بحضورش آوردند چنانچه سر
یک یک ملاز شهمیدان دیدن و حال صاحبان سرای رسیدن آغاز کردند و
شمر ذی الجوشن سر مبارک حضرت سید الشهدا علیه السلام را پیش او گذاشت و به طلب
ماجرای جنگ با مبارات و افتخار پرداخت با صفای واقعه کربلا و مشاهد صورت
حال سبایا سرای شهمداران استبشار و فرح و انبساط از ناصیه حال آن خسرو
مال می تابید چنانچه ابیات ابن الزبیری یعنی **لَيْتَ أَشْيَاخِي يَهْدِيهِمْ شَمْدُ**
تَا آخِرِ مِجَاوِدِ و از کمال اهتزاز و نشاط بر خود می بالید و بحسب خیران لب و دندان
شاه شهمیدان را میبرد و میگفت که ای ابو عبد الله مرا گمان نبود که سنین حرم
تا این حد رسد و سروریش توان خضاب محفوظ باشد و مناقب السادات منقول
ست که در آن ساعت که سر مبارک حسین پیش یزید پلید برزد لعین در شادی میخند
و غمخورد و سر مبارک را با انواع امانت میکرد و خبر به بعض صحابه رسول صلی الله علیه
و آله و سلم پرفت گریه آمدند و گفتند ای ملعون چه میکنی ایشان را حکم قتل کرده و
صحابه را آن روز گردن بزد گویند که سمره بن جندب از صحابه که حاضران مجلس
بود چون ضرب خیران بر لب و دندان شاه شهمیدان ملاحظه کرد و از دست خط
برآمده بایزید پلید مخاطب شده گفت **قَطَعَ اللَّهُ دِيكَ** که چوب بر لب دندان میر
که بوسه گاه رسول خدا علیه الصلوة و التنا بوده است یزید ملعون بغضب رفته
گفت که ای سمره اگر شرف صحبت تو با رسول خدا را مانع نمیشد این وقت گردن
میزدم سمره گفت سبحان الله که در حق من ملاحظه صحبت رسول می کنی با جگر گشته
رسول و فرزندان بتول چنان معامله کردی که هیچ کافر می با مسلمانان نکند ای گفت
و از آن مجلس برخاست و نیز گویند که تاجری از یهود اندران مجلس حاضر بود و هرگاه
حسین او دید پرسید که این سر کیست یزید گفت که سر نکست که داعیه مقابله

با نیکو و آرا و خلافت برای خود کرده تا جرگفت مگر صاحب این سرش را نمی داشت
 که بواسطه داعیه خلعت نبوت می داشت نیز میگفت که آئین از آن نبی ما غم بوده
 پیوسته می پرسید که صاحب این سر را چه نام و پدر و مادرش که را می پرسید میگفت نام او
 حسین و نام پدرش علی بن امیرالمسلم و نام مادر او فاطمه زهرا و فاطمه زهرا که بود
 و فاطمه زهرا را در پیوسته می گفت معلوم شد که سر غیر زینب نیست و گفتند آری
 پیوسته بعد از این حرف انگشت چیرت بپندان که سید مرتضی علیه السلام
 گفتند که ای زینب میان من و حضرت را و تو و پیغمبر و اسلام و این است و پیوسته می پرسید و می پرسید
 پیوسته از آن تعلیم مرا نمی میدارند و غریبه و احقرم من بجای می آید و محمد صلی الله علیه و آله
 که دیده و زاری جهان رفته شما امر و چنین معامله با او نیست و ابلیس است او که دیده که
 نه گوش کسی شنیده و نه چشم کسی دیده و ای بر شما که بدگمانید و نه بر که بیند زمانیکه زینب
 پیوسته بی ابیها با سر بارک سید الشهدا می کرد رسول قیصر روم حاضر بود و گفت که در
 پیوسته از جزایر نشان سهم حضرت عیسی باقی است بایان هر ساله زیارت آن می فرمید
 و نزد و از جواهر و لالی و زرو سیم همراهی بریم و در مرتب تعلیم و تکریم آن بجای می آیم
 چنانکه شما تعلیم خانه کعبه می کنید و حرمت و احترام آن بجای می آید حیث که شما
 فرزند و ذریه نبی خود را کشید و زنان و یتیمان او را اسیر کردید و زینب میگفت اگر
 تو رسول قیصر روم نبی بودی ترا می کشتم رسول قیصر گفت که شربت نبی آید که
 احترام رسول قیصر نگاه داشته و حرمت رسول خدا و اولاد او را گذاشتی و زینب جواب
 بجز سکوت ندیده متوجه بطرف زنان و یتیمان ابلیس شده زینب و کلثوم
 و علی بن حسین را نزد یک تر طلبی چشم حضرت زینب چون بر سر بارک شاه شهادت
 افتاد گفت و آجده و آجده بعد از آن خطاب به زینب کرد و گفت که هیچ سیدانی
 که زنان خود را بر سر آورده عزت و حجاب نشاندی و دختران رسول خدا را

باین بی پر دگیمها بر شتران سوار گردی و در مجمع مردان پیش خود طلبیدی مردی
 قیامت از عهده عمل خود چه جواب توانی بیاویزی پرسید که این کدام زن است
 گفتند زینب خواهر حسین و دختر فاطمه زهرا است پس از آن کاشو مرزبانیست و بر
 حسین افتاده لب و دندان خود را بر آن لب و دهان چندان مالیده که بهوش
 بر زمین غلطیده چون بهوش آمد دعای بد و رجوی یزید کرد و گفت که ای یزید متع
 از دنیا نیایی و چنانکه مادر و بلا افکندهی تو هم در دنیا و عشی روی رحمت نبی
 یزید یلید گفت مگر این زن هم خواهر حسین است گفتند آری این کاشو مرزبانیست
 است پسر توجه بسوی امام زین العابدین کرد پرسید که این پسر کیست گفتند که
 این علی بن حسین پسر حسین بن علی است گفت که شنیدم که علی بن حسین کشته شد
 گفتند که حسین را سه پسر بود علی اکبر و علی اوسط و علی اصغر هر دو
 کشته شد و علی اوسط که بجا بود او را میگردان آوردم یزید گفت ای کودک
 میدانی که پدرت اینجا است که بر سر خلافت نشاند و بر سر منبر طایفه بنام خود نهاده
 شود الحمد لله که بر او خدایید علی بن حسین گفت که ای یزید بگو این منبر را پدران
 مانده اند یا پدران تو خلافت و امامت از آن پدران بابوده است که در راه
 جهاد کردند یا پدران تو که شرک با خدای نمودند و در جزا معامله ما و شما فیصل
 شد نیست و گریه میکردند *الذین ظلموا انی مقلب البیوت* خوانده تمام کلام فرمود
 پسر یزید حکم داد که سب با ای الهیبت را بغزوگاه اینها برهد و حسین را بر دروازه
 و مشق آویزان نمایند چنانکه گویند که تاسعه و ز سر مبارک بر دروازه و مشق آویزان
 ماند بعد از آن فریت حسین را بر سر مبارک او دواند و بدیند که زوالجملات و روایات و
 امثال آن گو بعضی از آن خالی از ضعف نبوده باشد لیکن درین شکی نیست که یزید
 یلید آمد و انصاری و سید شتر از قتل حسین بایا سال و بیست و هجدهمین است و سب غصب نمود

جان کورانی و سید شتر از قتل حسین یزید بن ابی سفيان

مروى است که جسد مبارک حسين در کربلاست و سر مبارک او در مدینت
 بکمان بقیع پهلوى حسن مدفون است و آنچه گویند که سر مبارک
 را در کربلا برده و دفن کرده اند صحت ندارد و بعضی گویند که سر مبارک
 در خزانة نيزيد بوده تا آنکه سليمان بن عبد الملك با دوشاه شد و او را
 خبر کردند چون سر مبارک را پيش خود طلبید و دید که استخوان سفید باقی
 است پس او را خوشبو مالیده و کفن داده و در مقبره مسلمانان دفن کرد و گویند
 که سليمان بن عبد الملك پیغمبر خدا صلى الله عليه و آله وسلم را بخواب دید که ملاطفت
 و ملائمت بحال او میفرمایند چون بقیع بن خواب از حضرت حسن بصرى پرسید
 فرمودند که شاید از تو احسانی بحق الهیبت آنحضرت علیه الصلوٰة والسلام بظهور
 آمد گفت آری حسین که در خزانة نيزيد بود او را کفن داده و نماز بر آن خوانده
 و دفن کرده ام حسن بصرى گفتند که البته این کار تو موجب خوشنودی آنحضرت
 صلى الله عليه و آله وسلم بوده باشد بخینین روایت ما کرده اند لیکن صحیح است
 همان قول اول است که سر مبارک آنجناب در مدینه منوره بکمان بقیع مدفون است
 منقول است که چون نيزيد علیه السلام بقیع الهیبت رسول و ذریت بتول را دید
 بمدینه نمود لغمان بن بشیر را با جماعتی از سواران مقرر کرد که اینها را بمدینه بیا
 چنانچه امام علی بن حسین سر سید الشهداء و سرایى دیگر شهیدان و شت کربلا
 فرا گرفته همراه زنان و یتیمان الهیبت روانه مدینه منوره شد و این ماگلی هم
 عاری از حائلت و خواری بنوده چنانکه کلام ابن جوزى محدث دال بر است
 جائیکه گفته که از جور و بیداد این زیاد که نسبت به الهیبت بنوی اهل آورد
 عجب اینست که او محکوم و نفاق نيزيد بوده لیکن از گمراهی نيزيد ضیعت عجب است
 که چوب بر دندان حسین ده و الهیبت را بر شتران نه پرده بذلت و خواری

بجای کربلا
 کربلا

سوار کرده هاست مبارک بطرف مدینه فرستاد و پسر گفته که هیچ مقصود ازین بنوده مگر نصیحت کردن اگر در دل او کینه جا بلیت و عداوت کشته شدن افزای او که روز بدر از کفار کشته شدند نمی بود هر آینه تعظیم و تکریم سهر مبارک می کرد و کفن میداد و دفن می بست و نیکو بآل رسول و ذریت بتول می نمود و القصد چون قافله البلیت نبوت از دمشق مانع مدینه شد نعمان بن بشیر که از طرف یزید متعین بوده بود و عیبه عداوت با آل نبین خدمت در راه با ذریت حسین پیش آمده مراتب طاعت و تعظیم و تکریم واقع از او استمرام چنانکه باید از جانب خود بجا آورده بخدمت رسانید و در زمانیکه خبر مراجعت البلیت رسالت بخدمت رسید او را و مابرج و انصار و دیگر اهل مدینه از صفار و کبار استقبال و دیدن همین که ذریت رسول و جگر گوشه های بتول را مبتلا بمصیبت دیدند حالتی از غم نماند و گریه زاری ایشان گذشت که خارج از حیط شرح و بیان است گویند که مصیبت که در زمان حضرت محمد در کائنات علیه افضل من الصلوات التحیات با اهل مدینه گذشته بود همان مصیبت آنروز گذشت

که امام زین العابدین با زنان و یتیمان البلیت نبوت و سهر مبارک سید الشهدا علیه التحیات و الشنا از مدینه برگشت فریادی عجیب و شوری غریب در مدینه بر پا بود که یاد از هنگام قیامت میداد و جمله اربابین و عاقلان و در درین و همه او کینین و همین از غم و غصه حزین بودند و حالتی که عذر حال اهل المؤمنین حضرت امام گشته ازان چه توان گفت که فردی فتوی زنان و یتیمان البلیت نبوت را بکنایه میگرفت و میگفت تا آنکه همراه ذریت بتول متوجه روضه مقدسه حضرت رسول صلی الله علیه و سلم شده ناز ناز مینالید و بزبان حال می گفت ای

یا رسول الله بر آرزو دهه ستر تا بگری	ایان بیت خوشی تن سازد از غمنا کنیزین
یای دشمنان دین گرفتار آمده	کس مباداد رحمتی بایست بگریختن

شماره مبارک که بیان واقع کرد بلا و صاعج اهل بیت مصطفی علیه الصلوة و الشنا

در این روز که در مدینه بود و در آن روز که در مدینه بود و در آن روز که در مدینه بود

که دل قلم از تحریرش خون دودیده دوات از تقریرش میجوشست آنچنان نیست که
در حیطه احصا گنج پانیران استیفا سنج و نیز تفصیل روایات با خالی از تقریبات و
افراطنداشته و بیان واقعی را عاری از غلط و اخطا نمانده باشد و اندکند اجتناب
مصنف علامه علیه الرحمة بر تحریر مجملی از ان کنفا و زبده در دست تقدیر
آن کشیده بیان اخباریکه درین اقع با نکه واقع است بفرمایند و از آنجا که
مشهور و متواتر است نقل می نمایند چنانکه شادی رود امثال اخبار الشیخ
صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم بِهِذِهِ الْوَاقِعَةِ الْمَأْكَلَةِ مِنْ جَبْرِئِلَ
الْوَحْيِ بِوَاسِطَةِ جَبْرِئِلَ وَغَيْرِهِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ فَمَشْهُورٌ وَشَهِيدٌ
اما خبر دادن نبی صلی الله علیه و سلم باین واقعه مولانا که از جهت وحی نبی
جبرئیل و غیر او از ملائکه پس مشهور و متواتر است یعنی اخبار زبده از ان حضرت
صلی الله علیه و سلم که مبنی از واقعه با نکه که بلا و شعری به شهادت جناب الشیخ
است بکثرت طرق از درجه شهادت در گذشته و در شکر با فواتر معنوی پیدا
کرده است مِنْ ذَلِكَ مَا أَخْرَجَهُ الطَّبْرَانِيُّ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَخْبَرَنِي جَبْرِئِيلُ
إِنَّ ابْنِي الْخُسَيْنَ يُقْتَلُ بَعْدِي بِأَرْضِ السَّعْدِ وَجَاءَنِي بِهَذَا
الْكُرْبَةِ فَأَخْبَرَنِي أَنَّهَا مُصِيبَةٌ أَزِلُهَا جَلَسْتُ أَجْمَعُ وَهَيْتُ كَرْدِي
أَزْعَاثَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا كَالْبَشَةِ بَعِيرٍ خَدَّاهُ صُلَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فَمَرَدَ خَبَرُ
مُرَاجِيرِئِلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِأَنَّهُ فَرَزْدَ حُسَيْنٍ كُتِبَ شَوْهَدَ بِسَ مَرَكٍ مِنْ بَرِّ
طَفٍ وَآدَرِ دَمِنْ أَيْنَ خَاكٍ رَأْسِ خَبَرِ أَمْرٍ أَنَّهُ مَرَقَدَا وَبَاشَدَ بِوَشْدِهِ
نَمَانَدَ طَفٍ بِالْفَتَحِ وَتَشْدِيدِ فَا مَوْضِعِي هَيْتُ قَرِيبٌ بِكَوْنِهِ كَمَا لَمْ يَشْهُرُ بِكَرْبَلَا
وَمِنْهُ مَا أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتَّحَاكُمُ عَنْ أَمِّ الْفَضْلِ نَبِيَّتِ الْحَارِثِ

و در حقیقت این خبر از جهت
آنکه از جهت وحی نبی
جبرئیل و غیر او از ملائکه
پس مشهور و متواتر است
یعنی اخبار زبده از ان حضرت
صلی الله علیه و سلم که مبنی
از واقعه با نکه که بلا و
شعری به شهادت جناب الشیخ
است بکثرت طرق از درجه
شهادت در گذشته و در شکر
با فواتر معنوی پیدا کرده
است

فِي صَحِيحِهِ وَفِي رَوَايَةِ أَحْمَدَ فِي زِيَادَةِ الْمُسْنَدِ قَالَ ثُمَّ نَأْتِي
 كُفَّاءَ مِنْ تَرَابِ أَحْمَدَ وَبِرَأْوِدِ بَنُو عِيْنٍ أَيْنِ أَمَامِ مَحْمُودِ السَّنَةِ دَرِجِمْ خُودِ اَزْ حَدِيثِ
 اَنَسْ كُفْتُ اِهَازِتْ خُورَاسْتِ فَرَشْتَهْ مَوَكِلْ بَارَانِ اَزْ پَرُورْ دُكَارْ خُوشِ بَانِيكَارِ
 كُنْدَهْ بَغْمِيَرِ صَلَّى اَللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ رَأُوغْمِيَرِ صَلَّى اَللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ دُرْخَانَهْ اَمَامِ اَلْمُؤْمِنِيْنَ اَسْلَمَ
 بُوْدِ پَسْ كُفْتُ اَنْخُسْرَتْ عَلِيَهْ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ اِيْ اَمَامِ سَلَمَهْ نَكَمَدَارِ بَرَادَرِ اِحْسَانَهْ
 هِيْچَكْسِ رَنْبَايْدِ پَسْ دَرِيْنِ اَشْنَا اَمَامِ سَلَمَهْ بَرُوْزْ نَكَمَبَانِ بُوْدِ كُنَاكَاهْ دَرِ اَمَامِ حَسِيْنِ پَسْ رُوْزِ
 دَاخِلْ شَدُوْ دُرْخَانَهْ پَسْ جِسْتِ بَغْمِيَرِ خُودِ صَلَّى اَللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ پَسْ بَغْمِيَرِ خُودِ صَلَّى
 عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ اَوْرَادْ كُنَاكَاشِيْدِ دُرُوِيْ اَوْمِيْ اَبُوْ سَيِّدِ پَسْ كُفْتُ اَنْ فَرَشْتَهْ بَاخُوشِ
 كِهْ آيَادِ وِسْتِ مِيْدَايِ پَرِيْنِ رَا فَرُودَارِيْ كُفْتُ فَرَشْتَهْ كِهْ اَمَامِ اَمَامَتْ تُوْزُوْ دَرِ بَاشَدِ
 كَبَشْ اِيْنِ مَحْبُوْبِ تَرَادْ اَكْرْ خُورَ اِيْ بِنَاجِيْمِ نَرَاكَ اِيْ كِهْ شَسْتَهْ شُوْدِ دُرَانِ پَسْ رُوْزِ
 پَسْ اَوْرُودِ خَاكِ نَرَمِ بَا خَاكِ سَرِيْخِ پَسْ كُفْتُ اَمَامِ سَلَمَهْ اَنْخَاكِ رَا پَسْ لَسْتِ اَنْزَادِ رَا پَسْ
 خُودِ كُفْتُ ثَابِتْ كِهْ رَاوِيْ اِيْ جَدِيْثِ سَتْ كِهْ بُوْدِيْمْ كِهْ مِيْ كُفْتِيْمْ اَنْ زَمِيْنِ كَرِ بِلَاسْتِ
 دَنِيْرَهْ اَوْرُودِ اِيْ جَدِيْثِ رَا اَلْبُو حَاتِمِ دَرِ صَحِيْحِ خُودِ دُرُورِ رَايْتِ اَمَامِ اَحْمَدِ دُرْ زِيَادَتِ مَسْنَدِ
 اَمَدِ كُفْتُ پَسْتَرِ اَوْمِيْنِ كُفْتُ اَزْ خَاكِ سَرِيْخِ لَعْنِيْ دُرْ زِيَادَتِ مَسْنَدِ اَمَامِ اَحْمَدِ بَا
 نَجَابِ سَلَمَهْ اَوْرُودِ اَبَا حَمْرِ عِبَادَتِ ثُمَّ نَأْتِي كُفَّاءَ مِنْ تَرَابِ اَحْمَدِ وَاقَعِ سَتِ بِالْجَمَلِ اِيْنِ جَدِيْثِ
 رَا اَمَامِ مَحْمُودِ السَّنَةِ دَرِ كِتَابِ مَعْجَمِ خُودِ اَزْ حَدِيثِ اَنَسْ بَرَاوْرْدَهْ اَلْبُو حَاتِمِ دَرِ صَحِيْحِ خُودِ
 رَايْتِ كَرْمَدَهْ دُرْ زِيَادَتِ مَسْنَدِ اَمَامِ اَحْمَدِ نَعِيْمِ لَسِيْرِ اَرُودَهْ وَآخِرِ اَلْحَاكِمِ
 وَابْنِ هَفْصٍ عَنْ اَمَامِ الْفَضْلِ بَنِيْتِ الْحَارِثِ قَالَتْ خَلَقْتُ عَلَى رَسُوْلِ اللهِ
 صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ يَوْمًا بِالْحُسَيْنِ فَوَضَعْتُ فِيْ هَجْرَةٍ ثُمَّ خَشِيتُ
 مَتِيْ الْفَاتَةَ فَادْعَيْتُ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ قُلْتُ
 مِنَ الدُّمُوعِ فَقَالَ اَنَا فِيْ جَبْرِئِلٍ فَاخْبِرْنِيْ اَنْ اَقْتِيْ نَفْسُكَ اَبْنِيْ

هَذَا أَوْ أَنَا فِي جَبْرِئِيلٍ مِنْ بَيْتِهِ مِنْ مُرْبِدَةٍ حَمْرَاءَ وَبِرَاءَ وَحَاكِمَ
وَبَقِيَ الزَّامُ الْفَضْلُ فِي خُرَارِثَ كَقُلْتُ أَمُّ الْفَضْلِ كَمَا أَوْرَدَ مَرْزِي وَنَزُو مَغِيرَةَ خُذَا
صَلَّى السَّعْدِيَّةُ وَالْهَ وَاسْمُ حُسَيْنَ مَا وَنَشَانِيْدِمَ أَوْرَادُ كِنَارَ أَخْضَرْتَ بَارَكِيَا رَهَ الْفَاقِ
اِفْتَادَ لَدُنْ مِنَ التَّفَاقِي بِأَخْضَرْتَ اِپْسَ نَاكَاهَ هِرْدُ وَشِيمَ مَغِيرَةَ خُذَا صَلَّى السَّعْدِيَّةُ وَالْهَ
وَسَلَّمَ مِيرْخِيْتَ اِشْكُ بَارِ اِپْسَ فَرَسُو كَمَا اَمْدَمَنَ جَبْرِئِيلَ وَخُذَا مَرَاكَ هِرْدُ اِنِيْ هِتْ
مِنْ خَوَابِ كَشْتِ اَيْنَ فَرْزَنْدِ مَرَاوِزَا مَرَاخَكَا اِنْ خَاكَا سَرِيْخَ مَقْتُلِ اَوْ اَخْرَجَ
اِبْنُ رَاهُوْبِيَّةَ وَابْنِيْ هَفِي وَابْنُ نَعِيْمٍ عَنْ اَمْرِ سَلَمَةَ اَنْ رَسُوْلَ اللّٰهِ
صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمْ اَصْحَمَ ذَاتَ يَوْمٍ وَاسْتَقِظَ وَهُوَ
خَائِرٌ وَفِي يَدَيْهِ تَرَبُّبٌ حَمْرَاءُ يُقَالُ لَهَا قُلْتُ مَا هَذِهِ التَّرَبُّبَةُ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ
قَالَ اخْبَرْنِيْ جَبْرِئِيلُ اِنَّ هَذَا يَعْنِي الْحُسَيْنَ يُقْتَلُ بِأَرْضِ الْعِرَاقِ وَهَذَا
تَرَبُّبُهَا وَبَارُوْدَ وَاسْمُ بَنِ رَاهُوْبِيَّةَ وَبَقِيَ اِزَامُ الْمَوْنِيْنَ اَمَّ سَلَمَةَ كَمَا اِنِيْ
مَغِيرَةَ خُذَا صَلَّى السَّعْدِيَّةُ وَالْهَ وَاسْمُ بَرِيْهَانُوْ خَوَابِيْدُ مَرْزِي اِپْسَ بِيْدَا رَكْشَتِ دَحَالِيْكَ
اِنْدُ وَاكِيْنَ وَغَمَاكَ بُوْرَدَ وَدُرُسْتِ أَخْضَرْتَ خَاكِيْ سَرِيْخَ بُوْرَدَ كَمَا اِپْسَ اِلَا سِيْكَوْ
اَمَّا اِنْفَرَمَ كَمَا اَيْنَ جِهَ خَاكَا سَتَايَ مَغِيرَةَ خُذَا فَرَسُو كَمَا خُذَا مَرَا جَبْرِئِيلَ كَمَا حَقِيْقَتِيْ اَيْنَ
فَرْزَنْدِ لَعْنِيْ حُسَيْنَ كَشْتِ شُوْدُ بَرِيْنِ عِرَاقِ دَايْنِ خَاكَا اَنْ مَقَامِ سَتِ وَاسْمُ
الْبَيْمِ هَفِي وَابْنُ نَعِيْمٍ عَنْ اَنَسٍ قَالَ اسْتَاذَنْ مَلِكُ الْمَطَرِ رَبَّنَا اَنْ
يَا نِيْ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمْ فَاذِنْ لِّكَ فَدْخَلَ الْحُسَيْنُ
فَجَعَلَ يَقْعُ عَلٰى مَنْكِبِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمْ فَقَالَ
الْمَلِكُ اَتُحِبُّهُ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمْ نَعَمْ
قَالَ فَاِنْ اَمْتِكَ تَقْسَلُهُ وَاِنْ سَمِعْتَ اَرْبَابَكَ الْمَكَانَ الَّذِي يُقْتَلُ
فِيْهِ قَضَبَ بِيْدِهِ فَاَرَاةَ تَوَاكَا اَحْمَرًا فَخَذَتْهُ اُمُّ سَلَمَةَ فَصَرَّتْهُ

فِي تَوْبَتِهَا وَلَكِنَّا نَسْمَعُ أَنَّهُ يُقْتَلُ بِكَوْبَلَاةٍ وَبِرَأْدِ مِثْقَالٍ وَابُولِغِيمِ الْمَسِيرِ
 كه گفت اجازت خواست فرشته موکل باران از پروردگار خود باینکه بیاید نزد
 پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم پس اجازت داد و او را پس در آن حال در آمد نزد
 پس هوار شد بر دوش پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم پس گفت آن فرشته آیات
 سیداری این را فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم آری گفت آن فرشته
 تحقیق است تو بکش این را و اگر خواهی بنمایم ترا مکانی را که در آن کشته شود
 پس نزد دست خود را پس نمود آنحضرت را خاک سرخ پس گرفت آن را و سلم
 و بست آنرا در پارچه خود را وی گوید که بودیم ماکه می شنیدیم که تحقیق او یعنی
 حسین کشته شود و در کربلا و أَخْرَجَ أَبُو بَعْلَمٍ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ
 عَنْهَا قَالَتْ كَانَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ يَلْعَبَانِ فِي بَيْتِي فَذَلَّ حَبِيبُ سَيْدِي
 فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ أُمَّتَكَ تَقْتُلُ ابْنَكَ هَذَا مِنْ بَعْدِكَ دَاوُدُ إِلَى
 الْحُسَيْنِ وَأَنَا هَذَا بِذَنْبٍ فَسَمَّيْتُهَا قَتْلُ نَبِيٍّ كَوْبَلَاةٍ وَقَالَ يَا أُمِّ
 سَلَمَةَ إِذَا اخْتَوَلَتْ هَذِهِ الذُّرْبَةُ دَاوُدُ فَأَعْلَمِي أَنَّ ابْنِي قَدْ قُتِلَ
 فَبَعَثْتُهَا فِي قَارُوْدَةٍ وَبِرَأْدِ مِثْقَالٍ وَابُولِغِيمِ الْمَسِيرِ وَابُولِغِيمِ الْمَسِيرِ
 حسین بازی میکرد در خانه من پس فرود آمد جبرئیل پس گفت ای محمد
 هر آینه است تو بکشید پس ترا که اینست بعد از تو اشاره کرد بسوی حسین و آورد
 خاکی را پس شنید آنحضرت علیه الصلوة والسلام آنرا پس فرمود که بوی که در کربلا
 است و فرمود که ای ام سلمه هرگاه متحول بخون شود این خاک پس بدان که پس
 من یعنی حسین هر آینه کشته شود پس نگاه داشت ام سلمه آن خاک را در شیشه
 پوشیده نمائید و بعضی از روایات از حضرت ام سلمه منقول است که روز یکشنبه
 کشته شد آن خاک آن کشت و در بعضی روایات بجای لفظ خاک لفظ سنگ مرمره

حسین
 کشته شد
 و در کربلا
 کشته شد
 و در کربلا
 کشته شد
 و در کربلا
 کشته شد

و اگر نخواهی خبر دهم ترا بآن زمین که گشته شود در آن و اشاره کرد و جبرئیل پست
 خود بسوی طفل که موضعیست در عراق قریب بکوفه پس گرفت خاک من را
 پس نمود آن خاک را بآن حضرت و برآورد بهیچ این حدیث را از طریق دیگر
 از ابی سلمه از عائشه موصول یعنی بذکر راوی حدیث از آنحضرت صلی الله علیه
 و آله و سلم و آن راوی درین حدیث ام المومنین عائشه هست پس این حدیث موصول
 است و سند حدیث اول مرسل است که در آن ذکر راوی از آنحضرت صلی الله علیه
 و آله و سلم نیست و آنچه از ابی جعفر عن الشَّعْبِيِّ قَالَ قَالَ ابْنُ عُمَرَ قَدِمَ الْمَدِينَةَ
 فَأَخْبَرَنَا ابْنُ الْحُسَيْنِ قَدْ تَوَجَّهَ إِلَى الْعِرَاقِ فَلَحِقَهُ فِي مَسِيرَةٍ لَيْكَلَتَيْنِ
 مِنَ الرِّبْدَةِ فَقَالَ لَهُ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى خَيْرٌ نَبِيَّهُ بَيْنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
 فَأَخْتَارَ الْآخِرَةَ وَلَمْ يُرِدِ الدُّنْيَا وَأَتَاكُمْ بَصْعَةً مِنْهُ وَاللَّهُ لَا يَلِيهَا أَحَدٌ
 مِنْكُمْ أَبَدًا أَوْ مَاصَرَفَهَا اللَّهُ عَنْكُمْ إِلَّا الَّذِي هُوَ عَلَيْهِ أَكْفَرُوا فَارْجِعُوا
 كَأَنِّي فَاعْتَنَقَهُ ابْنُ عُمَرَ وَقَالَ اسْتَوْدِعَاكَ اللَّهُ مِنْ قَتِيلٍ وَبَرَّادٍ
 بهیچ از شعبی گفت که ابن عمر در آمد در مدینه پس خبر یافت که امام حسین متوجه بسوی
 عراق شده پس ابن عمر ملاقات کرد با امام حسین بمسافت و دو شب از ریزه و نیزه
 بفتح رای ممل و بای موحده و ذوال مجده بای هوز رسیده موضعیست سه منزل
 از مدینه بجانب عراق پس گفت ابن عمر با امام حسین که تحقیق خدای تعالی اختیار
 داد و پیغمبر خدا را میان دنیا و آخرت پس اختیار فرمود چنین آخرت را و نخواست
 دنیا را و شما جگر پاره آن حضرت هستید و قسم بخدا که االی و متصرف نکرد دنیا را کی
 از شما گاهی و باز نداشت دنیا را خدا را بشما اگر برای چیزی که آن به نیست در حق شما
 پس باز گردید پس انکار کرد امام حسین پس در برگرفت ابن عمر امام حسین را و گفت
 که سپردی کفم ترا بخدا که قتل نشد یا بشی یعنی هرگاه ابن عمر هنگام قدم بدین خبر و انگی

حضرت امام حسین از کعبه بجانب عراق شنید بیتا بانه دویده بسافت و شش بانه از بند
ملاتی شده عرض مخالفت از غمیت کوفه نمود و گفت که شما جگر گوشه های پیغمبر
صلی الله علیه و آله و سلم هستید که با وصف تخیر در دنیا و آخرت اختیار آخرت بر نیا
فرموده و من شریف را بلوث خطام و نیوی نیا لوده و از آنجا که نفیم اخروی را برای شما
عوض ز غارت و نیوی فرار داده اند احدی را اهل بیت نبوت تمنع از متاع دنیا
دنی نخواهد یافت پس مبادید همین است که العطفانی عثمان غمیت فرموده سلوک
طریق حاجت بکام موعظه نماید چون آنحضرت بدقت سهام تقدیر گشته و گردن تسلیم
لقضای الهی خم کرده تن برضای خدا داده بود و میدانست که سابق و فاقشیت
ایزدی مناصی بجز رضا بقضای خدا ندارد و عرض این عمر را بسمع قبول نداشتند فسخ نیست
اختیار نکرد و این عمر بکام استبداع حضرت امام حسین را در برگرفته و کلمه تاسف
تلف بر زبان حسرت زانده بخدا سپرد و این نمیدانست که در همین سفر خط کارگزاران
قضا و قدر امضای احکام تقدیر خوانند کرد و الا از شرف رفاقت خود را کیست
بلکه باختیار معیت محرز سعادت ابدی میگردد و همین عذر از جانب دیگر خواص
مثل عبدالمدین عباس و عبدالمدین جعفر و محمد بن الحنفیه و غیر آنها قابل قبول
ست و الا انجوان بن عباس دو کلام اهل بیت رسالت با وصف علم بشهادت الشهدا
در مقام که بلا تقاضا از رفاقت منکام غمیت کوفه امکانی نداشت و دلیل بر محکمت
که ارشاد می شود و آنکه عن ابن عباس رضی الله عنه قال
مَا كُنَّا نَشَاءُ وَأَهْلُ الْبَيْتِ مَتَوَافُونَ أَنَّ الْمُحْسِنِينَ يُقْتَلُونَ
و بر آورد نام از ابن عباس رضی الله عنه گفت که شک نمیکردیم ما و اهل بیت کثیره
در نیکیه تحقیق حسین را نشسته شود در ملک که موعنی در زمین کربلاست بدی است که
ابن عباس فی و اگر اهل بیت اگر میدانستند که در همین سفر ساقیه از لی کار خو خواهد کرد و

بنگاه غریت از کوفه دست از رفاقت برنمی داشتند و حضرت امام حسین را در وقت عزیمت عراق تهنیتی گذاشتند و آخر آن ابو نعیم عن یحیی الخضر فی انه سافر مع علی الی صفین فلما حاذی بنی نموی نادى صبرا ابا عبد الله بیسط الفراث فقلت ماذا قال ان التبی صلی الله علیه و آله وسلم فقال حدثنی جبرئیل ان الحسنین یقتل بسط الفراث واراکی قبضة من سکر بینه و برآورد ابو نعیم از محیی حضری که تحقیق که او سفر کرد همراه کتاب المیزان علی کرم الله وجهه بسوی صفین و آن منوع نیست مشهور بر کنار آب فرات که اینجا جنگ عظیم میان امیرالمومنین علی علیه السلام و معاویه واقع شد پس هرگاه مقابل نینومی شدند اگر دکه صبر و شکیبائی کنی ای ابو عبداللہ یعنی حسین بر نه فرات راوی گوید گفت چه چیز است یعنی این چه گفتمی گفت که تحقیق پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمود که حدیث کرده و خبر داده مرا جبرئیل بانیکه هرگز نبسته شود بر نه فرات و نبود مرگشتی از خاک آن مکان ازین روایت پیدااست که جناب مرتضی کرم الله وجهه را علی نقی حسین علیه السلام از حدیث پیغمبر صلی الله علیه و آله وسلم حاصل بود و تفصیل این اجمال است آنچه ابو نعیم از اصنع بن نباته روایت کرده چنانکه میفرماید و أخرجه أبو نعیم عن أصنع بن نباتة قال أتينا أبا علي رضي الله عنه على موضع قبر الحسين فقال لهم ما مناخ ريكا لهم وموضع رحالهم ومهرأق وما يهوون فيه من آل محمد فيقولون هذا العرس قد سبقني عليهم الشمامسة والارض وبزاور ابو نعیم از اصنع بن نباته گفت که آمدیم همراه کتاب علی رضی الله عنه بموضع قبر حسین پس فرمود علی که اینجا جای خوابانیدن نشان ایشان است و موضع خیمه گاه ایشان و مکان تختین خون ایشان نو جوانی چند گرد آورده اند که کشته شوند درین میدان

که بگریه برایشان آسمان در زمین و آخرج الحاکم و صحیحه عن ابن
رضی الله عنهما قال قال اوسى الله تعالى الى محمد صلى الله عليه وآله
وسلم اني قتلت يحيى بن زكريا سبعين ألفاً واني قاتل يابن
بنيتك سبعين ألفاً وسبعين ألفاً وبراورد ماكم وضيح كرو اين پيش
را از ابن عباس رضی الله عنهما گفت که وحی فرستاد و خداي تعالی بسوي محمد
صلی الله عليه وآله وسلم که تحقیق من کشته ام با تقام يحيى بن زكريا هفتاد هزار
را از يهود و تحقیق من خواهم کشت در انتقام فرزندان دختر هفتاد هزار و هفتاد
هزار را از نجبا غلظت و جاهت جناب خاتم الانبيا عليه الصلوة والسلام
که و نیست که بعضی از انتقام خون حضرت يحيى بن زكريا هفتاد هزار کشته شود
و بعضی از انتقام خون حضرت سيد الشهدا و چندان یعنی یک ملک و پسر
مقتول گردد و مصداق اين خبر اولاد و اقربا و ثمنان در او ايل دولت
عباسيه بزبان علی سفاح بظهور آمد و آخريج احمد و البته هقی عن ابن
عباس رضی الله عنهما قال رايت النبي صلى الله عليه وآله
وسلم في النوم ذات يوم نصف النهار اثنتان عشرين
قارورة فيها دم فقلت ما هذه قال دم الحسين وأصحابه
لم أزل ألتقطه منذ اليوم فأحصى ذلك الوقت فوجدت
قتل قتل ذلك اليوم وبراورد احمد و يحيى از ابن عباس گفت که دیدم
پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله وسلم را در روی در خواب بوقت نیم روز ایشان
موجود بود و در دست مبارک او شیشه که در آن خون است پس گفتم که
اين چیست فرمود که خون حسين و ياران اوست که چیدم و برداشتم و
بر من قتل را و ابن عباس گوید که پس نگاه داشتم آنوقت را باز در یافتن که تحقیق

شته شد حسین همان روز یعنی روز یکم من این خواب دیده بودم و اخرج الحاکم
 والید همفی عن اُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 وَمَسَلَهُ فِي الْمَنَامِ وَعَلَى رَأْسِهِ وَخُجَّتِ بِهِ الْمَثْرَابُ فَقُلْتُ مَا لَكَ يَا
 رَسُولَ اللَّهِ قَالَ شَهِدْتُ قَتْلَ الْحُسَيْنِ انْفِاقًا وَرَأَوُا حَاكِمَ دِهْنِي وَأَمْسَلَهُ
 أَفْتِ كَذِبِهِ مَغْبِيرُ خَدَّيْهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ وَسَلَامُهُ عَلَيْهِ رَأَى خُجَّتِ رَأَى خُجَّتِ رَأَى خُجَّتِ
 أَنْ خُضِرَتْ خُجَّتِ كَلُودُهُ أَبُو دُرَيْسٍ كَفْتُمْ كَهْ حَالِ مَسْتِ تَرَامِي مَغْبِيرُ خَدَّيْهِ مَوَدَّ كَتَبْتُ
 بِمَقَامِ قَتْلِ حُسَيْنٍ حَاضِرُ يَوْمِ بَرِئَاطِ بْنِ مَاسْفَارٍ أَخْبَارُ وَآثَارُ مَغْفِيٍّ وَمُسْتَقَرُّ نَحْوَاهُ يَوْمُ
 كِهْ چُونِ مَدَائِي بِالْعَبَّاسِ كِهْ رُوزِ بَدْرِ الْإِشَانِ رَاهِمَرَاهُ كَفَرَا بِلَكِهْ اسِيرُ كِرْدَنْدِ جَنَابِ
 سَالَتِ مَآبِ سَلَى السَّعْدِ عَلَيْهِ وَالْهْ وَسَلَّمُ رَاتَمَامِ شَبِّهِ زُخْرَابِ بَارِزِ دَاشْتِ حَالِ
 لَمَالِ جَنَابِ سَوَّلِ خُدَائِي مَتَعَالِ رَادِ مَعْرَكَةِ كِرْدِ بِلَا فِیَاسِ كِرْدِ نِیَسْتِ كِرْدِ زَشْتِ كِلِ
 عَمَرَتِ طَاهِرُهُ وَقَتْلِ وَتَمَحُّ نُونِهَا لَانِ كَلَشْنِ سَالَتِ وَبِنَالَتِ خَاصَمَتِ كِلِ شَرِّ حُسَيْنِ
 نَبُوتِ وَآمَاسْتِ یَعْنِیْ اَمَامِ حُسَيْنِ عَلَیْهِ السَّلَامُ وَفَتْنِ اِلْبَیْطِ بِرِشْتَرَانِ خُشَاكِ لَانِ
 وَنَزُولِ صَاحِبِ بَیْكَرَانِ بِسِرِّ قَتْلِ زَنَانِ وَیَتِیْمَانِ بِرُوحِ مَقْدَسِ سِرِّ وَنِیْمَانِ
 چِهْ كِرْدِ شَتِ بَاشْدِ پَسِ اَزِ پَرِشَانِیْ مَوِیْ سَرِ مَبَارَكِ وَغَبَارِ اَلْوَدُكِ هَبْمِ مَقْدَسِ اَلْقَدَالِ
 مَوْنِ حُسَيْنِ وَیَارِ اَنِ اَوَازِ زَمِیْنِ وَدَاشْتِنِ دُشْدِشْتِ وَخَاكِ آلودِ بَدُونِ سِرِّ وِشِ
 اَنِ خُضِرَتْ وَحَاضِرُ شَدْنِ مَغْبِیْرُ حُسَيْنِ چُنَا كِهْ دَرِ رُویَا اِنِ عَبَّاسِ اَمِّ سَلَمَةَ سَتِ چِهْ
 مَحْبُوبِ بَلَكِهْ هَرِ گَاهِ آوازِ كِرْدِ حُسَيْنِ دَرِ طُغْلُكِ اَنِ خُضِرَتْ رَا اِذَا رَسَا نِیْدِ وَحَضَرَتْ
 سَیِّدَةُ النِّسَاءِ اَدْرِیْنِ فَعَصُوصِ بَخْطَابِ نِیْدِ اَنِ كِهْ كِرْدِ حُسَيْنِ مَرَا اِذَا مِیْرَسَا نِ
 مَخَاطَبِ كِرْدِ اَنِیْدِ سَفُوحِ سَاخِ كِهْ بِلَا رَاجِهْ بَا یَدِ كَفْتِ كِهْ اَزِ اَبْدَائِیْ اَدَمِ تا اِنْدِ حُسَيْنِ
 مَعَالِمِ اَصْحَى شِیْمِ نِیْدِ رُزْ بَاوُشِ شَنِیْدِ اَكِرْ قِیَامِ قِیَامَتِ سَوَقَتِ بَوَقْتِ خُودِشِ
 اَنِ بُوَدِ جَا یِ اَنِ بُوَدِ كِهْ اَنِ رُوزِ جَكْرِ آسَمَانِ پَرِهْ پَرِهْ شَدِ مَانَدِ قَطْرَاتِ سَطَرَاتِ تَبْرِ

چلیدی و دهن زمین همچو کتان از ماه چاک چاک گردیده از هم پشیدی خون باران
آسمان سیاه شدن جهان و غیر آن از حوادث زمان که بیانش سرود و در چه
حساب است و آنخرج البیهقی و ابونعیم عن بصره الا زید قال کنت لانا
قتل الحسین مطر من السماء دما فاظبحنا وحبانا وجرانا وکلنا
لنا ملان دما وبراورد بهی و ابونعیم از بصره از وی گفت که هرگاه پیش
حسین خون بارید آسمان پس سح کردیم با خیال که خنهای باران بنمای و هر
ظرفیکه از آن مابود پر از خون بود و آنخرج البیهقی و ابونعیم از بصره
قال بلغنی انه یوم قتل الحسین کما یقول حجری من اهل بیت المقدس
الا وجد تحت دما عظیم وبراورد بهی و ابونعیم از بصره که گفت که من
رسید که تحقیق روزیکه کشته شد حسین گردانیده نشد سنگی از سنگهای بیت المقدس
مگر یافته شد زیر آن خون تازه در غایت سرخی و آنخرج البیهقی عن اُم حبان
قالت یوم قتل الحسین اظلمت علینا ثلاثا وکم نیس منا احل من
زعفرانهم شیئا یجعلہ علی وجهہ الا احرق وکم یقول
حجر بیت المقدس الا وجد تحت دما عظیم وبراورد بهی از اُم
حبان گفت روزیکه کشته شد حسین تاریک شد دنیا بر ما سه روز و سه شب
یکی از ما از عفران خود پیروی را که ببالد بر روی خود مگر میسوخت و گردانیده می شد
سنگ بیت المقدس مگر یافته می شد زیر آن خون تازه در غایت سرخی و نیز مر
که آنروز هیچ سنگی در دنیا بر داشته نشد که زیر آن خون تازه بغایت سرخی بنو
و آنخرج البیهقی عن علی بن مسهر قال حد لکنتی جدی قالت کنت
ایام قتل الحسین جاریة شاکبة فکانت السماء آیاماً سبکی له وبراورد
بهی از علی بن مسهر گفت که خبر دادم از جده من گفت که بودم روزهای شهادت حسین

و در روزی که کشته شد حسین در آن روز سه روز و سه شب تاریک شد دنیا بر ما و آنروز هیچ سنگی در دنیا بر نداشته نشد که زیر آن خون تازه بغایت سرخی بنو و آنخرج البیهقی عن علی بن مسهر قال حد لکنتی جدی قالت کنت ایام قتل الحسین جاریة شاکبة فکانت السماء آیاماً سبکی له وبراورد بهی از علی بن مسهر گفت که خبر دادم از جده من گفت که بودم روزهای شهادت حسین

دختر فوجوان پس آسمان میگرسیت بر او تار و زهای چند باید دانست که روایات
 در باب گریه آسمان از سلف منقول است چنانچه ابن جوزی از ابن سیرین روایت کرد
 که از روز قتل حسین تا سه روز دنیا تاریک ماند و بعد از آن سرخی در آسمان ظاهر شد و آن
 تعبیر منقول است که آسمان جستن گریه نمود و گریه آسمان سرخی او است و گویند
 که آسمان تا شش ماه سرخ ماند و ابن سیرین گفته که سرخی شفق بر کناره آسمان مرسوم
 و جهان است بعد قتل حسین حادث شد قبل از آن سرخی نمودی و وجودی آسمان
 نداشت و از آن بعد پیر موی است که سرخی شفق بر آفاق آسمان قبل از شهادت
 شاه شهیدان مری و محسوس نبود و ابن حوری گوید که حکمت در سرخ شدن آسمان
 اینست که چون از غرض غضب خون بجوش می آید موجب سرخی رنگ چهره میگردد
 و ذات باری غرامه که منزه از بلغم و لوازم آن است نشانه غضب خود را بذر لویه
 سرخی کناره آسمان ظاهر کرد تا این سرخی شفق دلیل بر شمن غیظت معصیت
 قاتلان حسین و ظهور رنگ غضب الهی بر ایشان باشد و بعضی گویند که بعد قتل حسین
 تا هفت روز آسمان گریه کرد و گریه او بر تپه رسیده بود که از سرخی آسمان دیوارها
 و عمارتها هم رنگ لحاف معصوم گشته بود و کواکب و شواهب از آسمان چندان
 بارید که بیکدگر افتاد و روز قتل حسین خون از آسمان بارید که تا دقتی نشان آن
 زمین باقی ماند و هر فوجی و لباسی که رنگین بخون آسمان گردید سرخی رنگ آن
 تا پاره پاره شدن روی زوال ندیده و بعضی روایت کرده اند که روز قتل حسین از
 آسمان خون بارید که از خانه ها و کوچه های خراسان و شام و کوفه روان بوده و سر
 حسین را که بدار الامانه کوفه آوردند و نهادند از دیوار خانه ها خون روان گردید و
 بر آمدن خون تازه بغایت سرخی از زیر احجار بیت المقدس و احراق زعفران
 در متن رساله بر روایت زهری و ام حبان مذکور است و در روایتی که روز قتل حسین

نوشید آنرا و سیلاب نمیشد و همچنین قاتلان اگر عذاب و کمال مبتلا شده بودند
 چنانچه نمیدی ازان اگر خدا خواست و رحمت مذکور شود و باقی از آثار و علامات
 نوح جن است آنرا باید شنید و آنچه از ابو نعیم عن حبیب بن ثابت
 قَالَ سَمِعْتُ الْجَنَّةَ تَنُوحُ عَلَى الْحُسَيْنِ وَهِيَ تَقُولُ شَعْرَ مَسْحِ
 النَّبِيِّ جَبْنَهُ فَكَلَهُ بَرِيقٌ فِي الشَّوْءِ وَرَأَى أَبُو آدَمَ فِي عَلِيٍّ أَقْرَبَ
 وَجَدَهُ خَيْرُ الْعُودِ وَدِدِهِ وَبِزَنِ آدَمَ أَبُو نَعِيمٍ از حبیب بن ثابت گفت
 که شنیدم زنی را از جنان که میگفت چشمتان و ما اینکه میگفت که مسح کرد
 و کوبید پیغمبر پیشانی او را پس بود برای او نور و روان و رخسار بارید و ما او را
 بودند از عهدگان قریش و بود بدش بهتر از ما یعنی حیدر نوح میگردد و حسین
 و میگفت بران و میگفت آنچه بیانش رفت و آنچه از ابو نعیم عن حبیب بن
 حَبِيبِ بْنِ ثَابِتٍ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ مَا سَمِعْتُ نَوْحَ الْجَنَّةِ مُنْذُ
 قُبُضِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ إِلَّا اللَّيْلَةَ وَمَا أَرَى
 ابْنِي إِلَّا قَدْ قُتِلَ يَعْنِي الْحُسَيْنَ فَقَالَتْ مَجَارِيهَا الْخُرُوجِي فَأَسْأَلُكَ كَلِمَةً
 إِنَّكَ قَدْ قُتِلَ وَأَنَّ الْجَنَّةَ تَنُوحُ شَعْرَ النَّبِيِّ فَأَبْهَلِي بِجَهْدِهِ
 وَمَنْ يَبْكِي عَلَى الشَّهِيدِ أَوْ يَعْدِي عَلَى رَهْطِ قَتْلِهِ هُمْ الْمَنَائِدُ
 إِلَى مُسْتَجِيرٍ فِي مَلِكٍ عَقْدِي و برآورد ابو نعیم از طریق حبیب بن ثابت
 از ام سلمه گفت شنیدم نوح و گریه جن را از روزیکه قاتل یافت پیغمبر خدا را
 علیه الله و سلم گمراشتن نمی بینم مگر اینکه پس من تحقیق گشته شد یعنی حسین پس
 فرمود کثیر خود را که بیرون روی پس پس خبر داد کثیر بانیکه تحقیق گشته
 حسین و بدستیکه حیدر نوح میکنند و بخواند آگاه باش ای ختم پس گویید زار
 بکن بگوشتش عام و گنیت که گریه کند بر شهیدان بعد از من بر گریه می که شهید

که چون زنان اهل بیت را بر شتران نشاندند و در میان مظلومان را بر نیزه گذاشتند بطرف
 شام روان شدند منترلی رسیدند و در آنجا پیری بود در نزدیکی آن فروکشیده بود
 که بر دیوار آن پیریت فرو بر مر قوم است از راهب آن دیر پرسیدند که نویسنده
 این بیت که ام است راهب گفت که من اینقدر میدانم که این بیت برین دیوار از
 مدت پانصد سال قبل بعثت نبی شما نوشته شده است و بعضی گویند که دیوار
 دیر بنه گافته شد و دست و قلم از آن برون آمده این بیت را از خیزن شت
 و گویند که چون راهب بجال سیرال اهل بیت و قیوم یافته بسیارک سید الشهدا
 بر سر نیزه دید با خود گفت که این قوم بکسان که پس منی خود را کشتند و اهل بیت
 او را ذلیل و خوار کردند و با آن چهارست اشقیای مخاطب شد گفت که ده هزار
 درم از من اینک بگیرید و این سر که بر نیزه سید را یک شب پیش من بگذارید
 نیز دیدم که از لبس حریت آتش طمع بودند قبول نمودند پس آن راهب بسیارک
 از دست اینها گرفته بخلوت برده غسل داد و خوشبو مالید و برز انومی خود نهاده مشابه
 انوار خدا در جمال حق نما میکرد و بدیده سر خود معاینه می نمود که انوار تجلیات از سر
 مبارک تا آسمان میرو و طبقات نورپی در پی تابش از آسمان بر سر مبارک
 میروز و بلاخطه این حال مسلمان شد و بقیه عمر خود را در محبت و ولای اهل بیت
 و انقیاد احکام اسلام گذرانید و پایفای موعود پر درخت و نه راه در میان گروه
 برختان داد هرگاه آن بدآلان در مبار از صره کشیده خواستند که میان خود
 قسمت نمایند دیدند که آن دراهم خاکستر بودند و بر یکطرفی از آنها ای و لا تحسبن الله
 لحاقاً لعمای القل و الظالمون و بر طرفی دیگر کریمه و سیکم الذین ملکها ای منقلب فاجون
 قی بود بر آباب بصیرت و صاحب معرفت پوشیده و نهان نبوده باشد که همیشه آثار
 عجیبه مشاهد غریبه که بیانش برفت برمان ساطع و حجت قاطع عظمت و اقدار کربلا

و تمامات سیدالشهداست لیکن مرگ عجب تر از آن متصور عیست بگوش
 من میوش باید شنید که ارشاد میرود و ختم کلان بران می شود و آخرت حق بنی شمس اگر
 عَنِ الْمَرْهَاتِ بْنِ مَرْوَةَ قَالَ أَنَا وَاللَّهِ رَأَيْتُ رَأْسَ الْحُسَيْنِ عِزِّهِمْ حِينَ قُتِلَ وَأَنَا
 بَدَ مَشْقُوقٌ وَبَيْنَ يَدَيِ الرَّأْسِ رَجُلٌ يَقْرَأُ سُورَةَ الْكَهْفِ حَتَّى تَلْعَنَ
 قَوْلُهُ نَعَالِي أَدْحَسِيَّتْ أَنْ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالزُّنُوفِ كَانُوا أَهْلَ
 الْإِيمَانِ عَجَبًا فَانْطَلَقَ اللَّهُ الرَّأْسَ بِلِسَانٍ ذَرْبٍ فَقَالَ عَجَبٌ مِنْ لَدُنْكَ
 قَتْلِي وَخَلِي وَبِرَّادِ بْنِ عَسَاكَرٍ دَالِ مَهَالِ بْنِ عَمْرِو كَفْتُكَ مَنْ بَخَاؤُهُ يَوْمَ مَعْرَتِهِ
 وَقَتْلِكَ بِرَأْسِهِ شَاهِدٌ بِرِيزَةِ مَنْ يَشْتَقُ بُوْدَمَ وَبِشِشِ سَرْسَاكِ مَرْدِي خِيَوَ الْبُشُوكُ
 وَبِشِشِ رَأْسِ الْكَاهِلِ سَحِيدِ بَيْنِ آيَةٍ كَمَا مَعْنَى أَنَّ أَيْنِسْتَ آيَا مَعْدِ شَتِيٍّ كَمَا أَصْحَابُ
 كَفْتُكَ وَتَمِيمَ الْأَعْيُوبِ كَمَا نَشَأْنَ قُدْرَتِ مَا بُوْدَمَ لَيْسَ كَوَا كَرْدِ خَدَا اِيْتَعَالِي سَهْلِكُ
 بِرِزَانِ تَمِيمِ لَيْسَ كَفْتُكَ عَجِبُ تَرَا زَيْنِ كَشْتِ شَدْنِ مَنْ وَبِشِشِ بَرْدِ شَتِ
 شَدْنِ سَرْسَتِ بُوْدَمَ نَمَانْدِ كَقَصْدِ أَصْحَابِ كَفْتُكَ كَمَا تَمَامِ صَدْرِ سَالِ بَغَا
 حَوَابِ فَنَنْدِ وَچُونِ مِيدَارِ شَدْنِ كِرْدِ زِيَا پَارِهِ اَزَانِ بِمَقْدَارِ خَوَابِ خَوَارِ پَنْدِ
 هَرْ جَنْدِ شَتِ كَرِ عَجَابِ قُدْرَتِ اَلْهِ سَتِ چَا نَخِ تَقَا صِلِ اِيْنِ قَصْدِ وَتَقَا سِرِ قِرَانِ
 وَكُتُبِ اَوَا رِخِ بَجَا يِ خُوْدِ كُورِ سَتِ لَيْكِنْ قَتْلِ شَاهِ شَهِيدَانِ وَجَلِ سَرْسَاكِ بَرِ
 نَبَرِ عَجِبِ تَرَا زَانِ سَتِ نِي نِي كَمَا جَاعَتِ يَزِيدِيَانِ بَا وَبِشِشِ تَقْوَهْ بَكَلِ شَهَادِ
 وَاقِلِ رِخْوَتِ خَاتَمِ الرِّسَالَتِ وَاتِّحَالِ رِسْمِ اسْمِ اِسْلَامِ طَمِخِ خَامِ طَامِ دِنِي
 قَتْلِ فَرَزَنْدِ رِشْوَلِ وَبَكْرِ كُورِ شَتِ بُوْلِ بَرْدِ خَتْمِ دُو دُو بَا يِنِ رِسَالَتِ رَا بَا مَالِ حَا
 وَآفَاتِ مِیَا خَتْمِ سِرِ سِرِ دَارِ نَوْجَوَانِ بَشْتِ رَا بَرِ تَبِغِ وَخَجَرِ بَرِيدِ لِسَرِ نَبَرِ كَشِ پَنْدِ
 دَسْتُورَاتِ اِلْمَرْزَةِ عَصَمَتِ وَطَهَارَتِ دِلْبَلِي پَرْدِ بَرِ شَتِ شَتِرَانِ نَشَانِدِ شَهْرِ
 كَرْدَانِدِ دَرِ دِگَرِ رِزِ سَتِ بِيَادِ اَنِ بِيَادِ اَنِ هَرْ جِهِ اِسْتِ قِتَالِ بِلِ بِلِ نَبُوْتِ

بیان ششم از آن بزرگان قلم گذشته و با اینهمه مدعیان دین اسلام بودند و خود را
 مؤمن و مسلمانان ظاهر می نمودند فاعترفاً بالاولی الالبصار ان هذا الشیء عجیب است
 و در بیان حال قاتلان خیال آن مال بر کسانیکه تصفح کتب تاریخ نموده اند مخفی نبوده
 باشد که هر کس که مباشرت قتل و سرکشی قاتلان و راضی و خورسند شهادت
 شاه شهیدان گردیده قطع نظر از عذاب و کمال اخروی که مستحق و سزاوار آنست و این
 دارنا پدیدار بسیاری کردار خود رسید چنانچه از زهری منقول است که هر سیکه در
 معرکه کربلا بمعرض مقابل حضرت سیدالشهدا بود بی دیدن عذاب کشیدن سزا
 اعمال بد از دنیا رفت بعضی بقتل رسیدند و بعضی نابینا شدند و بعضی را سبیه
 گشت و بعضی را اولادک فرصت ملک و دولت از دست رفت و بعضی تشنگی
 مردند و بعضی بد دیگر عقوبات مبتلا گشتند و مردی است که جماعتی با هم گرد
 میزدند که بچکس از دشمنان حشین ندیدیم که بدون ابتلا و مصیبت و بلا از
 دنیا رفته باشد که پیرمردی از آن جماعت گفت که من شریک قتل حشین بن علی
 بودم و هنوز مصیبتی پیرامون حال نگشت درین سخن بود که برای راست گردان
 قضیه چراغ از جای خود برخاست شعله چراغ او را در گرفت و سوزشی در نهادش
 افتاد که در جماعت سیکشت و سیکفت که سوختم سوختم تا آنکه رفته رفته خوشین را
 بدریا انداخت چون این آتش افروخته قهر الهی بود آب دریا کارش خاصیت غنی
 گرفته چنان او را سوخت که وجودش عطش بنم شد و از خندی رویت کرده اند
 که شخصی مرا بصفیافت طلبید و مردم در هر شریک مجلس بودند که میان کلام مکرر
 معرکه کربلا بربانها رفت گفتند که هر که شریک قتل حشین گشت بعقوبتی مبتلا
 شده بروین بانی که امیر مجلس بود بی محابا گفت که من حاضر معرکه کربلا بودم و
 هیچ آفتی بمن نرسید هنوز این حرف باجمام نرسیده بود که شعله از چراغ حشمت

و بر بدنش افتاد و آنکس را تمام سوخت راوی گوید بخدا که من چشم خود را دیدم
 که گویا انگشت سوخته افتاده بود و نیز مروی است که مروی از لشکریان ابن زیاد
 که حسین را با فتراک بسته بودند شترهای در نکو منظری داشت بعد از نیکه دیدن
 روی او تیره و تاریک تر از قبر گشت گفتندش تو که خوبترین مردم و حسن و جمال
 بودی چه شد که رویت باین روز سیاه نشست گفت از روزیکه حسین را بفتراک
 بسته ام دو کس هر روزه می آیند و هر دو باز و گرفته کشان کشان بسرتش می آیند
 و او را گون بران می آورند و باز می آرند ازین روز و شش سیاه و حالش تیره
 است آخر آنکس بهمان عذاب مبتلا مانده و گه گاهی وادی جهنم شد و از واده
 منقول است که پیر مردی از حاضرین مقتل حسین بود چون نابینا گشت از واده
 پرسیدند گفت که رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم را بخواب دیدم که این
 تا باز و چیده در دست مبارکش شمشیری بود کشیده در و بر و آنحضرت فرشت
 چهرین گسترده ده تا قافلان حسین را نوح ساخته بر سر آن فرشت انداخته اند
 همین که نظر آنجناب بران پیر افتاد نفوس کرد و میلی باز خون در چشم کشید که کور
 شد و گویند شخصی در شام ز قتل حسین بود که رویش همچو روی خنجر شده و عجا
 مردم گردید و روایت کرده اند که آنکس که نیری بگلوی عبدالله که شتر علی
 است زده بود و برضی مبتلا گشت که جانب ویش حرارتی و پس لشت برود
 پیدا شد که هر چند رو بروی او با دینین یکش بدند و عقب و تنو آتش می افروزند
 همچنان و او یلای می کرد و آنقدر تشنگی می داشت که سبب سبب آب می خورد و فریاد
 العطش از گام و دهان او بلند بود آخر تشنگش شوق شد و بهمان عقوبت برود
 اینست شمه از حال مردم عوام که حاضر معرکه گریلا بودند اما خواص پس از حال
 یزید پدید و این زیاد منبع فساد و این فساد و شمر بد بیکر و نظای ایشان مجمل است

چندین نفر از لشکریان
 حضرت زین العابدین علیه السلام
 را در روزی که او را
 شتر علی می بردند

که نیرید علییه مایه حق چون از قتل حسین دل خوش کرد حق تعالی آن سر آید اختیار
 قطع نظر از امراض جسمانی که هر چند شاق تر باشد لیکن بلحاظ شرعی اعلاش
 احتمال آن سهل است باز تکالیف فعال شنیدی مبتلا کرد که صورت عذاب الهی ثوابی
 تکلیف از ناصیه حال آن بدال نمودار بود و منجمه آن تخریب مدینه منوره است
 که از دست بیدارش تاسه و عوام و خواص عسکه آن بلده طایفه از قتل و غارت
 امان نیافتند و مقصد کس از صحابه کشته شدند و خانه امام المومنین حضرت
 اسمعه تا ماراج نمودند و تاسه روز نماز یان مشرف بنماز و مسجد نبوی کشتند
 و سنگ و گریه بر زمین بنیف و مسجد شریف جاداشتند و دیگر اعمال فحیه که قلم از
 تحریرش بحال خودی لرز و نرید یان در مسجد نبوی که مورد جنود ملائکه شده
 بود و بطور آورند و از آن جمله هتک حرمت کعبه منظمه که از سنگ منجیق نمایان
 صحن حرم محترم برگشت و ستونهای مسجد شکست و لباس کعبه اسوختند و پرده
 که بر در کعبه کشیده بود آنرا همیه تنویر ساختند تا آنکه روزی چند خانه کعبه بی لباس
 و اهل بیت السدر اید و هلسر ^{چوب بوی} نند و از آنجمله است حلت و اباحت نه سیار مشر
 از قبیل زنا و لواطت و شرب خمر و تریج برادر با خواهر و پشال آن که لواطت
 بر تانید کفر و کافری اوست و تفصیل این سه و آنچه و حوادث بجای خود و شرح است
 المختصر آن شور و خجست سه سال و هفت ماه با بملایم چپن عقوبات از بادشاهی خود
 دم زده پانزدهم ربیع الاول در مقام حص که شهری از بلاد شام است و اصل چشم
 و سنین عمرش بسی و در همان سیده بود که با طوق لعنت و سلاسل کعبه از دنیا
 برفت و از اتفاقات است که روزیکه هتک حرمت کعبه از جور و تعدی پدید آید و آن
 همان و از آن شقی ذخیره خسران را نوشته راه عاقبت کرده رحمت اقامت خوش
 از دنیا بد و رخ کشید و چون نریزد بن معاویه و معاویه پسر نریز را که در جاست خوش

ولی عهد و خلیفه ساخته بود بر تخت سلطنت نشاندند همین که معاویه بادشاه شد بر بنبر
 رفته بعد حمد خدای جل و علا و لغت سرور انبیا علیه الصلوٰۃ و التسلیم گفت که
 خلافت آئین مضبوط خدا و حق خلفای با صفاست حدیث معاویه بن ابی سفیان
 از راه خلافت با علی مرتضی که احق و الیق خلافت بود نزاع و جدال کرد بعد از
 پدرم که میگوید الهیت و استحقاق نداشت بر تخت سلطنت نسبت دیگر
 استحکام حکومت خود چو حسین بن علی فرزند رسول را کشت آخر جانشان بمرد و کشت
 و بال و این بطح حکومت چند روزه همراه خود بر و بعد ازین ناز را اگر گریست گفت
 که من میدانم که محاربه حسین بسیار بد بود که پدرم نمود باز گشت او بسوی من
 که اولاد رسول خدا را قتل کرد و شراب را مباح ساخت و تیغ بیدینه طیبه برده است
 و هتک حرمت خانه کعبه را و داشت من درین خلافت لذتی نمی یابم از اولاد و بنیان
 هر کسی را که راضی شود اسیر گردانید من عقیدت خود را از گردن مسلمانان آویزدم
 پس از منبر فرو آمد و بغیرت نشسته در خانه خود را بر روی خلافت بست بعد از
 بجوار حرم حق پیوست اما حال خسران آل ابن زیاد شقاوت بنیاد پس آن بد
 در قتال مختار بن عبید ثقیفی کشته شد و ابن سعد و شمر را نیز مختار بعد تسلط خود بر کوفه
 بکشت و رویت که چون مختار تسلطی بر کوفه یافت عرض اسیران در خواست فرمان
 داد که که بمانند و لشکر ابن سعد و شمر یک قتال حسین بن علی بودند یک یک اسیر شدند
 و هر چند چند کس را نشان دادند همه را گردن زده بدار کشید و مختار علامه
 خود را فرمود تا ابن سعد را حاضر کنند حفص بن سعد حاضر شد مختار پرسید که پدرت
 کیاست گفت در خانه نشسته است مختار گفت که الیا از حکومت رنجی اعمال
 آن دست برداشته چگونه بانه شمشیر فرقت حسین چرا خانه نشینی اختیار نکرد و کم
 تا ابن سعد بریند و پیشش را نیز کشتند و شمر را طلبیده نیز گردن زد و سرهای

اینها را پیش محمد بن حنفیه فرستاد و پسر حکم داد که بقیه مردمان که شریک ابن سعد
 معمر که کربلا بودند هر کرا یا بیک بشیاء چون آمد و دستند که مختار و سعد و قصاب
 حنین است از کوفه قصد گریز به بصره کردند لشکر مختار عقب ایشان افتاد هر
 که دستیاب می شد می کشتند و تنش می سوختند و خانه او را غارت میکردند چون
 خولی بن یزید را اسیر کرده پیش مختار آوردند فرمود که اول بر دست و پای او
 بریدند بعد از آن بدار کشیدند پسر تنش با تش سوختند و چنان دیگران را
 که از لشکریان ابن سعد یافتند بعقوبتی کشتند القصبه چون مختار از قتل ابن سعد
 و عمر و خولی بن یزید علیهم السلام الفدا ابی یوم الحساب خاطر جمع کرد و در بند
 قتل ابن زیاد افتاد و چنانچه ابراهیم بن مالک اشتر را با جماعتی از سپاه بمقابله
 ابن زیاد فرستاده همین که ابراهیم بموصل واصل شد ابن زیاد بکنار دریا
 که بمفاصل پنج فرسنگ از موصل واقع است لشکر کشیده بنای مقابله انداخت تا
 آنکه صبح محارب از طرفین بظهور آمده هنگام نماز شام سپاه ابراهیم لشکرش را
 را که همراه ابن زیاد بودند شکست داد چون فوج ابن زیاد بهریت خورده رو بفرار نهاد
 لشکر ابراهیم بتعاقب فراریان افتاد و ابراهیم حکم داد که از فوج مخالف هر کس را
 که یا بند زنده بگذرانند چنانچه بسیاری را از همراهیان ابن زیاد از جان کشتند و این
 هم کشته شد تا سر ابن زیاد بریده پیش ابراهیم حاضر کردند ابراهیم آنرا پیش مختار بگفت
 فرستاد چون ملبرن زیاد بکوفه رسید مختار بزم خود آراسته و اهالی کوفه یکجا ساخته بدار
 جلوس نموده فرمود که بر این زیاد حاضر کنند چون سرش حاضر کردند گفت که نیست
 سر ابن زیاد ای مردم کوفه ببینید که خصاص خون حنین ابن زیاد را زنده نگذاشت و آن
 مفتاح النجا بمنقول است که در دانه مختار افتاد هر کس از مردم شام بقتل رسیدند
 و این دانه روز عاشورا سال شصت و هفت هجری بکشدش از موکر کربلا اتفاق

و نیز کوايات صحاح مروی است که هرگاه سربازان او را پیش مختار جانشین کردند
 ناگاه ماری درآمد میانه سرها شده در سوراخ بینی ابن زیاد رفت و اندکی قرار
 گرفته از دلمان او برآمد باز در بینی رفت تا غائب شد گویند که مار بدینسان سوار
 آمد و رفتی کرد با کله ابن زیاد و ابن سعد و ثمر ذی الجوشن و عمر بن الحجاج و قیس
 بن اشعث کندی و خولی بن یزید و سنان بن انس نخعی و عبد الله بن قیس
 و حکم بن لیث و غیره بن ملوک و غیره ایشان از اعیان یزید یعقوبت ما مبتلا شد
 بقتل رسیدند و تنهای اینها را زیر سم سپان گذاشتند و اسب پل را بر آنها
 دو انداختند چندانکه استخوانها ریزه ریزه گردیده با خاک برابر شد و پوشیدنی نبود
 که در کتب تاریخ اختلاف است در بعضی ذکر قتل ابن سعد و ثمر و غیره قبل از قتل ابن
 است و در بعضی بعد از آن و کيفماکان منتقم حقیقه حسب وعده که بیان شد در ضمن
 اخبار و انچه که بلا بر وایت حاکم مقدم شد ساری اجمال فتنه حسین را از دست مختار
 بکنار آنها نهاد کوشش و اذلی نهایت کار ظهور در ناصیه اعتقاد مختار کرده چنانچه
 حال بدآتش در کتب تاریخ مسطور است و هرگاه مختار بکوفه و اطراف و جوانب آن
 مسلط شد داعیه محاربه با عبد الله بن زبیر در سرش جا کرد و عبد الله برادر مختار
 و قوت یافته مصعب بن زبیر برادر خود را بمحاربه مختار نامزد کرد چون مصعب
 بصره بمحاربه مختار روان شد میانه مصعب مختار طرح جدال و قتال افتاد و فتح
 نصیب مصعب گردید و مختار درین معرکه بقتل رسید همین که مصعب بن زبیر
 بکوفه و نواحی آن استیلا یافت عبد الملک بجنک مصعب فرستاده هنگام
 قتال گرم ساخت و فحیاب شد و مصعب بن زبیر و ابن ابراهیم بن مالک استیلا
 رسید از ابن عمر بنی منقول است که با عبد الملک گفت که من اولاً حسین را
 بدار الاماره و زبری ابن زیاد و دیدم بعد از آن سربازان زیاد را پیش مختار و بعد از آن

سر قندار را بر حضور مصعب بعد از آن سر مصعب را بجلال فرغ می بینیم ازین و الا
 پناه میجویم که بدیگاریست که بازگشت سرای ریدیان با نیامی شود و ملک
 با صفای این سخن از مجلس برخاست گفت که بنای این قصر مبارک را
 از پادشاه مجله هرگاه عبدالملک بر ضعیف نظریافت و مضروب گشته شده
 که در و نواحی آن در تصرف او درآمد خواست که سپاه برای قتال عبدالعبد بن
 بکانه فرستد و اول بکانه بچاسان اجابت نکرد که در حرم خدا که جدال و قتال در آن
 حرام است چگونه محاربه می آید روزی حجاج پیش عبدالملک حاضر شده گفت که
 سخن دوش بخواب دیده ام که سلیمان زیر را از تنش بریده ام عبدالملک داشت
 که حجاج راضی بفرستد مکه برای مقاتله این زیر است فوج خود را پای نام حجاج
 کرده بکانه فرستاد حجاج که هلاک از طائف بود چون بدانجا رسید سپاه دیگر
 جمع ساخته متوجه سمت کعبه شده زائره قتال را با این زیر پشمال آورد و
 کمر ستاخی با بسته دهن محافظت آداب کعبه را یکسر از دست اعتقاد گذارست
 تا آنکه تمامی حرم محترم زبکین بخون گشتگان گردید و عبدالعبد بن زیر شربت
 شهادت چشید بعد از آنکه این مرحله هم طی شد حکومت مروانیان و شامی
 و حجاز و دیگر ممالک استقرار گرفت و نامز راه دوام و استمرار یافت و آنچه قفسیر
 سور که انا انزلناه فی لیلۃ القدر بذیل کریمه لیلۃ القدر خیر من الف شهر از حضرت
 امام حسن علیه السلام مرویست که مراد از هزار راه است ملک و سلطنت بنی امیه است
 بطور آمدن است و رور و قانع که ترتیب آن محفوظ ظاهر نیست بود و حواله بقلم نمود
 و بعد ازین آنچه جلوه شده گرفت بخوف الطناب کلام طایف شمع از بیانش بجا فرست
 الحمد لله که کتاب منقذ ابتهاد در بیان شهادت حضرت عیسی که تأیید تصنیف شاه اسلام است و در حرم بنای خود
 در مطبع مطبوعه الطبایع گردید

وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا

سِرًّا لَّهُمَا دُتَيْنِ

مَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا
وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا

لَا تُعْطِي يُونُسَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأَعْطِي الشُّكْرَ مَا أَعْطَى

یونس علیہ السلام اور حضرت بڑی شکر گزار بنے

نُوحٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَقَدْ نَزَّ إِلَيْهِ كَلَامَاتُ آخِرٍ مِنْ أَنْوَابِ

علیہ السلام بلکہ ان سے زیادہ حضرت مین اور کمالات انہی چنانچہ ولایت

الولايات والمحورية المطلقة والإصطفاء المطبق

ہر قسم کی اور سب طرح کی **ف** مجموعے اور سب کاموں کی مقبول

وَالرُّؤُوفَةُ وَالْقُرْبُ الْأَتَمُّ وَالشَّفَاعَةُ الْعُظْمَى وَالْجَهَادُ الْأَمَامِيُّ

۱۵ اور نہایت خدا کی نزدیکی اور شفاعت کبرے ۱۶ اور کافروں کی

أَعْلَمُ اللَّهُ تَعَالَى الْغَيْبِ ذَلِكَ مِنَ الْقَمَلِ لَا زَكَاةَ الْوَسِيمِ

۲ سوائے اسکے اور کمالات جسے علم ابشار

وَالْعِرْقَانِ الْأَسْمَ وَالْقَضَاءِ وَالْفُسْيَاوِ الْجُنْهَادِ وَالْإِخْتِسَارِ

۱۱۱ اور قسط فیصل کرنا ۱۱۲ اور فتویٰ دینا ۱۱۳ اور احتیاط ۱۱۴ اور محتسب ۱۱۵

وَالْقِرَاءَةُ وَغَيْرُهَا لِكَيْ لَا يَكْمُلَ لِمُحْصِلٍ لِنَفْسِهِ وَوَحْدٍ

ت و غیرہ **ف** لیکن آپ میں ایک کمال باقی رہ گیا تھا کہ حضرت کفایت میں حاصل نہ تھا یعنی

الشهادة والشرع عند حصولها ينفسى صلى الله عليه

اور آپ کی ذات میں اسکی حاصل نہوینکا بے حد بہ تھا کہ اگر آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

وَسَيَكُونُ اسْتَشْرَافِي الْحَرْبِ لَأَدَى ذَلِكَ إِلَى كَسْرِ

جنگ میں شہید ہونے تو شوکتِ اسلام کی

شُكْرُكَ الْإِسْلَامَ وَاخْتِلَالَكَ الدِّينَ فِي نَظْمِ الْعَوَامِّ وَمَوْلَى

جائے اور دین میں عوام کی نزدیکی

سُتَشْرِدْ غِيْلَهُ وَسِرَاكُمَا وَقَع لِبَعْضِ خُلَفَاءِهِ لِإِسْتِخْرَارِهِ

۱۶۱ چکی کے شہید ہو جانے سے جو

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ هُمْ عَنْ آلِهَتِهِمْ أَهْلَكُونُوا

لَمْ يَشْهَدْ بِلَوْلَا تَمَّتْ لَشَهَادَةٍ لَّأَن تَمَامَ الشَّهَادَةِ أَنْ

مشہور نہ ہوتے بلکہ پوری شہادت ہی نہ ہوتے اس واسطے کہ پوری شہادت اس کا نام ہوگا کہ

يُقْتَلُ الرَّجُلُ فِي الْغُرْبَةِ وَالْكُرْبَةِ وَأَنْ يُعْقِرَ جَوَادُهُ وَيُلْقَى

آدمے ماراجادی مسافری اور سخت بین اور اس کی گھڑی کی کوہن کا بی جاوین اور

حُشَّتُهُ مَطْرُوحًا وَيُقْتَلُ حَوْلَهُ جَمْعٌ كَثِيرٌ مِنْ أَهْلِ

آہل کی لاش میدان میں پڑی ہوئی اور اس کی گردا گرد بہت لوگ با عزت

أَهْلِيَّائِهِ وَقَارِبِيهِ وَأَنْ يُهْبَ مَالُهُ وَأَنْ تُؤْمَرَ نِسَاؤُهُ

اور قریبوں کی بیویاں اور مال اس کا لوٹا جاوی اور اس کی بیبیاں اور بیہ لڑکے

وَأَيُّامُهُ كُلُّ ذَلِكَ فِي ذَاكَ اللَّهُ فَاَنْقَضَ حُكْمُ اللَّهِ تَعَالَى

قید میں گرفتار ہوں اور یہ سب مصیبتیں صحت اللہ کی پہلی ہوں اور اس کی کسان کی بیجا

أَنْ يُلْحَقَ هَذَا التَّكْمُلُ الْعَظِيمُ بِسَائِرِ كَمَالِهِ بَعْدَ وَقَاتِهِ وَ

کہ ملجاوی یہ بڑا کمال حضرت کے کمال میں بعد آپ کی وفات کی اور

انْقِضَاءُ أَيَّامِ خِلَافَتِهِ الَّتِي تَبَانِي الْمَغْلُوبِيَّةَ وَالْمَظْلُومِيَّةَ

بعد گذرانی ایام خلافت کے کہ دینا اور مظلومی اور اس کی سانس میں

بِرَجَائِهِ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ بَلْ يَأْقُرِبُ قَارِبِيهِ وَأَعْرَاقُ كَلَدِهِ وَمَنْ

ہو اس کی معجزہ دون اہلیت کے بلکہ ہوا سنی اس شخص کی جو بہت ہی قریب ہو حضرت کی قریب اور ہر ایک غور و غور ہوا اور

يَكُونُ فِي حُكْمِ آبَائِهِ حَتَّى يُلْحَقَ حَالُهُمْ بِحَالِهِ وَيُنْدَرِجَ

بمذری آپ کے بیٹوں کی سو تاکہ ملجاوی اوکا حال حضرت کے حال میں اور اصل ہو

كَمَالِهِمْ فِي كَمَالِهِ فَتُجْمَعُ عَنْكَ يَا اللَّهُ تَعَالَى بَعْدَ انْقِضَاءِ

در کمال انصاف کی مدد سے جو معجزہ ہوئی عنایت اللہ

أَيَّامِ الْخِلَافَةِ إِلَى هَذَا الْحَاقِ فَاسْتَبَابَتْ لِحُسْنِ

دون خلافت کے یہ حسن کمال کمالی پر تو نائب بنایا حسین

عليه السلام مناب جدهما عليه افضل الصلوات

عليها السلام کو نانائے مقام پر اوپر برتر درود اور

التحيات وجعلتهما رايتين لملا حظته وجعل بين الجمال والرحمة

رحمت اور دونوں کو دماغی بنائی پر نوری کمال محمدی کی اور دو رخسار پیرای جمال مصطفوی کی

لما كانت الشهاداة على قسمين شهاداة سر وشهاداة علان

جو کہ شہادت دو قسم پر تھی ایک تو لمبھارت پوشیدہ اور دوسری بیجا آشکارا

قسمت عليهم فاخص السبب الاكبر بالقسم الاول وما

دونوں پر بہت گہمی تو مخصوص ہوئی بڑی صاحبزادی علی علیہ السلام کی واسطی اور جو

كان امرها مستورا لم يظهرها ذكر في الوحى وانهم امرها

وہ امر مخفی تھا جبریل علیہ السلام کی کہلی اور کاندھ کو نہ کیا اور جب شہادت

عند الوقوع ايضا حتى وقعت على ايدى زوجتيه

واقع ہوئے تو ہی شہیدی رہا یہاں تک کہ پہنچ کر واقع ہوئی حرم خاص بہت

الزوج من عار الحق المحبة دون العداوة وكل ذلك

حالا کہ بی بی علا تون محبت سستی نہ کہ عداوت سستی اور بہ سب

لانه مبني على السر والاختفاء ولذلك لم يخبر به النبي

اسوا علی ہوا کہ اس شہادت کی بنا پوشیدگی پر تھی اور اسلی علی جناب سات پناہ صلی اللہ علیہ وسلم کی

صلى الله عليه وسلم ولا امير المؤمنين رضى الله تعالى

بہنی اسکی خبر نہ لے اور نہ امیر المؤمنین علی رضی اللہ تعالیٰ

عنه ولا غيرهما واختص السبب الاصغر بالقسم

عزلی اور نہ کسی اور فی اہم مخصوص ہوئی چوٹی صاحبزادی علیہ السلام کی شہادت پر ہی

الثاني ولما كان مبني امره على الشهادة والاعلان

دوسری اور جو بنا اسکی شہرت اور اعلان پر تھی

و
عبداللہ شہداء مکالمات
و
زینب بنت جحش
و
دو دن کا بیانیہ
و
ایک ہی حال میں
و
ایک ہی وقت میں
و
ایک ہی مقام پر
و
ایک ہی شخص پر
و
ایک ہی چیز پر
و
ایک ہی وقت میں
و
ایک ہی مقام پر
و
ایک ہی شخص پر
و
ایک ہی چیز پر

ل و محی مین زبان جبریل علیہ السلام و غیرہ

فرشتوں پر اوسکا ذکر کیا پھر تپا شہادت کی مکان کا **و** اور اوسکا نام **و** اور پتا شہادت کی وقت کا

استبانتند سادات بحری علوم ہوا بہرا و کا شہر بہت ہوا اور برطا ذکر گئی

ایک المومنین کرم اللہ وجہہ نے صفین کی سفیر میں (۱۰۰) بہر حب

شہادت کا واقع ہوا تو اسکا شہر اسطرح بد ہوا کہ ملے

وگئی اور آسمان سے خون برسا اور آواز فیہی سی مر گئے سب کئی

وَرَجَى رَحْمَةَ رَبِّهِمْ وَطَوَّافِ السَّبْعِ حَافِظِ

وَأَمَّا الْفُلُ فَأَنزَلْنَاهُ ذِي الْقُرْبَىٰ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمَ يَافَثَ

رسایون کا گہنا قاتلون کے نقہنوں میں علی بذالقاس اور ہی شہرت کی سباب

هـ لِيُطْلِعَ الْخَافِرُونَ وَالْغَائِبُونَ عَلَى وَفْوِ عَهْدِهِ

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ كَثِيرٌ

یہ دانی اس کے لئے ہے اور نہ کور ہو ان مصائب درونک کا

أمته إلى يوم القيمة فقد بلغت نهاية الشهر

وہابیوں کی ایک نیا جماعت نمودار ہوئی ہے جس کا نام ہے سیرتہ ہادیہ

۱- کتب و نسخ خطی
 ۲- کتب و نسخ خطی
 ۳- کتب و نسخ خطی
 ۴- کتب و نسخ خطی
 ۵- کتب و نسخ خطی
 ۶- کتب و نسخ خطی
 ۷- کتب و نسخ خطی
 ۸- کتب و نسخ خطی
 ۹- کتب و نسخ خطی
 ۱۰- کتب و نسخ خطی

فِي الْمَلَأِ الْأَعْلَى وَالْأَسْفَلِ وَالْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ وَالْجَنِّ وَالْإِنْسِ

عالم بالا اور عالم خاک میں اور عالم غیب اور عالم شہادت میں اور جن اور آدمیوں میں

وَالنَّاطِقِ وَالصَّامِ إِذَا تَمَّ هَذِهِ الْأُمُورُ الْمَقْدَمَةُ فَلْيَذْكُرْ

اور گویا اور خاموشی میں **واجب** تمہید اس مقدمی کی ہو چکے تو سب کو لازم ہو گا کہ اگر

مَا يَتَعَلَّقُ بِهَذَا الْبَابِ مَعَ الْإِشَارَةِ إِلَى مَا مَهَّدْنَا مِنْهُ مِنَ الْمَقَدِّمَةِ

جو علاقہ رکھتا ہے اس بات سے مع اشارہ دونوں مضامین کی جگانہید میں مذکور ہو چکا ہے۔

فَنَقُولُ أَمَّا كَوْنُ السَّبْطَيْنِ ابْنَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

سو ہم کہتی ہیں کہ ہونا دونوں صاحبزادوں کا بیٹے جناب پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم کے

فَلَهُ وَجْهَانِ الْأَوَّلُ أَنَّ ابْنَ الْبَيْتِ لِكُلِّ حَكْمٍ إِلَّا ابْنَ وَلِذَا يُعْمَلُ

اس دعویٰ کی دوا بلیکین ہیں اول یہ کہ نواسہ بجای بیٹے کے ہوتا ہی اور اسی جہت سے

عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ وَالثَّانِي التَّبِيُّ فَتَعْلَمُ

عسے علیہ السلام نبی اسمائیل کہلائی اور دوسری بی بی کو حضرت زینب و تہمتی کہنا تھا

ثَبَّتَ بِطَرِيقٍ مُتَعَدِّدَةٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ هُمَا

چنانچہ بہت - وایتون سی ثابت ہوا ہے کہ جناب رسالت مآب صلی اللہ علیہ وسلم فی فرمایا ہے کہ وہ نور

ابن أبي ورفي أحمد في مسنده عن أبي إسحاق السبعي عن

میرے بیٹے مین اور روایت کی حدیثی کتاب مسند مین ابو اسحق شیبانی سے (۱۷) اس سے

هَازِي عَنْ هَازِي عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ كَرِيمِ اللَّهِ وَجْهَهُ

ہانی بن ہاشم اوسنی امیر المومنین علی مرتضیٰ کرم اللہ وجہہ سے

قَالَ الْمَوْلَى الْحَسَنُ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ جَاءَ رَسُولُ اللَّهِ

۱۳۰۰

عَلَى اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لِرُؤُوسِ بَنِي مَاسْمُوتٍ قَالَتْ

اور فرمایا: اے لہلہ! میری بیٹی کو کیا نام رکھنا چاہی؟ منی منی رکھ لیا۔

سَمِيَّةٌ خَالَةُ بِلَالٍ هُوَ حَسَنٌ فَلَمَّا وَلِيَ الْحُسَيْنُ قَالَ رَزِي

قریب حضرت فی فرمایا بیکہ اسکا نام حسن ہی بہر جب پیدا ہوا تو امام حسین علیہ السلام حضرت فی فرمایا کہ

ابْنِي مَا سَمِيْتُمُوهُ قُلْتُ خَرَّبًا قَالَ بَلْ هُوَ حُسَيْنٌ فَلَمَّا وُلِدَ

میری بیٹے کو کیسا نام رکھا ہے فنی مینی عرض کیا کہ حرب فرمایا حضرت نے بلکہ اس کا نام حسین ہی بہر جب پیدا ہوئی

الثَّالِثُ قَالَ ارْؤُنِي اَبْنِي مَا سَمَّيْتُمُوهُ قُلْتُ حَرْبًا قَالَ بَلْ

میں نے عرض کیا کہ حرب یا حضرت فی بلکہ

هو محمد بن ثم قال في تسميته باسماء اولاد هارون شير

اسکا نام محسن ہی سپہر حضرت فی ارشاد کیا کہ مینی اسکے نام رکھے ہیں اولاد مارون علیہ السلام کی نامون پر یعنی شہر

وَشَيْئِيرٌ وَمُسِيرٌ وَأَخْرَجَهُ الطَّبْرَانِيُّ فِي الْكَبِيرِ وَاللَّاحِقَةِ

اور شبیر اور مشیر اور اسی کو روایت کیا طبرانی نے اپنی معجم کبیر میں اور دار قطنی نے

وَالْأَفْرَادَ وَالْحَاكِمَ وَالْبَيْعَةَ وَأَبْنُ عَسَاكِرَ كُلُّهُمْ عَنْ عَسَاكِرَ

نابالافراد میں اور حاکم اور بیوقوف اور ابن عساکر نے سب نے حضرت علیؑ

عَمَّا لَمْ يَلِدْ وَوُجْهَهُ وَأَخْرَجَ الْبُغْيُ وَالطَّبْرَ لِي عَنْ سَلَامَانَ رَضِيَ

کرم اللہ وجہہ سے اور روایت کیا محی السنہ نقوی اور طبرانی نے ایسی ہی مطلب کے مسلمان فارسی رضی

اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ مِثْلَهُ وَفِي الْقَامُوسِ شَبْرٌ كَبْتُمْ وَشَبِيرٌ

اللہ عنہ سی اور قاسم بن حسین شہر بقیم کی وازن پر اور شبیر

قَمِيرٌ وَمَشِيرٌ كَحُلَّتْ بِنَاءُ هَارُونَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ

تفسیر کی وزن پر اور مشہر محدث کے وزن پر بیٹے امین ہارون علیہ السلام کے۔

لَكُمْ مِنْكُمْ مَرءٌ ابْنُ لَمْلَحَظَةٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بسم الله الرحمن الرحيم
 آئینہ واسطے پرتوی جمال محمدی ﷺ اللہ علیہ وسلم کی

الْمُحْسِنِينَ الْأَوَّلَ مِنْ سَجِيَّةِ السَّيَادَةِ الْمُطْلَقَةِ فَقَدْ خَرَجَ

در ذیل سنی ثابت ہی اول بجهت سیادت مطلقہ **شری** چنانچہ روایت کی

سید محمد علی حسینی

سید محمد علی حسینی
میرزا محمد علی حسینی
میرزا محمد علی حسینی

حضرت مکیارون کی یاد

نام الی بن علی

جانبیت کے لئے اس کو جاننا چاہیے کہ اس کو

نہا اور اس کے ناموں پر برہمچاری اور خنڈ

فصل فی بیان حقیقت حیات و مرگ

جناب سالت آب اور آب
سالمہ سیدی اور آب
سیدی اور آب

نام کتاب: شرح و تفسیر کتاب الفصحی
موضوع: لغت و ادبیات
نویسنده: میرزا محمد تقی
محل نگارش: تهران
تاریخ نگارش: ۱۲۸۵

و شہید با صفت
یاد زن محبت کریمه
بارون علیہ السلام مجسم
احسن و حسین

بدان نامہا منتخب علی
ایمیں جو اندر میں
ایمیں سب سے بہتر کی ہیں

عاشق سے نفوی

حکومت ہندوستان
حکومت ہندوستان
حکومت ہندوستان

عليه وآله وسلم كما وقع في رواية ابن عساکر وغيره عن

علیہ وآلہ وسلم کی عداوت ہی چنانچہ روایت کی اس عساکر وغیرہ نے عبد اللہ بن

عَمَّا يَسْ مِنْ أَحِبِّ مَا قَدْ أَحْبَبْتُ وَمِنْ بَغْضٍ مَا قَدْ بَغِضْتُ

عباس سی کہ حضرت فی فرمایا جسینی حسین سی محبت رکھی تو اسکی مجھ سی رکھی اور جسینی ادن سی عداوت رکھی مجھ سی

وَالثَّانِي مِنْ جِهَةِ مُشَابَهَةِ الصُّورَةِ فَإِنَّهُمَا كَانَا كَالصُّوْرَيْنِ

اور دوسری وجہ۔ مشابہت ظاہری ہی محسوس ہو جائے کہ حسین حضرت کی دو تصویر تھی

لَهُ فِي الظَّاهِرِ أَيْضًا فَقَدْ خَرَجَ الْبُخَارِيُّ عَنْ كَيْسٍ قَالَ لَمْ يَكُنْ

ظاہرین و چنانچہ روایت کی بخاری نے انس سے کہ نہ تھا

أَحَدُ شُبَّهَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ

کوئی مشابہت حضرت علیؑ علیہ وسلم کے حسن بن علیؑ

عليه السلام وقال في الحسين ايضاً كان اشبههم به

علیہا السلام سے اور حسین بن علیؑ کو کہا کہ سب سے زیادہ مشابہ نبیؐ سے رسول

لِلَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتَوَرَّى هَذَا الْكِتَابُ مَفْصَلًا لِلتَّرْجَمَةِ

اللہ صلے اللہ علیہ وسلم (۳۱) اور اسے حدیث کہ تیری زلفیں

عَنْ عَلِيٍّ كَرَّمَ اللَّهُ وَجْهَهُ وَصَحْبِهِ أَهْلَ الْبَيْتِ الْحَسَنِ أَشْبَهَ رَسُولٍ

جاء امرؤ منكم

اللَّهُ صَاحِبُ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ۖ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۖ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ لَئِنْ شِئْنَا لَنَذْهَبَنَّهُمْ وَلَنَجْعَلَ لَهُمُ آيَاتٍ ۚ وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنْفَخُ الْكَوْكَبُ ۚ

اللَّهُ أَكْبَرُ لِلَّهِ عِلْمٌ لَا يَنْبَغِي لَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَالْمَلَكُوتِ

اشبه بالشيء الذي الله عليه وسلم فمما كان في سفا من ذلك

السبب في تسمية أبي الله عليه السلام إماماً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وخرج النبي صلى الله عليه وسلم من مكة

وَالْحُسَيْنَ فَقَالَ مَنْ أَحَبَّنِي وَحَبَّ هَيْئَتَيْنِ وَأَبَاهُمَا وَآلَهُمَا

اور فرمایا کہ جو مجھ کو دوست رکھے گا اور ان دونوں کو دوست رکھے گا اور ان کی ماں باپ کو

كَانَ مَعِيَ فِي دَرْجَتِي يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَقَالَ هَذَا حَدِيثٌ مُشْتَرَكٌ

دوست رکھے گا تودہ شخص میری ساتھ ہوگا روز قیامت میں اور کہا یہہ حدیث مشترک ہے

وَقَالَ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ سَمِعَ الْحَسَنَ وَحَسَنَ عَشْرَ

اور روایت کی امام جعفر صادق فی اپنی پاپام محمد باقر سے کہ امام حسن علیہ السلام فی پست سے

حَجَّةً مَاشِيًا وَنَجَّاشِيَةً تُقَادُّ بَيْنَ يَدَيْهِ وَخَرَجَ مِنْ مَالِهِ

حج بپا دہ گئے اور آپ کی اپنی کوتل گھوڑی آگے آگے چل جاتی تھی اور وہ مال

لِللَّهِ عَرَّتَيْنِ وَقَاسَمَ لِلَّهِ مَالَهُ ثَلَاثَ عَرَّانٍ حَتَّى أَتَى كَانُ يَعْطُرُ

خدا کی راہ میں دئی الا اور تین بار آدھا آدھا مال راہ خدا میں تقسیم کیا یہاں تک کہ ایک دئی والا

تَعْلَاؤُكُمْ مُسْكٌ تَعْلَاؤُكُمْ يُعْطَى خُفَاؤُكُمْ مُسْكٌ خُفَاؤُكُمْ كَانُوا

جوئے ایک رکھا ایک سوزہ دیا ایک رکھا اور

وَفَاتُهُ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ سَنَةً تِسْعَ وَارْبَعِينَ عَشْرًا

وفات ہوئی امام حسن رضی اللہ عنہ کی سنہ اوچاس ہجری میں

أَرْحَمَ الْأَقْوَالِ فِي أَوَّلِ رَيْبَعٍ لِأَوَّلِ أَوْفَى آخِرِ صَفَرٍ وَهُوَ

بروایت تیسے اوّل ربیع الاول کو یا آخر صفر میں اور یہی

الشَّهْرُ وَسَبَبُ مَوْتِهِ أَنَّ زَوْجَتَهُ جَعْدَةَ بِنْتُ الْأَشْعَثِ

شہور ہے اور سبب وفات جناب امام حسن علیہ السلام کا یہ ہوا کہ آپ کی ہرم جعدہ بنت اشعث

بْنُ قَيْسٍ سَمَتْهُ بِأَغْوَاةٍ يَزِيدُ بْنُ مَعْنٍ يَتَوَكَّنُ بَنِيهَا

بن قیس نے زہر دیا آپ کو باغواہی یزید بن معاویہ کی اور یزید بن معاویہ

خَمِينَ كَمَا أَنَّ يَزِيدَ جَوَّافَعَكَ فَمَضَى الْحَسَنُ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى

س بات پر اس کی ہر گاہ کا وہ کیا تھا پھر اس کی ویسا ہی کیا اور یزید بن معاویہ رضی اللہ تعالیٰ

وَالْحُسَيْنَ فَقَالَ مَنْ أَحَبَّنِي وَحَبَّ هَيْئَتَيْنِ وَأَبَاهُمَا وَآلَهُمَا
اور فرمایا کہ جو مجھ کو دوست رکھے گا اور ان دونوں کو دوست رکھے گا اور ان کی ماں باپ کو
كَانَ مَعِيَ فِي دَرْجَتِي يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَقَالَ هَذَا حَدِيثٌ مُشْتَرَكٌ
دوست رکھے گا تودہ شخص میری ساتھ ہوگا روز قیامت میں اور کہا یہہ حدیث مشترک ہے
وَقَالَ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ سَمِعَ الْحَسَنَ وَحَسَنَ عَشْرَ
اور روایت کی امام جعفر صادق فی اپنی پاپام محمد باقر سے کہ امام حسن علیہ السلام فی پست سے
حَجَّةً مَاشِيًا وَنَجَّاشِيَةً تُقَادُّ بَيْنَ يَدَيْهِ وَخَرَجَ مِنْ مَالِهِ
حج بپا دہ گئے اور آپ کی اپنی کوتل گھوڑی آگے آگے چل جاتی تھی اور وہ مال
لِللَّهِ عَرَّتَيْنِ وَقَاسَمَ لِلَّهِ مَالَهُ ثَلَاثَ عَرَّانٍ حَتَّى أَتَى كَانُ يَعْطُرُ
خدا کی راہ میں دئی الا اور تین بار آدھا آدھا مال راہ خدا میں تقسیم کیا یہاں تک کہ ایک دئی والا
تَعْلَاؤُكُمْ مُسْكٌ تَعْلَاؤُكُمْ يُعْطَى خُفَاؤُكُمْ مُسْكٌ خُفَاؤُكُمْ كَانُوا
جوئے ایک رکھا ایک سوزہ دیا ایک رکھا اور
وَفَاتُهُ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ سَنَةً تِسْعَ وَارْبَعِينَ عَشْرًا
وفات ہوئی امام حسن رضی اللہ عنہ کی سنہ اوچاس ہجری میں
أَرْحَمَ الْأَقْوَالِ فِي أَوَّلِ رَيْبَعٍ لِأَوَّلِ أَوْفَى آخِرِ صَفَرٍ وَهُوَ
بروایت تیسے اوّل ربیع الاول کو یا آخر صفر میں اور یہی
الشَّهْرُ وَسَبَبُ مَوْتِهِ أَنَّ زَوْجَتَهُ جَعْدَةَ بِنْتُ الْأَشْعَثِ
شہور ہے اور سبب وفات جناب امام حسن علیہ السلام کا یہ ہوا کہ آپ کی ہرم جعدہ بنت اشعث
بْنُ قَيْسٍ سَمَتْهُ بِأَغْوَاةٍ يَزِيدُ بْنُ مَعْنٍ يَتَوَكَّنُ بَنِيهَا
بن قیس نے زہر دیا آپ کو باغواہی یزید بن معاویہ کی اور یزید بن معاویہ
خَمِينَ كَمَا أَنَّ يَزِيدَ جَوَّافَعَكَ فَمَضَى الْحَسَنُ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى
س بات پر اس کی ہر گاہ کا وہ کیا تھا پھر اس کی ویسا ہی کیا اور یزید بن معاویہ رضی اللہ تعالیٰ

عَنْهُ أَرْبَعِينَ يَوْمًا ثُمَّ مَكَانَ فَبَعَثَتْ جَدَّةُ إِلَى نَزِيدٍ تَسْأَلُهُ
 عَنْهُ چالیس روز پہر انتقال ہوا بعد اسی جسدہ نے نزید پلید کو پیغام بھیجا کہ
 الْوَفَاءُ بِمَا وَعَدَهَا فَقَالَ لَا تَأْلَمُ لَنْ تَكُنْ نَرْضَاكَ لِلْحَسَنِ أَفَرَضَاكَ
 ابنا وعسدہ پورا کرے تو نزیدنی جواب دیا کہ ہم شیعہ راہنی کہ تو حسن پاس ہی پہلا اپنی جان کی دہلی
 لَا نَفْسِنَا فَصَارَتْ مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ذَلِكَ هُوَ
 ہم کتب اضی ہوئی سو ہوئی وہ کہتے اون لوگوں سی جنہوں دین و دنیا دونوں پر یادگاری اور یہ
 الْحُسْرَانُ الْمُبِينُ وَكَانَ مَرْضُهُ الْأَسْهَالَ الْكَثِيرُ وَتَقَطَّعَ
 نقصان ہے صریح اور آپ کی بیماری یہ تھ جلاور تریاں مکرے مکرے ہو کر نہ رہے
 الْأَمْعَاءُ وَلَمَّا حَضَرَتْهُ الْوَفَاةُ جَاءَ الْحُسَيْنُ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى
 کھڑی نہیں اور جب آپ کی وفات ہوئی لگی تو جناب امام حسین رستے اللہ تعالیٰ
 عَنْهُ فَقَالَ أَيْ أَخِي مِنْ صَاحِبِكَ قَالَ شَرُّ بَدِ قَتْلِهِ قَالَ نَعَمْ
 عندنی آئی پوچھا کہ اسی بہائی میری تیری پاس کون تھا جیسی میری کرت کی امام حسین فی فرمایا کہ تم کو مارا چاہتے ہیں جیسی تم کو مارا
 قَالَ لَكِنْ كَانَ صَاحِبِي الَّذِي أَظُنُّ اللَّهُ أَشَدَّ لَهُ نِقْمَةً وَإِنْ
امام حسین فرمایا کہ اگر ہی قاتل میرا جو میری گمان میں ہی تو اللہ بڑا سخت بدلا لینے والا ہی
 يَكُنْهُ مَا أَحْبَبْتُ أَنْ تَقْتُلَ لِي بِرَبِّائَتِهِ قَالَ لَقَدْ سَقَيْتُ الشَّيْءَ
 نہیں جیسے میرا گمان ہی تو میں نہیں چاہتا کہ تم کیلئے کو مار دیر ہی اعلیٰ بعد اسی امام حسین نے فرمایا کہ مجھ کو کتے باز رہے
 هَرَارًا وَمَا سَقَيْتُ مَرَّةً أَشَدَّ مِنْ هَذِهِ وَكَانَ عَمْرُهُ الشَّرِيفُ
 پلایا ہی پر ایسا سخت کہتے نہیں پلایا اور بھی عمر شریف آپ کی
 خَمْسَةً وَأَرْبَعِينَ سَنَةً وَسِتَّةَ أَشْهُرَ لَا أَثَامًا وَقَدْ وُلِدَ
 اس آری پینتالیس سال برس کے کہہ دن اور آپ پید ا ہوئے
 لِلَّهِ مِنْ شُعْبَانَ سَنَةِ ثَلَاثٍ مِنَ الْهَجْرَةِ عَلَى الْفَتْحِ
 پندرہویں شعبان سنہ نہیں ہجری ہجری بموجب روایت صحیح کی

وہاں سے لکھا ہے کہ اس کی پلایا
 میں درج ہے کہ اس کے انتقال
 کی کیفیت کہانی بہت سی ہے
 دارنی کی کہ جانتے ہیں
 وہاں کی حالت پانچویں سال کی ہو
 پھر ہی اسی کی کہ گویا وہاں
 اس کے بعد اس کے انتقال
 بعد اشارہ اس کے پاس
 تیار کرتے ہیں
 ہی فصل الخطاب میں
 جگہ امام حسین
 چھ ماہ بعد پلایا
 انہیں کی جیسی نہیں
 ہوا

وَقِيلَ فِي رَمَضَانَ هَذَا مَا يَتَعَلَّقُ بِالشَّهَادَةِ وَالشَّهَادَةُ الَّتِي
 اور بعضی روایت میں آیا ہے کہ رمضان میں پیدا ہوئی وہ یہ ماجرا شہادت تھی کا تھا جو
 اخْتَصَّ بِهَا السَّبْطُ الْأَكْبَرُ وَكَانَ الشَّهَادَةُ الْحَضْرَةِ النَّبِيِّ
 بڑی صاحبزادی کو مخصوص ہوئی ہے۔ پر شہادت ظاہری جو مخصوص
 اخْتَصَّ بِهَا السَّبْطُ الْأَصْغَرُ فَمِنْ مَزَاجِ بَرِّ الْوَقَالِمِ
 ہوئی ہے۔ صاحبزادی کو سو وہ بڑا رفعت
 الْمَشْهُورَةِ وَسَبَبُ شُهْرَتِهَا كُنْ نَوَاحِرُهَا وَنَسَبُهَا
 مشہور ہے اور شہرت کا سبب یہ ہے کہ اس کا نام ہی شہادت ظاہری اور سبب شہادت کا ہے
 لَمَّا تَمَلَّكَ سَيِّدُهَا وَتَسَلَّطَنَ وَذَلِكَ فِي رَجَبِ سَنَةِ ثَمَانِينَ
 کہ جب یزید پلید مالک اور بادشاہ بنا ۸۰ رجب سنہ ساٹھ ہجری میں
 بِدَمِ شَقِ كَتَبَ إِلَى الْأَقَالِيمِ لِأَخَذِ الْبَيْعَةِ لَوْ كَتَبَ إِلَى
 شہر دمشق میں تو اس نے نامی کہی سب ملکوں میں بیعت لینے کی واسطی اور لکھا
 عَامِلَهُ بِالْمَدِينَةِ الْوَلِيدُ بْنُ عُقَيْبَةَ أَنْ يَأْخُذَ الْبَيْعَةَ مِنْ
 عامل کو جو مدینے میں تھا لینے ولید بن عقبہ کہ بیعت یوسے
 الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَاْمْتَنَعَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي
 حسین علیہ السلام سے سوا نکار کیا حسین علیہ السلام نے
 بَيْعَتِهِ لَا تَسْكُنُ فَاسِقًا مَذْمُومًا لِحَدِّ ظَالِمًا وَحَسَنًا
 اس کی بیعت سے اس واسطے کہ تھا یزید مرد فاسق شرابی ظالم اور کو بیعت کیا
 الْحُسَيْنِ إِلَى مَكَّةَ لَا رَيْبَ خَلَوْنَ مِنْ شُعْبَانَ فَدَخَلَ مَكَّةَ
 امام حسین علیہ السلام کی طرف چوتھی تاریخ شعبان کے پہر کی میں پہنچے
 وَأَقَامَ بِهَا وَلَمَّا وَجَلَ الْخَبَرُ إِلَى أَهْلِ كُوفَةِ اتَّفَقَ مِنْهُمْ بَعْضٌ
 اور وہاں ٹہری اور جب یہ خبر کوئے والوں کو پہنچے تو ایک ایک ان میں سے پہنچ کر وہیں

وَقِيلَ فِي رَمَضَانَ
 اور بعضی روایت میں
 اخْتَصَّ بِهَا السَّبْطُ الْأَكْبَرُ
 بڑی صاحبزادی کو
 اخْتَصَّ بِهَا السَّبْطُ الْأَصْغَرُ
 ہوئی ہے۔ صاحبزادی کو
 الْمَشْهُورَةِ وَسَبَبُ شُهْرَتِهَا
 مشہور ہے اور شہرت کا
 لَمَّا تَمَلَّكَ سَيِّدُهَا وَتَسَلَّطَنَ
 کہ جب یزید پلید مالک
 بِدَمِ شَقِ كَتَبَ إِلَى الْأَقَالِيمِ
 شہر دمشق میں تو اس
 عَامِلَهُ بِالْمَدِينَةِ الْوَلِيدُ
 عامل کو جو مدینے میں
 الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
 حسین علیہ السلام سے
 بَيْعَتِهِ لَا تَسْكُنُ فَاسِقًا
 اس کی بیعت سے اس واسطے
 الْحُسَيْنِ إِلَى مَكَّةَ لَا رَيْبَ
 امام حسین علیہ السلام
 وَأَقَامَ بِهَا وَلَمَّا وَجَلَ
 اور وہاں ٹہری اور جب

كثير وكتبوا الى الحسين عليه السلام يريدون ان يغيروا

اور لکھا جناب امام حسین علیہ السلام کو کہ آپ آج کے ہمارے

يبدلون لنا بالقيام بين ايديهم بانفسهم واموالهم

باس نہرین ہم مدد کو جان اور مال سے حاضر ہیں

والتغول في ذلك وتناحيت ليه نحو مائة وخمسين

اور بہت مہانہ اسمین کیا اور تار بند یا خطوں کا آپ کی طرف قریب ڈیرہ سو

كبابا من كل طائفة وجماعة فسير اليهم ابن عمه مسلم

خاکے ہر ایک قسمہ اور گروہ کی طرف سے ہمدردانہ کیا امام فیہا کی طرف چار آدمی بھیجے

بن عقيل وحضرم على نصرته وجماعته فلما وصل مسلم

بن عقیل کو اور انکو تاکید کی مسلم کی مدد اور حمایت پر جس پر جب پہنچے مسلم

الكوفة فنزل في دار المختار بن عبيد وباع الحسين على

کوفہ میں اوتری گھر میں مختار بن عبید کی اور بیعت کی امام حسین کی

يد به خلق كثير اكثر من اثنى عشر الفا فاطمه علي

مسلم کی ہاتھ پر بہت خلق نے زیادہ بارہ ہزار آدمیوں سے واپس لے کر گئی تھی

ذلك النعمان بن بشير ولى الكوفة من جانب يزيد و

نعمان بن بشیر کو جو کوفہ کی حاکم سے یزید کی طرف سے اور

كان صحابيا فهدد الناس على ذلك لكن ائقنى بمجر دالته

تھے وہ صحابی سود ہمکا یا لوگوں کو اس بیعت سے لیکن فقط دھمکی پر مالا

ولم يتعرض لاحد فكتب مسلم وبن يزيد الحضرة وعما

اور کیا تعرض نہ کیا تو لکھ بھیجا مسلم بن یزید حضرت سے اور عمار

بن ابي سفيان بن عوف الى ابن يزيد بن جابر عن امر مسلم وميل

بن ابی سفیان بن عوف سے یزید کو خبر مسلم کی حال کی اور روع

بیان شہادت حضرت مسلم علیہ السلام

اور ایک روایت
بن شہابہ ہزار
اور ایک روایت
بن عباس ہزار
اور ایک روایت
بن عباس ہزار
بن عباس ہزار
بن عباس ہزار

بن عباس ہزار
بن عباس ہزار
بن عباس ہزار
بن عباس ہزار

[illegible]

فَاتَّقِ الْبُهَانِيَّ بْنِ عَزْوَةَ فَحَبَسَهُ وَحَبَسَ جَمِيعَ رُؤَسَاءِ الْكُوفَةِ

سودہ پکا لای بانی بن عروہ کو بہرہ اور سکو قید کیا اور قید کیا سب رہنمون کو نے کو

عِنْدَهُ فِي الْقَصْرِ وَاتَى الْخَبْرُ مُسْلِمًا فَنَادَى بِشِعَارِهِ فَاجْتَمَعَ

ابھی پاس ایک محل میں اور جب مسلم کو خبر پہنچی تو پکارا مسلم نے اپنی گروہ کو سو جمع ہو گئی

مَعَهُ أَرْبَعُونَ أَلْفًا وَحَاطُوا حَوْلَ الْقَصْرِ فَأَمَرَ عَبْدُ اللَّهِ

اوس کے ساتھ چالیس ہزار اور گھیر لیا اونہوں نے اوس محل کو گھیر لیا عبید اللہ بن

الْأَسَدُ أَيْ مَرْءُ رُؤَسَاءِ الْكُوفَةِ أَنْ يَكُونَ لِمَا عَشَاءَ لَهُمْ

ز یا دنی قیدی رہنمون کو نے کو تا سبھا دین اپنے لوگوں کو

وَبَرَدُ وَهُمْ عَنْ رِفَاقَةِ مُسْلِمٍ فَكَامُوا لَهُمْ فَتَفَرَّقُوا كُلُّهُمْ

اور پھیریں اونکو رفاقت سے مسلم کے چنانچہ اونکے سچائی سے تترہڑ گئے سب لوگ

وَأَمْسَى مُسْلِمٌ فِي تَحْصِينِ مَائَةٍ فَلَمَّا انْخَلَطَ الظُّلَامُ زَهَبَ

اور شام گھٹا پندرہ گھنٹی مسلم کی فقط پانچ سو آدمے جب اندھیرا ہوا تو چھپت ہوئی

أُولَئِكَ لَا يُضَاوِ بَقِيَّ مُسْلِمٍ وَوَحْدَهُ قَتَرَدٌ فِي الظُّلَمِ بَقِيَّ قَاتِي

وہ سب اور مسلم کیلے رہ گئی تو سترہ دو سوے راہ میں

مَنْزِلَ امْرَأَةٍ فَاسْتَسْقَاهَا فَسَقَتْ وَأَدْخَلَتْهُ فِي مَنْزِلِهَا

ایک عورت کی گھر پر اور اوس سے پانی مانگا سوا اوس نے پانی پلا یا اور پھیرا کہا مسلم کو ابھی گھر میں

وَكَانَ ابْنُهَا مَوْلَى مُحَمَّدٍ بْنِ الْأَشْعَثِ فَأَنْطَلَقَ فَأَخْبَرَ مُحَمَّدًا

اور تھا بیٹا اوس عورت کا چیلہ محمد بن اشعث کا اوسنی جاگر ابھی میان کو خبر دی

وَأَخْبَرَ مُحَمَّدٌ عَبْدَ اللَّهِ فَقَبِعَتْ عَبْدُ اللَّهِ عَمْرُو بْنُ حَرْبٍ

اور اوسنی عبید اللہ بن زیاد سے یہ حال کہا پھر پھیرا عبید اللہ بن زیاد نے عمر بن حریث

صَاحِبَ الشَّرْطِ وَمُحَمَّدُ بْنُ الْأَشْعَثِ فَحَاطَ بِالْأَمْرِ فَخَرَجَ

کوئی کی کو تو اہل کو اور محمد بن اشعث کو سوا اوسنی جاگر گھیر لیا کہہ کر تو نکلے

فَاتَّقِ الْبُهَانِيَّ بْنِ عَزْوَةَ فَحَبَسَهُ وَحَبَسَ جَمِيعَ رُؤَسَاءِ الْكُوفَةِ
 سولہ ہی کہ جب حضرت
 سلمیٰ کو فلی کہیں
 بنت دقن ہنر کی
 ہندوئی توڑ کی کہانہ
 پانچ سو آدمی کی اور جب
 سلام ہوا ایک ہی تھا
 ایسی جلدی یہاں کی ہوتا
 میں ۱۱ قرآن شہادت میں
 اور کلام تھا
 تو قیاس کا شدت
 میں اوس سے پانی مانگا
 اوسنی پانی پلا یا اور
 سعادت جاگر کی کہیں
 رکھا ۱۱ قرآن شہادت میں

۱۱ قرآن شہادت میں

کبریا در سینه او
ایضا ایضا ایضا
شهادت می و در سینه او
که ایضا ایضا ایضا
نمی ایضا ایضا ایضا
مدان ایضا ایضا ایضا
ایضا ایضا ایضا ایضا

يُسْتَحْلَبُ بِرَمَكَةٍ فَلَا كُوْنُ اَنَا ذَا لِكَ الْكَبْشِ وَسَارِمَعِ اشْيَا
 بی حرمستی مجھ کی ہوگی **و** سو کہیں میں نہ ہوں وہ مینڈا **و** اور کوچ کیا امام نے
 وَتَمَانِيْنَ نَفْسًا مِنْ اَهْلِ بَيْتِهِ وَتَشِيْعَتِهِ وَمَوَالِيْهِ فَسَمِعَ
 بیا سنی اور یوں کی ساتھ کہ وہ آپ کے گروہ والے اور خادم اور غلام تھے پھر امام نے
 فِيْ اَثْنَاءِ الطَّرِيْقِ يَقْتُلُ مُسْلِمًا وَتَفْرُقُ جَمَاعَتُهُ فَقَصَصَ
 راہ میں خبر سنی . شہادت مسلم کی **و** اور پہوٹ اوس کے گروہ کی تو آپ نے
 الرَّجُوْعَ فَقَالَ بَنُو عَقِيْلٍ وَاللّٰهُ لَا نَرْجِعُ حَتّٰى نُصِيبَ بَنِي نَازِ
 پشٹی کا ارادہ کیا سو کہنی لگے مسلم کی بیانی کہ وہ اللہ ہم نہیں لپٹنی کی یہاں تک کہ ہم اپنا بدلہ لا دیں
 وَنُقْتَلَ فَقَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَا خَيْرَ فِي الْحَيٰوةِ بَعْدَكُمْ
 یا ماری جاویں تب فرمایا امام حسین علیہ السلام نے کہ کچھ خوبی نہیں زندگی میں تمہاری بعد **و**
 ثُمَّ سَارَ نَحْوَ الْعِرَاقِ حَتّٰى اِذَا كَانَ عَلَى مَرْحَلَتَيْنِ مِنَ الْكُوْفَةِ
 پھر امام چلے عراق کی طرف یہاں تک کہ جب دو منزلہ رہ گیا کوئہ
 اَفْقِيَهُ الْحُرَّ يُرِيْنِ بَدَلَ الرَّبِّ بِأَحْمٰى وَمَعَهُ الْفُكَّارُ مِنْ أَصْحَابِ ابْنِ زُبَايْرٍ
 آٹھ امام کو حرمین نے زبرد ریاحی اور اوسکی ساتھ ہزار سوار تھی ابن زبیر کی ساتھ والی
 شَاكِيَ السَّارِحِ فَقَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَا رَعْبَ لَكَ مِنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ
 متہیار بند سو کہا حرمی امام حسین علیہ السلام سے کہ مجھکو عبید اللہ بن
 زُبَايْرٍ قَدْ أَرْسَلَنِيْ إِلَيْكَ وَأَمَرَ بِأَنْ لَا أَفَارِقَكَ حَتّٰى أَقْدِمَ
 زیادنے بھیجا ہے آپ کی پاس اور مجھکو حکم دیا ہے کہ نہ چھوڑوں آپ کو یہاں تک کہ اوسکے
 بِكَ إِلَيْهِ وَأَنَا وَاللّٰهُ كَارِهِهُ فَقَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ
 یا یحیون اور اللہ میں مجبور ہوں تو نہ فرمایا امام حسین علیہ السلام نے
 نَبِيٍّ لَمْ أَقْدَمْ هَذَا الْبَلَدَ حَتّٰى أَتَسْنِيَ كُتُبُ لِهٖلِهِ وَقَدِمْتُ
 اس شہر کو آیا یہاں تک کہ میری پاس بہت سی خط اور پیغامی

[illegible]

وَيَا يَعُو الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَلَمَّا نَبَقَ أَنَّ الْقَوْمَ مُقَاتِلُونَ

اور بیت کی ہے **و** ہر جیب امام کو یقین ہوا کہ لوگ آپ کی ہمت کی

أَمْ رَاضِيَانِ فَأَخْفَرُوا خُفْرَهُ شَبِيهَةً بِالْخَنْدَقِ حُلَّ الْعَسْكَرِ

حکم دیا اپنی یار کو کہ تو اوہوں کی کہودا شکر ہلور خندق گرد شکر کے

وَجَعَلُوا الْمَاجِهَةَ وَاحِدَةً يَكُونُ الْقِتَالُ مِنْهَا وَرَكِبَ عَسْكَرُ

اور اس کا صرف ایک دروازہ رکھ کر اس سے ہر کے ٹھہرے **و** اور سوار ہوا لشکر

ابْنُ سَعْدٍ وَاحِدٌ قُوَا الْحُسَيْنِ وَزَجَعُوا وَاقْتَتَلُوا لَمْ يَزَلْ

ابن سعد کا اور زحف کیا گرد امام حسین کی اور جھوم کر کے قتل کرنا شروع کیا **و**

يُقْتَلُ مِنْ أَهْلِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأَصْحَابِهِ وَاحِدٌ بَعْدَ

اور شہید ہوتی لگی امام حسین علیہ السلام کی گھروالی اور ساتھی ایک دوسری کی بعد

وَاحِدٌ إِلَى أَنْ قُتِلَ مِنْهُمْ مَا يُنْفِ عَلَى حُسَيْنٍ رَجُلًا فَعِنْدَ

بہان تک کہ شہید ہو گئے اور پھر زیادہ ہجاس آدھوں ہی بہر

ذَلِكَ صَاحِبُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَمَّا مَنْ مُغِيثٌ يُعِيشُنَا

تو چلا اور پھر امام حسین علیہ السلام کو کیا کوئی فریادرس ہی ہی کرانے کی اس کا ہی ہوا

لَوْ جَاهُ اللَّهِ أَمَّا مَنْ ذَاكَ يَذُبُّ عَنْ حَرَمِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

کوئی ہی ہجاسے والا کہ بجادے حرم رسول اللہ صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَادَّابَا الْحَرَمِ بْنِ يَزِيدَ الرَّيَّاسِيِّ الَّذِي تَقَدَّمَ ذِكْرُهُ

علیہ وسلم کو **و** سو بہر سب سے ناگمان جریزہ یزدی جی بسکا ڈو کر آگے ہو چکا

فَقَالَ قَبْلَ عَلَى فَرَسِهِ إِلَيْهِ وَقَالَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ إِنِّي كُنْتُ أَوَّلَ

آگے بڑھ کر آیا اپنی گھوڑی پر سوار امام حسین علیہ السلام کی پاس **و** اور کہتی لگی اے رسول اللہ میں پہلے

مَنْ خَرَجَ عَلَيْكَ وَأَنَا الْآنَ فِي حَرْبٍ فَأَمْرِي أَنْ أَلْكَ

نکلا تھا آپ سے لڑنے کو اور اب میں اس وقت سے آپ کی گروہ کی آگیا سو مجھ کا جارت دیکھی کر میں

وہی امام حسین علیہ السلام کی ہمت کی ہر جیب امام کو یقین ہوا کہ لوگ آپ کی ہمت کی اور سوار ہوا لشکر ابن سعد کا اور زحف کیا گرد امام حسین کی اور جھوم کر کے قتل کرنا شروع کیا اور شہید ہوتی لگی امام حسین علیہ السلام کی گھروالی اور ساتھی ایک دوسری کی بعد ایک دوسری کی بعد یہان تک کہ شہید ہو گئے اور پھر زیادہ ہجاس آدھوں ہی بہر ذلک صاحب الحسین علیہ السلام اما من مغیث یعیشنا تو چلا اور پھر امام حسین علیہ السلام کو کیا کوئی فریادرس ہی ہی کرانے کی اس کا ہی ہوا لوجہ اللہ اما من ذاک یذب عن حرم رسول اللہ صلی علیہ وسلم فادابا الحرم بن یزید الریاسی الذی تقدم ذکرہ علیہ وسلم کو سو بہر سب سے ناگمان جریزہ یزدی جی بسکا ڈو کر آگے ہو چکا فقال قبل علی فرسہ الیہ وقال یا ابن رسول اللہ انی کنت اویل من خرج علیک وانا الان فی حرب فامری ان املک آگے بڑھ کر آیا اپنی گھوڑی پر سوار امام حسین علیہ السلام کی پاس اور کہتی لگی اے رسول اللہ میں پہلے من خرج علیک وانا الان فی حرب فامری ان املک نکلا تھا آپ سے لڑنے کو اور اب میں اس وقت سے آپ کی گروہ کی آگیا سو مجھ کا جارت دیکھی کر میں

وہی امام حسین علیہ السلام کی ہمت کی ہر جیب امام کو یقین ہوا کہ لوگ آپ کی ہمت کی اور سوار ہوا لشکر ابن سعد کا اور زحف کیا گرد امام حسین کی اور جھوم کر کے قتل کرنا شروع کیا اور شہید ہوتی لگی امام حسین علیہ السلام کی گھروالی اور ساتھی ایک دوسری کی بعد ایک دوسری کی بعد یہان تک کہ شہید ہو گئے اور پھر زیادہ ہجاس آدھوں ہی بہر ذلک صاحب الحسین علیہ السلام اما من مغیث یعیشنا تو چلا اور پھر امام حسین علیہ السلام کو کیا کوئی فریادرس ہی ہی کرانے کی اس کا ہی ہوا لوجہ اللہ اما من ذاک یذب عن حرم رسول اللہ صلی علیہ وسلم فادابا الحرم بن یزید الریاسی الذی تقدم ذکرہ علیہ وسلم کو سو بہر سب سے ناگمان جریزہ یزدی جی بسکا ڈو کر آگے ہو چکا فقال قبل علی فرسہ الیہ وقال یا ابن رسول اللہ انی کنت اویل من خرج علیک وانا الان فی حرب فامری ان املک آگے بڑھ کر آیا اپنی گھوڑی پر سوار امام حسین علیہ السلام کی پاس اور کہتی لگی اے رسول اللہ میں پہلے من خرج علیک وانا الان فی حرب فامری ان املک نکلا تھا آپ سے لڑنے کو اور اب میں اس وقت سے آپ کی گروہ کی آگیا سو مجھ کا جارت دیکھی کر میں

مَقْتُولًا فِي نَصْرِهِ لَعَلَّ أَتْلَ شَفَاعَةِ جَدِّكَ وَغَدَاثَتِكَ

مارا جاؤں آپ کی مدد میں شاید اس جاثاری سی تمہاری نانکی شفاعت قیامت میں بخوبی نصیب ہو سکے گی

عَلَى عَشْرَةِ عُمَرَ بْنِ سَعْدٍ فَلَمْ يَزَلْ يُقَاتِلُهُمْ حَتَّى قُتِلَ وَقُتِلَ

عمر بن سعد پر پھر خوب لڑتا رہا اور سرگردید این سی بہان تک وہ آپ پر ہوا

مَعَهُ أَخُوهُ وَأَبْنَاهُ وَمَوْلَاهُ أَيْضًا فَالْتَحَمَ الْقِتَالُ حَتَّى قُتِلَ أَصْحَابُ

اوسکے ساتھ اور سکا بہائی اور بیٹا اور غلام سب شہید ہوئے پھر غور لڑائی ہوئی بہان تک کہ مدی گئی ہر اسے

الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِأَسْرِهِمْ وَوَلَدَهُ وَأَخُوهُ وَبَنُو عَمِّهِ

امام حسین علیہ السلام کی اسب کے سب اور اس کے صاحبزادی اور بہائی اور چچیری بہائی

وَبَقِيَ وَحْدَهُ فَبَارَزَ بِنَفْسِهِ وَسَيْفِهِ مُضَلَّتْ فِي يَدِهِ فَلَمْ

اور آپ تنہا رہ گئے پھر خود مقابل آئی اور تنگی تلوار آپ کے ہاتھ میں نہ رہی

يَزَلْ يُقَاتِلُ وَيُقْتَلُ مَرَّةً بَرَزَ إِلَيْهِ حَتَّى قُتِلَ مِنْهُمْ الْكَثِيرُ فَاشْتَحَتْهُ

لڑنے رہے اور جو صفی ٹھٹھاتا اوسکو آہٹائی تھی بہان تک کہ راول زمین سے بہت لوگوں کو ہوجو کر ڈالا

الْجَرَّاحُ وَالشَّهَامُ تَأْتِيهِ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ وَأَقْبَلَ الشَّعْرُ

دھنوں کی اور نیزہ برسی لگے چاروں طرف سے اور سامنے آیا شعر

ذَوِ الْجَوْشَنِ السَّكُونِي فِي كَيْشِيهِ فَحَالَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ رَحْلِهِ

ذی الجوشن سکونی اپنی قمیض کے ساتھ سو حال ہو گیا در سبیل امام اور در میان جمیع

حَرَمَهُ فَصَاحَ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَجَحَّكُمْ بِأَشْيَعَاءِ

اہل بیت کی پھر لگاری امام حسین علیہ السلام کہ خرابی ہو تمہاری ای کر وہ

الشَّيْطَانِ أَنَا الَّذِي أَقَاتِلُكُمْ فَمَا كُنتُمْ تَنْعَرُونَ لِحَرَمِ قَاتِلِ

شیطان میں جسے لڑتا ہوں تمکو گہرا لون سے کیا کام

النِّسَاءِ لَمْ يُقَاتِلْكُمْ فَقَالَ الشَّعْرُ لَا صَحَابَةَ كُفُّوا عَنِ النِّسَاءِ

بیہان انہوں نے نہیں لڑیں اور یہ شعر شرفی اپنی لوگوں سے کسب از عباد و عورتوں کی طرف

سکون بالفتح نام
قبیلہ است از زمین صالح

ذی الجوشن سکونی
یعنی سیکان نامی
جنگی جوشن سکونی
متمتعون سکونی ہو
ماتر

وَأَقْصَدُوا الرَّجُلَ فِي نَفْسِهِ فَمَا لَوْ بِاللَّسَّامِ وَالرَّكَّاحِ حَتَّى

لو اسی شخص کو سو وہ غلام پیری امام پیر اور نیرا ایک ایک یہاں تک

سَقَطَ عَلَى الْأَرْضِ شَهِيدًا وَحَرَّ رَأْسُهُ نَضْرَبُ خَرَشَةٍ

گر پڑے آنحضرت زمین پر شہید ہو کر اور سر مبارک کو کاٹنی کا نعر بن خورشہ

فَلَمْ يَقْدِرْ عَلَى اقْطَاعِ رَأْسِهِ فَانْزَلَ حَوْلي بْنِ يَزِيدٍ فَقَطَعَ

سنا نہ کاٹ سکا تب اور ترا حوی بن یزید نے تو اوسنی کاٹا

رَأْسَهُ وَفِي رِوَايَةٍ فَقَالَ اللَّهُ لَا تَحْيَا بِهِ وَنَلِكُمْ مَا نَنْظُرُونَ

اور ایک روایت میں یوں ہے کہ کہا شمر ملعون نے انہی ساتھیوں کو کہتے ہیں اب کیا بارہ دیکھتی ہو

بِالرَّجُلِ وَقَدْ أَتَخَنَّتْهُ الْجَحْلُ حَاتٍ فَقَالَتْ عَلَيْهِ السَّلَامُ

اب تو چور چور کیا ہی اس شخص کو دشمنوں نے پیر پہنسنی ہی تارینگیہ امام حسین علیہ السلام پر تلور

الرَّهْمَاءُ حَتَّى وَصَلَ سَهْمٌ شَقِيٌّ مِنْ الْأَشْقِيَاءِ إِلَى حَنَكِهِ

نیزونکا یہاں تک کہ بار ہو گیا ایک غلام کا شہید تالو مبارک سے

فَسَقَطَ عَنِ الْفَرْسِ فَضْرَبَ شِمْرٌ عَلَى وَجْهِهِ فَادْرَكَ سِنَانُ

پیر گر پیری آنحضرت گھوڑی سے اور اسی حال میں تلوار ماری شمر نے ماری چہرہ مبارک پر پیر اوپر سنان

بْنِ أَنَسٍ السَّخَعِيُّ فَمَرَّحَ وَنَزَلَ حَوْلي بْنُ يَزِيدٍ

بن انس السخعی نے نیزہ امارا اور اور ترا حوی بن یزید

لِيَقْطَعَ رَأْسَهُ فَأَرْتَعَدَتْ يَدَا فَنَزَلَ حَوْلي بْنُ يَزِيدٍ

سر کاٹنے کو سو کا پنی لے اوسکے ہاتھ پیر اور ترا اوسکا بھائی شبل بن یزید

فَقَطَعَ رَأْسَهُ وَدَفَعَهُ إِلَى أَخِيهِ حَوْلي ثُمَّ دَخَلُوا عَلَى الْحَرَمِ

اوسنی کاٹا سر مبارک کو اور حوالہ کیا اپنے بھائی حوی کو بعد اسی کہیں پیری ال بیت کی خیمہ میں

وَأَسْرَوْنَا ثَلَاثِي عَشَرَ غُلَامًا مِنْ بَنِي هَاشِمٍ وَمِنْ كَالِ هَاشِمٍ

اور قید کر لیے بارہ لڑکے بنی ہاشم سے اور جنسی بیڈیان تہین

نضرب
یہ تارہ پہلی نعر
خوشی سر مبارک کی کاٹنی کا
ادھار ایک دھوکہ صبح وایت بہی
نیزونکا شہادت ازین فی بن
نیزونکا شہادت ازین فی بن
صدر موعی
اور پیر حسین کا قتل بن بن بن
شہید بن بن بن بن بن بن بن
شہاد اور سنان بن انس کی کینسہ
کلی کی بہت واقع ہوا اس وقت ہی
نیزونکا
دوون
شہید بن بن بن بن بن بن بن
نیزونکا

[illegible][illegible]

عَاشُوا لِسَنَةِ أَحَدَى وَسِتِّينَ مِنْ الْحِجْرِ وَلِأَيُّومِهِ

محرّم سنہ اکتبہ ہاجرہ مین اور جب آپ کی عمر تھے

سِتَّةٌ وَخَمْسُونَ سَنَةً وَخَمْسَةَ أَشْهُرٍ وَخَمْسَةَ أَيَّامٍ

چین بر س اور پانچ مہینے اور پانچ دفعہ کی

وَأَمَّا الشَّقِيُّ الْهَاسِ بِأَيْدٍ بِالْإِسْلَامِ مُلْكُهُمْ فَلَنْ يَرْجِعَ فِيهِمْ مَكْرُ

اور ابن زیاد بدھند کی حکمرانی سے مبارک ہو پہرہ اپنا کوئی کی گلیوں میں

الْكُوفَةُ ثُمَّ أَرْسَلَهُ مَعَ رَسُولٍ سَاعَرَ الشُّهَدَاءَ وَنَسَبَا

پھر پہنچ دیا سر مبارک اور شہیدوں کی سرون کی سانہ

هَذَا الْبَيْتُ إِلَى ابْنِ مُعَاوِيَةَ مَعَ شَهْرِي الْحَوْشِ

اہل بیت کے قیدیوں کو یزید بن معاویہ پاس ساتھ شمر ذی الجوشن کی

وَكَانَ بِدِمَشْقَ ثُمَّ وَجَّهَ دُرَّةَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

شہر دمشق میں پہر روانہ کیا نیز یدنی اہل بیت اور سر مبارک حسین علیہ السلام کو

وَأَسَأَ مَعَ عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ إِلَى الْمَدِينَةِ أَنَا اللَّهُ وَالْأَلِيمُ

ساتھ امام زین العابدین کی مدینہ کی طرف **و** ہم سلسلہ ہی کو اپنی اور ہم سب کو اسی کی

رَاجِعُونَ وَأَمَّا أَخْبَارُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

پہر جانا ہم جیسے دینا **پیغمبر خدا** ﷺ علیہ وآلہ وسلم کا

بِهَذِهِ الرَّاقِعَةِ الْهَاتَاكُمِنْ جَمْعَةِ النَّاسِ بِوَلَدِطَةِ جَبْرِئِيلَ

اس واقعہ ہو ملک سے بواسطہ دے جانے جبرئیل

وغيره من العباد فكيف فميشهين متواتر من ذلك ما خرج جليل

اور متواتر ہی ازاں جملہ وہ حدیث ہی کہ روایت کی ابن

سَنَعَا وَالتَّابِرَ فِي عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

اسعد اور طبرک علی حضرت عائشہ رضی اللہ تعالیٰ عنہا سی کہ پیغمبر خدا صلی اللہ

1

١٢٨٤

10

11

عَلَيْهِ وَالْآلِ وَسَلَّمَ قَالَ أَخْبَرَنِي جَبْرِئِيلُ بْنُ أَبِي الْحُسَيْنِ يَقُولُ

فرمایا کہ مجھ کو خبر دی جبرئیل نے کہ میرا بیٹا مسیح مارا جائیگا

میری بغد — زمین طف میں **و** اور میرا پاس بہہ مٹی لائی جبریل اور مجھسی کہا کہ سی اونکے

مَضَى

امام الفضل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیغمبر کا رشتہ نبی کریم خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم فرمایا کہ میری باپ کی

وَعَلَىٰ الْوَلَدِ لِلْأَبِ وَالْأُمِّ وَالْأَخِ وَالْأُخْتِ وَالْأَبْنِ وَالْأُخْتِ وَالْأَبْنِ وَالْأُخْتِ وَالْأَبْنِ وَالْأُخْتِ

جبرئیل پر جب کہ ان امی سے قتل کے یہاں سے ہوا یہی کہ قتل کری میری اس بیٹی کو یعنی امام حسینؑ کو

فَإِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ مِنْ غَيْرِ عِلَّةٍ خفيةٍ

اور مجھ دی تھوڑی سیلے نسخ اوس زمین کی (۴) اور روایت کی امام احمد بن حنبل کی کہ فرمایا رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم

وَأَنذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّى

وَاللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى الْبَيْتِ طَلَبِ يَدْخُلُ عَلَيْهِ وَأَكْلُهُ وَسَلَامٌ لِّمَنْ يَلْبَسُهُ

١٢٠

اس سے پہلے کہ کیا مجھے کراہی ہے؟

[illegible]

تَبَيَّنَتْ رِبَّتُكَ مِنْ رَبِّهِ الْأَمْرُ صَلَّيْكَ يَعْزِلُهَا فَاسْتَرْجِعْ نَبِيَّهَا
 حَاسِبٌ تَوَدُّكَ سَائِبَاتُكَ وَأَوْدُوسُ زَمِينٌ جَانِبٌ سَارِجَانِ كَمَا كَانَا تَوَدُّكَ نَبِيَّهَا

چنانچه خود ملک و ناپ کوا را پس زمین می بماند و با جان و مال پیرمردی را

خمرًا واخرج البعوى في معجزة محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله

میں اور رعیت کی اہم حق سنبھالی لیجی

سُتَاذَن مَّا لَمْ يَطْرُبْ أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

نہیٰ جیوں میں لیا اس کو کہ دن مانگا ہے کہ ہے غول فرسی کی ابھی پروردگار ہی سن نہ مانگا کہ یہ لکھی رسول اللہ صلی

عَلَيْهِ وَالْآلِ وَسَلَّمَ فَأَذِنَ لَهُ وَالنَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

علیه وآلہ وسلم کو اس کو اجازت ہوئی اور اس وقت رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم

فِي يَدَيْهِ مُسْلِمَةً فَقَالَ يَا مُسْلِمَةُ احْفَظِي عَلَيَّ الْبَابَ

حضرت ام سلمہؓ کی گہری ہنسی سو فرمایا رسول خداؐ فی ہنسی ام سلمہؓ دروازے سے خبردار رہو

لَا يَدْخُلُ أَحَدٌ فَبَيْنَاهُمَا عَلَى الْبَابِ إِذْ دَخَلَ خَمْسِينَ عَلَيْهِ

کوئی نہ آئی باہر پڑوسی آشنا میں کہ وہ دروازی پر نگاہبان تھیں حکایک اکبر امام حسین علیہ

السَّلَامُ فَاقْتَحَمَ قَوْثَبَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

السلام بزور اندر چلے گئے نہر کوئی کی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم

وَسَلَّمَ فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَلْثِمُهُ

وسلم پر سوسو رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم او کو گود میں لے کر

وَيُقْبِلُهُ فَقَالَ لِمَا لَكَ اتَّخِذْتَهُ قَالَ نَعَمْ قَالَ لِمَا لَكَ سَتَقْتُلُ

چومنے لگی تب کہا آنحضرتؐ سی خوشی فی آپؐ کو بیا کرتی ہیں مسرتا یا مان فرشتی فی کہا آپؐ کی امت غفر لیا کو مار ڈالی گی

وَأَنْ شِئْتَ لَرَبِّكَ لِمَكَانَ الَّذِي يُقْتَلُ بِهِ فَارَاهُ وَجَّهًا

اور آپؐ چاہیں تو آپؐ کو وہ مکان دے دوں جہاں یہ ماری جائیں گی سو آپؐ کو لای کی دیکھ دو روئی بالو

أَوْ تَرَاهُ أَحْسَنَ فَاخْتَارَ مُسْلِمَةُ فَجَعَلَتْهُ فِي ثَوْبِهَا قَالَتْ كُنَّا

یا نبیؐ سرخ پہر اوس بالو کو خوشی سے مسرتا یا مان اپنے کپڑے میں لے لیا ثابت فی کہا ہم

نَقُولُ إِنَّهَا كَرِهَتْ بِلَاؤَ الْوَلَدِ وَخَرَجَتْ إِلَى حَاتِي فِي رَحِيٍّ وَفِي رَحِيٍّ

کہا کرتی تھی کہ وہ زمین کر بلائی اور اسی کو روایت کیا ہی ابو حاتم فی اپنے صمیمین اور امام

ابْنُ أَحْمَدَ فِي زِيَادَةِ الْمُسْتَدْرَكِ ثُمَّ نَاوَلَنِي كَاهِنٌ مِنْ رُلَّابِ عَجْرٍ

احمد کی بیٹی فی کتاب زیادہ المستدرکؒ میں ناولی کھانہ میں رُلَّابِ عَجْرٍ کی بیٹی دی رخ اور روایت

الْحَاكِمُ وَالْبَيْهَقِيُّ عَنْ أَمِّ الْفَضْلِ بِنْتِ الْحَاكِمِ قَالَتْ دَخَلْتُ عَلَى

الحاکم اور بیہقیؒ نے ام الفضلؓ سے روایت کی بیٹی حاکمؓ کی بیٹی دیکھ کر میں

سیدہ سائیدہؓ کو
پہرے کی دوسری
بالو ہوا حق
حرفہ

شک کی راوی
کو اس روایت
سیدہ کی رضائی
بیویوں کی

بازہ شکر
جیگر
کے

عیدین کے خاص
کبریٰ کو
پیش اور کام میں
مستعمل ہو کر
پہلے میری خدمت
پڑی تو کیا دیوں
کیا آپ کی آنکھوں
آنسو بہتے ہیں

سُرَّوْلَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ مَا الْحُسَيْنِ قَوْضَعَتْهُ فِي
 انتخاب پیغمبر صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کی ایک دن حسین علیہ السلام کو لیکر سور کھدیا
 حَجْرًا لَمْ يَحْجَانَتْ مَنَى لَتَفَاتٍ قَدْ أَعْيَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 حسین کے چہرے کی گود میں ہر جوین دیکھوں اور رسول خدا صلی اللہ علیہ
 وَاللَّهُ يَوْمَ تَفْتَحُكَ مِنَ الدُّمُوعِ فَقَالَ الثَّانِي جَدَّيْئِلَ فَأَخْبَرَنِي أَنَّ
 وآلہ وسلم کی آنکھوں سے آنسو بہتے ہیں پہر فرمایا حضرت نے کہ مجھ کو جبریل فی خبر دی ہی کہ
 لَأَمْتِي تَقْتُلُ ابْنَهُ هَذَا وَأَنَا فِي بَيْتِي مَرَّةً مَرَّةً ثُمَّ خَرَجْتُ وَأَخْرَجَهُ أَبَدُ
 میری امت شہید کرے گی اس میری بیٹے کو اور دی ہی مجھ کو جبریل فی کہ قتل کی مٹی سچ اور روایت کی اسحق بن
 رَاهُوبٍ وَالْبَيْهَقِيُّ وَأَبُو نَعِيمٍ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 راہوبیہ اور بیہقی اور ابو نعیم کے حضرت ام سلمہ سے کہ حضرت پیغمبر خدا صلی اللہ
 عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ أَضْطَجَعَ ذَا يَوْمٍ فَاسْتَيْقِظَ وَهُوَ خَائِفٌ وَوَقِيلَ
 علیہ وآلہ وسلم کروٹ سی سوتی تھی ایک دن سو جاگ پڑی اور آپ غمگین تھے اور آپ کی ہاتھیں
 تَوْبَخُّجًا أَوْ يَقْلِبُهَا قُلُوبًا هَذِهِ الثَّرْبَةُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ أَخْبَرَنِي
 سرخ مٹی تھی کہ اس کو اٹھٹے بیٹے تھی یعنی پوچھا کہ کیا مٹی ہی بزرگ رسول اللہ حضرت فی فرمایا کہ جدی مجھ کو
 جَدَّيْئِلَ لَكَ هَذَا يَعْنِي الْحُسَيْنَ يُقْتَلُ بِأَرْضِ عِرَاقٍ وَهَذِهِ ثَرْبَتُهَا
 جبریل فی کہ حسین مارا جائیگا سیراق کی زمین پر اور یہ مٹی وہیں کی تھی
 وَأَخْرَجَهُ الْبَيْهَقِيُّ وَأَبُو نَعِيمٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ
 اور روایت کی بیہقی اور ابو نعیم نے انس سے کہ کیا اجازت ملے فرشتہ منیبہ رسالی دانی فی
 أَنْ يَأْتِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فَادْنُ لَهُ فَدَخَلَ
 رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کی پاس آئی کو سوا وکو اجازت ہوئی پہلے
 الْحُسَيْنَ فَجَعَلَ يَقَعُ عَلَى مَنْدَبِ الشَّيْءِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ
 حسین تو جھوٹے ہوئے ہوندا ہی پر بھی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کی

فَقَالَ الْمَلَكُ تَحِيَّاتُهُ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ نَعَمْ قَالَ

آپ کی امت اس کو قتل کرے گی اور اگر آپ چاہیں تو میں آپ کو کھلا دلوں وہ ماریں، جہنم کی آگ میں مارا جائیگا۔

بہر اوسنی اپنا ہاتھ مارا اور حضرت کو مٹی سے سج دکھلائی پھر لیلیا مٹی کو حضرت اعلیٰ فی بہرانی کبریٰ میں پوٹی بازہ

فَكَانَ سَمْعُ أَنْبِيَاءِ بَنِي إِسْرَءِيلَ يَرْجُو نُجُوتَهُمْ وَأَمَّا سَمْعُ الْكَافِرِينَ فَكَانَ لَعْنَةً عَلَيْهِمْ وَأَمَّا سَمْعُ الْكَافِرِينَ فَكَانَ لَعْنَةً عَلَيْهِمْ وَأَمَّا سَمْعُ الْكَافِرِينَ فَكَانَ لَعْنَةً عَلَيْهِمْ

گان الحسن و الحسین یلعبان فی بیٹی فزل جبریل قلا

يَا مُحَمَّدُ إِنَّ أُمَّتَكَ تَقْتُلُ ابْنَكَ هَذَا مِنْ بَعْدِكَ وَأَوْفَى إِلَى الْحُسَيْنِ

وَاتَّاهُ بِنُوبَةَ فَشَمَّ مَكْرَهُمْ قَالَ يَجْعَلُونَ بِلَادِي قَوْلًا يَوْمَهُ الْمُنَادِ

اور دی آپ کو توبہ کی سب سے بڑی نعمت اور اس کو سزا پہنچا دیا۔ اس میں بڑا سبق ہے اور فرمایا کہ: **تَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ يَبْرَزَنَّ مَا فِي بَاطِنِ الْأَيْمَانِ الَّتِي كَفَرْتُمْ فَمَجْزِيَةُ الْكَافِرِينَ**۔

ہو جادی بہہ سے خون تو انجمن میرا بیٹا شہید ہوا بہر میں نہ اوس کی کوششیں ہیں نہ نیک

اور روایت کی ابن عساکر نے امام حسن کی پوسے محمدؐ کہنا اونیہو جگرہ قی سابعہ ابن حسین کی

بہر ہی دنیا نظر فرما کر اللہ تعالیٰ نے فرمایا کہ اے محمد! یہ ہے اللہ کا حکم کہ میں نے تم کو بھیج دیا ہے کہ تم میری طرف سے لوگوں کو دعوت کرو۔ (سورہ احزاب: ۵۶)۔

رسول فقال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم يا أيها الناس انظروا



﴿لَا يَقْعُ فِيهِ مِنَ أَهْلِ بَيْتِي وَكَانَ شَمْرًا كَبْرًا﴾ وَأَخْرَجَ ابْنَ السَّكَنِ

کونکہ ابلق منہ بڑا آسانی میری اہلیت کی خون میں اور تھا شمر ذی الجوشن کوڑھی اور رولیت کی اس سبک

۱۔ اگرچہ یہ فی کتاب الصحابہ ملین اور ابو نعیم نے

۱۰ کتاب الصوابین اور ابو نعیم سے

حالات نے کہا کہ میں فی سنا جناب رسالت یناہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم فرماتی تھی

حالات نے کہا کہ میں فی سنا جناب رسالت یناہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم فرماتی تھی

کے لیے بٹھا میرا (۱) مارا جاوے گا اور میں میں جس کا نام کر ملا ہے سو جو شخص کہ تم لوگوں میں سے ہوں موجود رہو

کے یہ ہٹا میرا مارا جاوے گا اور میں میں جسکا نام کر بلا ہے سو جو شخص کہ تو لوگوں میں ہی مان ہو جو رہو

اور شہید ہوئی امام حسینؑ کیساتھ

اور شہید ہوئی امام حسینؑ کی سائیں پر

اور روایت کی یہ بھی ہے ابو سلمہ بن عبد الرحمن سے کہ حسین علیہ السلام آئی پاس

اور روایت کی پہنچ نے ابو سلمہ بن عبد الرحمن سے کہ حسین علیہ السلام آئی پاس

بنے۔ ﷺ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کے اور آپ کی پانچ جبرئیل تھے حضرت

نبی کریم صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کے اور آپ کی پانچ جہر تیل تھے حضرت

عاشقہ کی بالاخانہ پر موسمِ کھرا جبہ تیل نے قریب شہید کی پہلی اسکو آپ کی امت اور اگر آپ چاہیں تو میں بتاؤں

عاشقہ کی بالاخانہ پر دستِ کیمیا جبہ تیل نے قریب شہید کی پہلی اسکو آپ کی امت اور اگر آپ چاہیں یوں بناؤں۔

وہ زمین جس میں پودے نہیں ہوتے اور جس میں پانی نہیں ہے۔

وہ زمین جس میں پودے نہیں ہوتے اور جبریلؑ نے، تہیٰ اشارہ کیا طرف خلیل میدانِ اُلق کی

پہر لیکر واپس مٹی سمیٹ کر دیکھلائی حطہ کو اور پیٹنے کی یہ حدیث

پہر لیکر واپس مٹی سیرج دکھلائی حضرت کو اور پہرے کی یہ حدیث

ابن سلیس سے لکھو نہون فی عائشہ رضی اللہ تعالیٰ عنہا کی روایت کی ہے اور روایت کی یہ بھی کہ شعبی سے کہا انہوں نے کہ

ابن سلع سے لکھنہ نمون فی عائشہ زوجہ رسول ہی روایت کی ہے وہ اور روایت کی ہے یقیناً شعبی سے کہا کہ انہی کی سند سے

[illegible]

لَا إِبْنَ عُمَرَ قَدِمَ الْمَدِينَةَ فَأُخْبِرَ أَنَّ الْحُسَيْنَ قَدْ تَوَجَّهَ إِلَى الْبَصْرَةِ

فَلِحَقِّهِ فِي مَسِيرِهِ لِكَلَّتَيْنِ مِنَ الرَّبِّ كَرَفَةٌ أَلَّا يَكُونَ اللَّهُ لَكَ يَوْمَئِذٍ شَاكِرًا

سوجا علی عبداللہ بن عمر امام سی اوس مقام میں جہان ی بندہ و دستار تباریکہ محمد عبداللہ بن عمر امام سی امامی جنتی علی فی

اپنی پیغمبر کو اختیار دیا تھا دنیا اور آخرت میں سو اختیار کیا حضرت کی اور نہ ہا دنیا کو اور نہ حضرت کی

جگر پارہ ہو واندھن ملی گی دنیا کی کو تم میں سی کہے اور خدا جو کی ہی حکومت و دنیا کی شعلہ لانی

عندہ الا لاری هو حیر کم والیجیو ابی فاعی نقابین من
 سے تو اسے میں کچھ بہتری چاہی تھی واسطی سولہ جل و ایہ لامی بنی کا ارادہ کیا ہے ہام کو کل

اور کہا تمکو سپرد رہتا ہوں اللہ تعالیٰ کی اسی شہید ہونی والی اور روایت کی حاکم فی عبد اللہ بن

عَبَّاسٌ قَالَ مَا كُنْتُ أَشْكُ وَأَهْلُ الْبَيْتِ مُتَوَافُونَ

الطَّفَّ وَأَخْرَجَ أَبُو نُعَيْمٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ الْحَضَرَةِ عَنِ النَّبِيِّ أَنَّهُ سَأَلَ عَنْهُ عَلَى

فَلَمَّا حَازَى يَلِينُوِي نَادَى صَبْرًا اَبَا عَبْدِ اللَّهِ بِشَطِّ

فَقُلْ هَذَا قَوْلَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ قَالَ

خَدَّثَنِي جَبْرِ عَنْ أَبِي الْحُسَيْنِ يُقْتَدِرُ عَلَيْهِ ظُلْمُ أَنْ جَرَّاهُ قَضَا

کہا اسی مجھے جبریل نے کہ حسین شہید ہوگا کنارِ یمن پر فرات کی اور دیکھائی ہوگی جیو میں یہ

[illegible]

مِنْ شَرِّهِ وَأَخْرَجَ أَبُو نُعَيْمٍ عَنْ صَبْعِ بْنِ نُبَاتَةَ قَالَ أَتَيْنَا مَعَ عَلِيٍّ

اسی وہاں کی اور روایت کی ابو نعیم نے اصبح بن نباتہ سی کہ ہم آئی تھی حضرت علی

عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى مَوْضِعِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ فَقَالَ هَذَا مَنَامُ رِجَالِهِمْ

علیہ السلام کے ساتھ قبر گاہ حسین پر سو کہا جناب امیر کی کہ یہ شہیدوں کی آوش بنی

وَمَوْضِعُ صَلَاتِهِمْ وَمِنْهُمْ رَأْسُ دِمَائِهِمْ فَمِنْ أَلِ مُحَمَّدٍ يُقْتَلُونَ

ہماری اور یہ بجادی کوئی کہ مکہ ہی اور یہ اوکی خون بنی کا مقام ہی تھی جو ان محمد کی ال میت اس میدان میں ہی جاوے گی

هَذِهِ الْعُرْصَةُ تَبْكِي عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَأَخْرَجَ الْحَاكِمُ وَصَحَّحَهُ

جن پر روئے گا آسمان اور زمین اور روایت صحیح کی حاکم نے

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ أَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى مُحَمَّدٍ

عبداللہ بن عباس رضی اللہ تعالیٰ عنہما کہ اگرچہ نبی اللہ تعالیٰ فی حضرت رسالت نہا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ أَنِّي قَتَلْتُ بِحُجَيْبِ بْنِ زَكْرَةَ بَابَ عَجَلٍ

صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کو کہ میں نے مارے بحیبی بن زکرہ کی عوض شہر

الْفُلُوكَ أَنِّي قَاتِلُ بَابِ بَيْنَاكَ سَبْعِينَ أَلْفًا وَبَعْبِ عَيْنِ الْفُلُوكَ أَخْرَجَ

ہزار اور کہ کو ماری تیری نواسی کی عوض ستر ہزار اور ستر ہزار اور روایت کی

أَحْمَدُ وَابْنُ أَبِي عَمْرٍاءَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ

احمد اور ابی عمریہ کی ابن عباس رضی اللہ تعالیٰ عنہما کہ اگر وہوں کی کہا

رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فِي الْيَوْمِ ذَاتِ يَوْمٍ نَصَفَ

دیکھا میں نے نبی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کو خواہے میں ایک دن دو

النَّهَارِ أَشْعَثَ أَغْبَرَ بَيْتَهُ فَارْتَفَعَتْ فِيهِ دُمُوتُهُ فَهَذَا

پہر کو بال بکری ہوئی گرد آلودہ آپ کو تہہ میں پیشہ تھی اوس میں خون ہلری میں نے کہا کہ یہ کیا ہے

قَالَ دَمُ الْحُسَيْنِ وَأَصْحَابِهِ لَمْ يَزَلْ لِنَقِطٍ مِّنْذُ الْيَوْمِ فَاحْصِي

حضرت فی زمانہ یہ خون حسین اور اسکی ساتھیوں کا ای میں اوہا تاہوں دسی آج صبح سے اب میں جس کہتے ہیں

و

و

و

و

و

و

و

ذَلِكَ الْوَقْتُ فَوَجَدْتُ قَدْ قُتِلَ ذَلِكَ الْيَوْمَ وَآخِرُ الْحَاكِمِ

کہ مادر کہا میں نے ابوقت کو پہر خبر پہنچے مجھ کو کہ حسین شہید ہوئی اوسی دن

وَالْبَيْهَقِيُّ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اور یہ بھی فی ام سلیہ سے کہا اونہوں نے کہ میں فی دیکھا حضرت ﷺ علیہ السلام

وَسَمَّ فِي الْمَنَامِ وَعَلَى رَأْسِهِ وَحِيتَهُ الثَّرَابَ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ

و سلم کو خواب میں کہ آپ کا سر اور دائرہ ہی خال لودہ ہی میں فی کہا کہ بیکیا حال ہی یارسول

اللَّهُ قَالَ شَهِدْنَا قَتْلَ الْحُسَيْنِ نِفَاوَةً وَخَرَجَ الْبَيْهَقِيُّ وَابُو بَعْدٍ

اللہ حضرت فی فرمایا کہ میں کیا تھا **مصل حسین پر یہی** اور روایت لی یہی اور ابو یوسف

عَنْ بُصَيْرَةَ الْأَنْزَلِيِّتِ قَالَتْ لَكَ قَتْلُ الْحُسَيْنِ مَطَرٌ مِنَ السَّمَاءِ دَمًا فَاصْبِي

بصره اردیبهستی

وَجِبَابُ مَرْزِئَانَا وَكُلُّ شَيْءٍ لَدُنَّا مَلَانٌ دَمًا وَخَرَجَ الْبَيْتُ إِلَى

تہ سہاری منی اور گہری اور تمام برتن ہماری لہا لہی خون سی اور روایت کی سیے اور

وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّهْدِي اللَّهُ سَبِيلَهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّضَلُّ اللَّهُ سَبِيلَهُ إِنَّ اللَّهَ ذُو الْقُوَّةِ الْعَظِيمِ

ابو نعیم سے کہہ رہی تھی جبکہ وہ بھی حسینؑ کی شہید ہوئی جو تب کہ اوٹھایا

مِنْ أَخْرَاجِ الْمَالِ الْوَلَدُ الْيَتِيمَ وَالْمَرْءَ الْفَقِيرَ

جائنا تھا بیت المقدس میں اس کے تلی نکلتا تھا خون تازہ سرخ

عَنْ جَارِيقَاتٍ وَمُقَاتِلٍ وَأُظْلَمَ عَلَيْهِمَا ثَلَاثُونَ يَوْمًا

ام جان سہی کہا جیسیں دن شہید ہوئی حسین علیہ السلام اندر اراہم برترین ادا اور علیہ

مِنْ أَجْلِ أَنْ تَعْلَمَ أَنَّهُمْ شَيْءٌ جَدِيدٌ عَمَّا وَجَّهُوا إِلَيْكَ قَبْلَ هَذَا

جنے زعفران منہ پر اوس کا منہ مل گیا اور جو

يَقْدَحُ بِحَرْبِ الْمَقْدِسِ الْأَوْجَلِ تَحْنُتُ دُحَيْطُ وَأَخْرَجَ إِلَيْهِمْ

آؤٹھایا تیر بیٹ المقدس کا کھلا اوکے نیچے خون تانزہ سرخ و نور روایت کی یہی حنفی

گرفتار ہو گیا۔ اعجاز نے دوسری کیمونہ میں اور خود نینو کے ساتھ کلا اور خون بہنے لگا۔ کسی ایک کی دھڑکن سنائی دی تو وہ بے پروا ہو کر چل پڑا۔

[illegible]

و از بعضی در بونوین آباکی یکدم دنیا من جهان کجاست از کس از او سبایا و سبایا منی کون تا از سر هر ۱۲۴

بَرْنَقَ فِي الْخُدُودِ * ابُوَاهُ فِي عَلِيَا قَرْنِشٍ * وَجَدَهُ خَيْرَ الْجُرُودِ * وَانْجَرَّ

بہک کیا ہی اوسکی چہری پر + اوسکی ما باپ تھی قریش کی جان + اوسکا نانا جہان سی بہتر + اور روایت

أَبُو نَعِيمٍ مِنْ طَرَفِ نَوْحٍ حَسَيْنٍ * ثَابِتٌ * عَنْهُ سَلَةُ * قَالَتْ مَا سَمِعْتُ نَوْحَ

ابو نعیم نے طریق سبب بن ثابت سے کہ حضرت ام سلمہ نے اپنی مین کی نہیں سنا روایا

الْحَسَنِ مِنْذُ قَبْضِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ إِلَّا اللَّهُ إِلَهٌ وَكَأَنَّ

جنون کا جب سے انتقال ہوا پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کا اگر آج رات تو مین کی جانا

ابْنِي لَا أَقْدَقُ قَتْلَ تَعْنِي الْحُسَيْنَ فَقَالَتْ لِحَجَّارٍ يَنْهَى الْخُرَجِيَّ فَأَسْعَى

کہ میرا بیٹا حسین شہید ہوا + بہر کہ حضرت ام سلمہ کی اپنی لونڈی سی تو کہیں کر رہی ہو تو

فَاخْبِرْنِي أَنْتَ قَدْ قَتِلَ وَإِذَا الْجَنَّةُ تُنَوَّرُ * شَعْرٌ * لَا يَأَعِينُ قَابِلُهُ

بہر معلوم ہوا کہ حسین شہید ہوئی اور جن جہنم کی روشنی لگی + شعر + ہوسکی ہنار ولی تو ہی

بِهَذِهِ * زُرْتُ بَيْتَكُمْ عَلَى الشُّهَدَاءِ بَعْدِي * عَلَى رَهْطٍ تَقْوَاهُمْ

چشم + کون رو گیا ہر شہید و ن کو + پاس ظالم کے کہنے

الْمَنَاءُ بِأَمْلٍ مُتَجَبِّرٍ فِي مُلْكٍ عَمْدِي * وَانْجَرَّ أَبُو نَعِيمٍ عَنْ مَرْيَدَةَ

لائی + موت ای دایہ ان + غم زون کو + اور روایت کی ابو نعیم نے مزید

بُنْ جَابِرِ الْخَضْرَاءِ عَنْ أُمِّهِ قَالَتْ سَمِعْتُ الْحَسَنَ يُنَوِّرُ عَلَى الْحُسَيْنِ

بن جابر خضر سے اوسنے اپنی ماسی کہ اوسنی کہا سنا مین کی جلون کو روئی حسین پر

وَهِيَ تَقُولُ * شَعْرٌ * أَنْعَى حُسَيْنًا هَبَالًا * كَانَ حُسَيْنًا جَبَالًا

اور وہ کہتے تھے + شعر + انہی شہید سناؤں تمہیں + ہر قدر + حسین کو رضا اور حسن کے ہنر

وَانْجَرَّ ابْنُ عَسَاكَرٍ عَنِ الْمَنْهَالِ يُرْعِبُ وَقَالَ أَنَا وَاللَّهِ أَبْنَاءُ

اور روایت کی ابن عساکر نے منہال بن عمرو سے کہا کہ مین کی والدہ دیکھا سر مبارک

الْحُسَيْنِ حِينَ جُمِلَ وَأَنَا بَدِشَقٍ وَبَيْنَ يَدَيِ الرَّسَائِرِ حُلٌّ بَقَرًا

حسین کو کہ اوسکو ملے جانی ہی تہ ذہیر اور مین شہر خوش تہا + دلی سر مبارک کی ایک شخص پر ہنر کیا

ہزاران ہزار شکر پروردگار کہ باہتمام سرابا عصیان محمد مصطفیٰ خان ولد حاجی محمد روشن کمان اور محمد
 کترین امت خیر البشر سعد الدین حیدر کی طبع مصطفائی میں کہ بیت سلطنت لکھنؤ کی محکمہ محمود
 بن قریب اکبری دروازی کی واقعہ ہی مہینی جمادی الاولیٰ ۱۲۸۵ ہجری میں اختتام کو پہنچا جنہیں
 رسالہ شریف سرشہادتین تصنیف افضل المتکلمین اشرف المناخرین مولانا شاہ عبد الغفر دہلوی
 قدس اللہ سرہ الغریز کا ساتھ ترجمہ مشمول غایت ازلی مولوی خرم علی بلہوسی کی گہر جان کی تخریر میں
 عبارت متن کی کم ہستی مان موافق شرح تحریر الشہادتین تالیف عارف باللہ مولانا شاہ سلامت
 کی ترجمہ کر دیا اور واسطی توضیح مطالب رسالہ کی عوام کی سہجہ کی موافق عبارت شرح اور صواعق معرکہ کی
 زبان اردو میں ترجمہ کر کے بطریق فائدہ کی حاشیہ پر لکھ دی اور اس رسالہ کو بجم اسکی کہ
 مسخ ہو گیا تھا کرسی باندہ کی پیر درجہ صحت کو پہنچایا اور جسم اللہ افراتصف و لم یتصف
 قائمہ جب یزید پلید قتل امام حسینؑ اور ہتک حرمت اہلبیت نبویؑ سی فارغ ہوا تو اس
 سے اسکی شکوات اور قصوات اور زیادہ ہوئی چنانچہ زنا اور لو طلت اور بھائی کا بہن سی بکراہ اور
 وغیرہ منہیات شرعیہ کو پہنچی اپنی عہد میں علانیہ رواج دیا اور مسلم بن عقبہ کو بارہ ہزار یا بیس ہزار آمیون
 کی ساتھ واسطی تاخت تاراج مدینہ منورہ کی پہنچا یقین دن تک اس شہر ظہرہ کی رہنمی والی
 قتل اور لوٹ میں گرفتار رہی اور بہات سو صحابی قریشی صاحب جاہت اور عوام الناس اس کی
 ملاکی دس ہزار آدمیوں سی زیادہ شہید کی اور لڑکوں کو بندی کر لیا اور عورتوں کو لشکر والوں پر
 مباح کر دیا اور ام المؤمنین حضرت ام سلمہؓ کا گھر لوٹ لیا اور مسجد نبویؑ کی ستونوں میں گھوڑی
 باندھی چنانچہ گھوڑوں فی منبر اور قبر شریف کی درمیان کا مکان پیشاب اور یسید کی بجلی کیا اور میں
 دن تک مسجد شریف میں لوگ نماز سی شرف نہیں نقطہ سعید بن حبیب دیوانہ بنکی وہاں حاضر رہی
 اور کیا کیا کچھ اعمال قبیح کہ اس مسجد مقدس اور شہر مظہر میں یزید والوں فی نہیں کہی کہ زبان فارسی
 اسکی تفصیل سے عاجز رہی اور متجنیق سے کعبہ مغنہ کو سنگسار کیا کہ سخن خرم محترم کا بہن
 سی پھر گیا اور ستون مسجد احرام کی ٹوٹ گئی اور باس خانہ کعبہ کو جلادیا اور دروازہ کعبہ پر لگو

اور تار کی تورید کی جلا دیا کہتی دن بیت اللہ بی لباس اور وہاں کی رہنی والی نہایت ایذا اور ہراس میں
 آئی باجماع وہ بد بخت تین برس اور سات مہینے تخت حکومت پر سلطنت کر کے پندرہویں بیع ماول سنہ
 چوسٹھ ہجری بن جسدن اوس پلید کی حکم سی کعبہ کی ہجرتی ہوئی اوسی دن شہر حصص میں شام کی
 شہر دن میں سنی اور تالیس برس کی عمر میں کوہل جہنم ہوا قافلہ جب مختار بن ابی سعید
 ثقیفی عہد الملک کی سلطنت میں کوفہ پر غالب ہوا پہلی اپنی خواص خاص کو عمر بن سعد کی بلانی کو بجا
 ابن سعد کا مٹیا حصص نامی حاضر ہوا مختار فی پوچھا کہ تیرا پ کہاں ہی اوسی کہا خانہ نشین ہی مختار فی
 کہا کہ اب کیونکر حکومت ری سی دست بردار ہوگی کہہ میں بیٹھا امام حسینؑ کی قتل کی دن کیون خانہ نشینی
 نہ اختیار کی ہمد اوسکی حکم دیا کہ عمر بن سعد اور اوسکی بیٹی اور شمرؓ کی دن مارین اور اوسکی سر وں کو
 حضرت محمد بن حنفیہ پاس بھیج دیا پھر حکم عام دیا کہ جو کوئی معرکہ کرے یا میں شریک عمر بن سعد کا ہوتا
 اوسکو جہان پاؤ مار ڈالا اور اوسکی لاش کو جلا دیا اور اوسکا گہ لوٹ لیا جب خلیفہ بنی ہاشم کو
 قید کر کے مختار پاس لائی اوسی پہلی اوسکی چارون ہاتھ پر کاٹ ڈالی پھر اوسکو سولی چڑھا یا
 پھر اوسکی بدن کو آگ میں جلا دیا اسی طرح سی ہر ایک لشکر ابن سعد کو طرح طرح کی عذاب سی مارا
 صواعق محرقہ میں لکھا ہی مختار فی چہ ہزار کوئی والون کو جو شریک امام حسینؑ کی قتل میں تھی طرح
 سی عذاب کر کے مارا قافلہ جب مختار ابن سعد اور شمرؓ اور خولی بن یزید اور اوسکی ہمارا ہونکو
 قتل کر چکا عبید اللہ بن زیاد کی فکر میں ہوا اور ابن زیاد وں دنوں موصول میں جا رہا تھا او
 اوسکے ہاتھ میں سوار اور پیادہ تھی چنانچہ ابراہیم بن مالک اشتر کو فوج ہمراہ کر کے
 ابن زیاد کی مقابلہ کو بھیجا جب ابراہیم سرحد موصول پہنچا ابن زیاد فی دریا کنارے بندہ کو قتل
 موصول اسی دس سی مقابلہ کیا صبح سی شام تک خوب لڑائی ہوئی قریب شام کی ابراہیم کی فوج نے
 لشکر ابن زیاد کو شکست دی جب ابن زیاد کی ہمارا ہی بہاگی ابراہیم فی حکم کیا کہ جس کی فوج مخالفت
 پاویندہ نہ چھوڑیں چنانچہ بہتوں کو مار ڈالا اور ابن زیاد بھی مارا گیا ابن زیاد کا سر کاٹ کر

لشکر والوں نے ابراہیم باس حاضر کیا ابراہیم نے مختار پاس کوئی مین بھجوا دیا ایک مین بھجوا دیا
 کوئی مین بھجوا مختار نے والا مارا کوئی مین محفل کو آراستہ کر کے کوئی والوں کو جمع کیا اور سوقت مین بھجوا دیا
 ابن زیاد بد بھاد کا منگو کی کہا ای اہل کوفہ مکہ کو خون ناحق امام حسین علیہ السلام نے ابن زیاد کو
 زندہ چھوڑا تاریخ کی کتابوں میں لکھا ہے کہ مختار نے لڑائی میں ستر ہزار اہل شام ماری گئی اور یہ
 واقعہ شنبہ سحری میں چہرے پر آئینہ کر بلا کی بعد عاشوری کی دن واقع ہوا قاتلہ تہذیب کی گھمبیر
 مین وارد ہی کہ جب ابن زیاد اور اوسکی سرداروں کی سر مختار پاس لاکھی رکھی گئی یکایک ایک
 سانپ بڑا سا ظاہر ہوا کہ لوگ اوسے دیکھ کر ہٹ گئی سانپ سب سروں میں سی بیدار ابن زیاد
 کی سر پاس کی اوسکی نین میں گھسا اور تھوڑی دیر پھر کی اوسکی منہ سے نکلا پھر اوسکی منہ میں گھسا اور پھر
 سی نکلا اس طرح تین بار سانپ نے آمد و رفت کی پھر غائب ہو گیا اتحاد اصل ابن زیاد اور ابن سعد اشمر
 ذی الجوشن اور قیس بن شعث کندی اور خولی بن یزید اور سخنان بن النخعی اور عبداللہ بن قیس اور یزید بن مالک
 لے رہے تھے ابھی طرح کی عقوبتوں سے قتل ہوئی اور اونکی لاشوں کو اس طرح کھوڑوں کی سموندی ہوئی
 کہ بڑیاں چور چور ہو کر خاک ہی برابر ہوئیں پھر تاریخ والوں کو اس امر میں اختلاف ہے کہ اسے اشمر
 وغیرہ ابن زیاد سے پہلی ماری گئی یا سچی ہرنج سے جو حاکم کی حدیث میں وعدہ منعم حقیقی کا گذر کہ
 امام حسین علیہ السلام کی عوض ستر ہزار اور ستر ہزار شقی ماری جاوے گی سو محقق ہوا آخر مختار کی
 عقیدے میں فساد آیا اور اوسکو ہم خط ہوا کہ اوسکی طرف وحی آتی ہے اور حضرت محمد بن الحنفیہ وہی ہندی
 زمین اور جب قبضہ اوسکا کوئی اور اوسکی اطراف اور جانب پر خوب ہو گیا تو اوسکو داعیہ لڑنے کا
 عبداللہ بن زبیر رضی اللہ تعالیٰ عنہ کی ساتھ پیدا ہوا جب عبداللہ بن زبیر کو یہ حال معلوم ہوا
 اونہوں نے اپنی بیانی مصعب بن زبیر کو جو بصرہ کی حاکم تھی اوسکی مقابلہ کی واسطی معین کیا
 جب مصعب بصرہ سے لڑائی کی ارادہ پر روانہ ہوا تو مصعب اور مختار مین خوب حال اور قتال
 ہوا آخر الامام فتح مصعب بن زبیر کو نصیب ہوئی اور مختار اس معرکہ میں مارا گیا اور مصعب بن
 زبیر کو فہر پر قابض ہوئے آخر کو عبدالملک مصعب بن زبیر پر چڑھ آیا اور مصعب بن زبیر

لکھنؤ کے حکمرانوں نے اس کے لئے ایک مسجد بنوائی اور اس کے نام سے
 مسجد بنوائی کہ عجیب اتفاق یہی کہ مینی دارالامارت کو فی مین پہلی امام حسین علیہ السلام کا مبارک
 دیکھا کہ عید اللہ بن زیاد کی سامنے دہشتی طرف ایک مسجد پر رکھا تھا پھر وہیں ابن زیاد کا سر دیکھا
 کہ انکی تخت کے رکھا تھا پھر وہیں مختار کا سر دیکھا کہ مصعب بن زبیر کے سامنے
 رکھا تھا پھر وہیں مصعب بن زبیر کا سر دیکھا کہ عبد الملک کی رو برو رکھا تھا ابن عبد الوہاب
 فی کہا جب مینی یہاں عبد الملک کی آگے بیان کیا وہ کہنی لگا خدا انکو یہاں پانچواں سہنہ دیکھو
 اور اس دارالامارت کی نشانیوں کو دیکھو تو اسی کہو دو والا قصہ کوتاہ جب عبد الملک فی
 مصعب بن زبیر پر فتح پائی چاہا کہ فوج عبد اللہ بن زبیر کی مقابلہ کو کی مین بھیجے گو کون فی عذر
 کیا کہ حرم محترم مین جدال اور قتال حرام ہی وہاں جا کر کیوں کر لڑیں آخر ایک دن حجاج بن یوسف
 عبد الملک کی سامنے آئی بیان کیا کہ مینی خواب مین دیکھا ہی کہ عبد اللہ بن زبیر کا سر مینی کاٹ لیا
 عبد الملک فی جانا کہ حجاج کی جانی کو عبد اللہ بن زبیر کی مقابلہ مین تیار ہی اوسے ہمہ ایک کہ
 حجاج کی پائی نام کر کی کہ مغلطہ کے طرف روانہ کیا حجاج اصل طائف کا رہنے والا تھا اوسے
 وہاں آئے اور فوج جمع کر کے متوجہ مکہ کا ہوا اور وہاں سرگرم قتال اور جدال کا ہوا
 وہ بالکل آداب مکہ معظمہ اور حرم محترم کی چوڑ کی نہایت بی ادبیوں اور گستاخوں پر کرمانہ
 یہاں تک کہ تمام حرم محترم کو شہیدوں کی خون سی رنگ بن گیا اور عبد اللہ بن زبیر کو ہے
 شہید بہتر یا بہتر عجمی مین شہید کیا بعد اوسکی سولی چڑھ کر پھر سولی سے اتر دیا کہ یہودیوں
 قبروں مین لٹا دیا بعد اسی کر فہاں مرحلہ کی حکومت مروانیوں کی شام اور عراق اور حجاز مین
 ہجرت کے بعد جب سلطنت اوہلی تراسی برس چار مہینہ سی ۱۰ تحریر الشہادۃ تین اور صومالیہ



